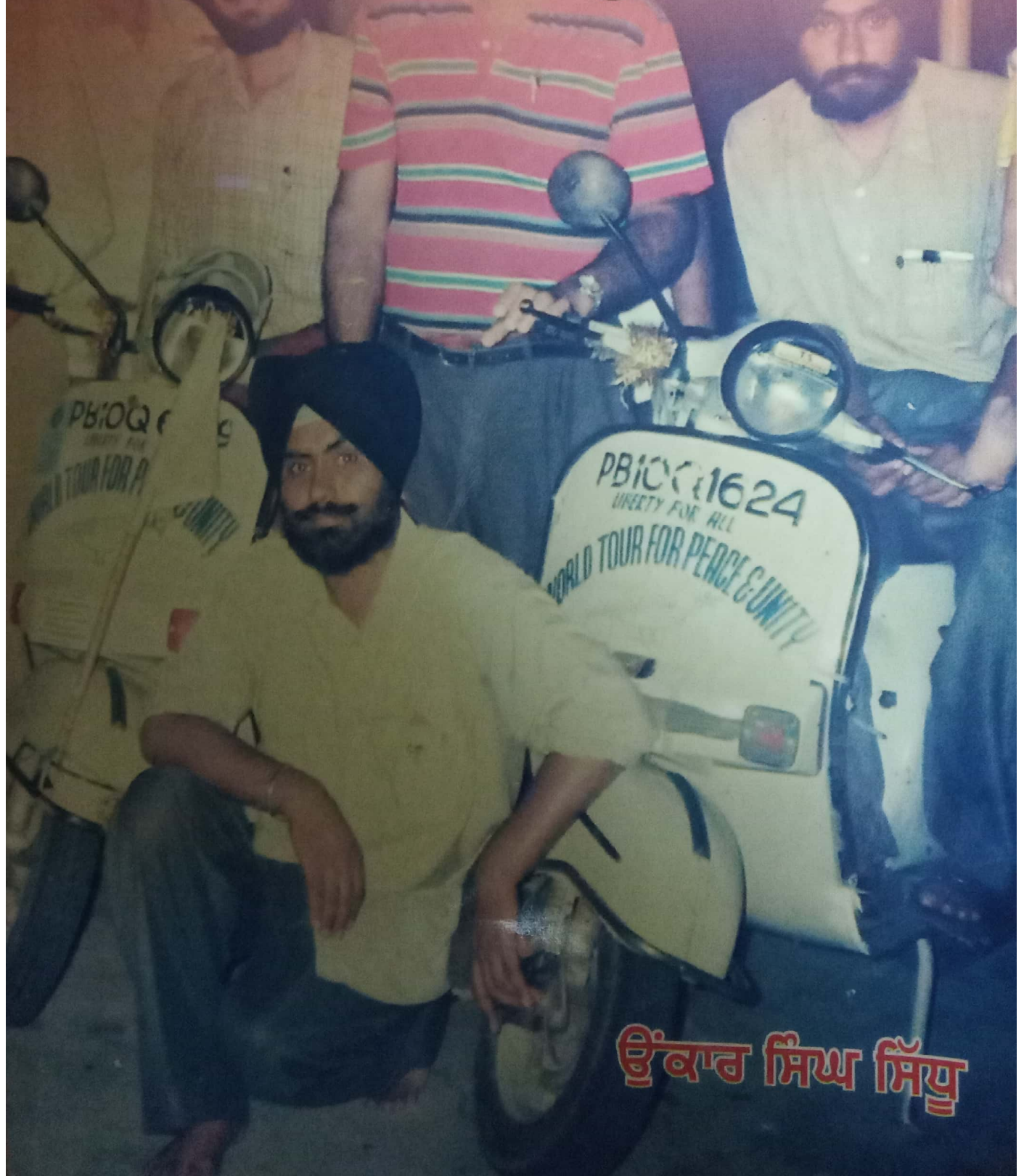

ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ

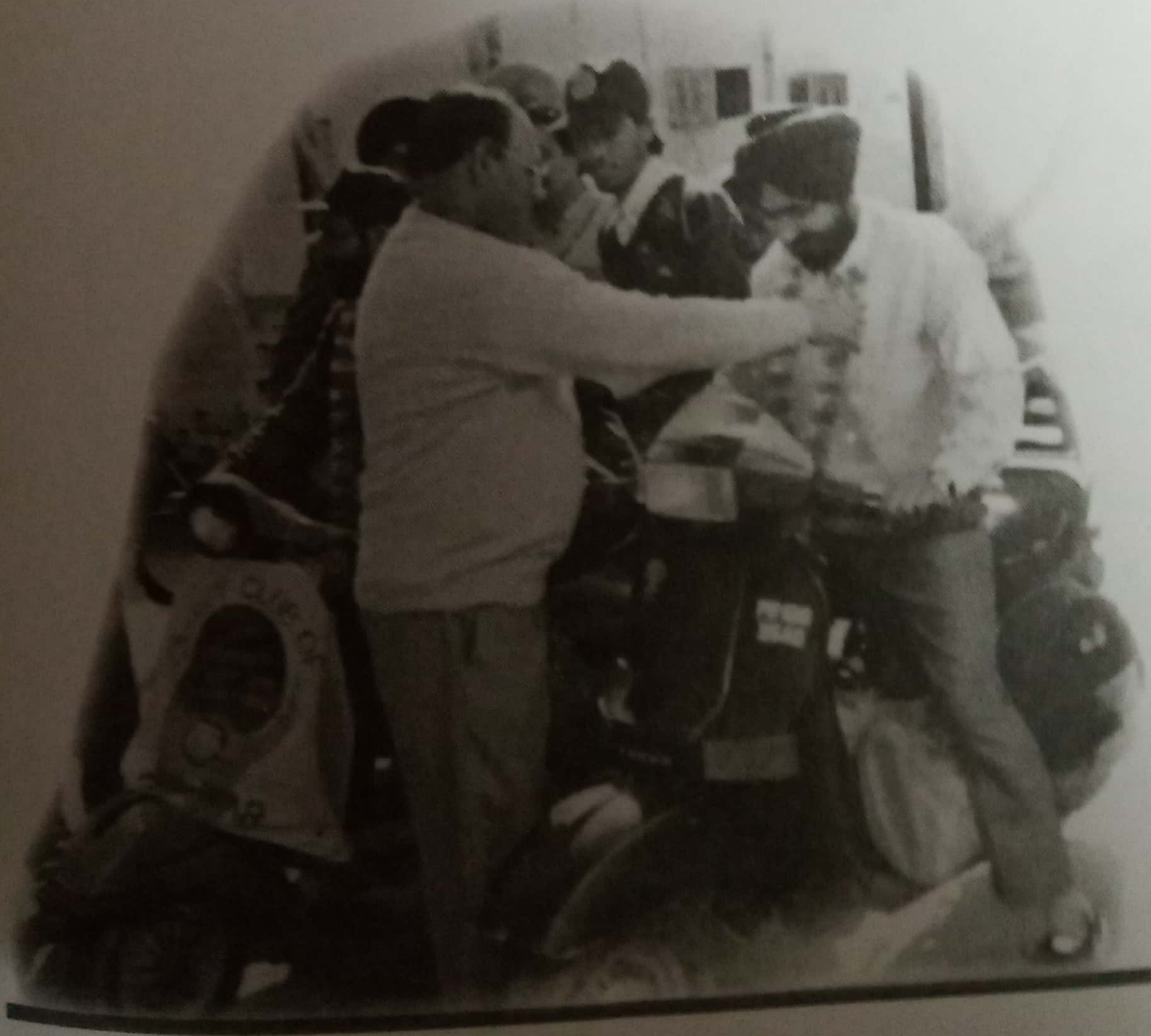
ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ
ਬਜਾਜ ਚੈਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ

ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ

ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ
ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ

ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ

ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ

ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ।

ਸਮਰਪਣ

ਇਹ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ “ਸ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਜੀ” ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ, ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੋਬਾਰਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਯਾਦ ਮੇਰੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਚ ਵਸਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸੇ ਪਛਤਾਵੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਿਓਂ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਅਖੀਰ ਵੇਲੇ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

“ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰਹਿਣਗੇ”

“ਬੇਟਾ ਆਪਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਲੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਥ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬੋਨਸ ਸਮਝੋ, ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਨੀ ਛੱਡਣਾ ਪੁੱਤਰਾ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਜਾਲਮ ਦੰਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਖੋਭਦੀ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ”

ਸ਼ੌਰਟ ਕੱਟ ਵਾਇਆ ਲੌਗ ਰੂਟ ਦੇ ਲੇਖਕ

ਅਜਬ-ਗਜ਼ਬ ਹੌਂਸਲੇ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਕੂਟਰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਨੂੰ ਪਾ ਲਏ... ਕਿਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਕੂਟਰ ਹਵਾਵਾਂ 'ਚ ਉੜੇ, ਕਿਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਗਰ ਉਲੰਘੇ.. ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਸਹੀ ਧਰਤ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਟਾਇਰਾਂ ਨਾਲ ਈ ਪਾਈ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ। ਬਦਤਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਘੜਮੱਸ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਵੇਗ ਬਮ ਨਾ ਸਕੇ.. ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਬਾਰਿਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਾਲੀਆਂ-ਬੋਲੀਆਂ ਰਾਤਾਂ, ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਦੋਪਹੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਮਰੋੜੀ ਗਏ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਨੇਪਾਲ.. ਬਰਮਾ ਦੇ ਅੰਬਰ ਤੋਂ ਥਾਈਲੈਂਡ.. ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਫ਼ਿਰ ਜਕਾਰਤਾ ਬਾਲੀ ਤੋਂ ਆਸਟਰੇਲੀਆ

1996 ਦੀ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਦੁਨੀਆ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਇੰਝ ਹੀ ਹੱਕੀ-ਬੱਕੀ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਜਿਦਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਖ਼ੋਰੇ ਕਿਹੜੇ ਸੁਫ਼ਨੇ, ਕਿਹੜੀ ਧੁਨ, ਕਿਹੜੀ ਲਲਕ ਆਪਣੀ ਤਦਬੀਰ ਤਾਈਂ ਉਪੜੇ ਹੋਣੇ.. ਚਾਰਾਂ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਟਾਇਰਾਂ ਥੱਲੇ ਪੁਰਬ-ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ 'ਚ ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਲਾ ਕੇ ਜਦ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਮਰੋੜੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣਗੇ।

ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ 'ਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ, ਮੁਲਕਾਂ, ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਖਟ-ਮਿੱਠੇ, ਕੌੜੇ ਤਜ਼ੁਰਬਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨ-ਮੁਟਾਵ, ਗਿਲੇ-ਰੋਸਿਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ, ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ-ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀਆਂ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ, ਹਾਰਦੇ-ਹਾਰਦੇ ਇਕਦਮ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕਿਆਤ ਦੇ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾਈ ਹੱਦ ਤਕ ਰੋਮਾਂਚਕ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਰ ਨਿਬੇੜਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁਕੱਮਲ ਦਿਲਖਿਚਵਾਂ ਭਲਵਾਨੀ ਗੇੜਾ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਘਟਨਾਵਾਂ, ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੋਰ ਠਾਹਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤੇ ਸੰਖੇਪਕ ਵੇਰਵੇ ਧਾਰਾਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਦੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤੋਰਨ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਸੋਹਣੀ ਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਲਿਖੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ 'ਚ ਲੇਖਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਇਕ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਦਾ ਏ, ਸਗੋਂ ਕਾਬਲੀਅਤ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਯੁਗਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗ ਰਾਹ-ਦਿਸੇਰੇ ਦੀ ਛਬੀ ਸਿਰਜਦੇ ਨੇ। ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਭਰਿਆ ਸਾਥ ਕਾਬਿਲੇ-ਤਾਰੀਫ਼ ਹੈ।

ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਸਾਨੀ ਹੌਂਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਲਾਮ।

-ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬੱਲ

ਸਪੇਨ

ਮੈਂ ਬਾਈ “ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ” ਦੇ ਅਣਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ

ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਲੀਡ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਚ ਰੱਖਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ “ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ” ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੀ ਯਾਤਰਾ ਚ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਡਾਇਲੌਗ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਈ ਚੱਲਿਆ, ਕਿ ਓਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਮੇਰੇ ਹੀਰੇ ਵੀਰ, ਤੂੰ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ, ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਤੇਰਾ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਪੰਗੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਛੱਡ ਦੇ। ਜੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਹੈ, ਇਹਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਹੋਊ, ਕਿਸੇ ਕੌਫੀ ਸ਼ੋਪ ਤੇ ਜਾਹ ਫੈਂਟਾ ਪੀ, ਦਿਮਾਗ ਲਾਈਨ ਤੇ ਆਊ। ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਚ ਮੈਂ ਬਾਈ “ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ” ਦੇ ਅਣਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਠੰਡੇ ਫੈਂਟੇ ਨੂੰ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਰ ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਚ ਸਿਰਫ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰ:

ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਦਪੁਰ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

* ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਕਿ ਬਾਈ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਟਾਈਮ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸੀ, ਰਾਹ ਪਏ ਜਾਣੀਏ ਜਾਂ ਵਾਹ ਪਏ ਜਾਣੀਏ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਰਾਹ ਤੇ ਵਾਹ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਈ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਸਫਰਨਾਮਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਓਹਨਾ ਦੇ ਕਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਬੇਟੇ ਵੱਲੋਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਜੁਲਾਈ 2018 ਚ ਪਾਈ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਪੋਸਟ ਹੈ। ਜਿਸਨੇ 22 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਡਾਇਰੀਆਂ ਦੀ ਗਰਦ ਝਾੜ ਕੇ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਜਿਓਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨੌਂਕ ਝੋਂਕ, ਲੜਾਈਆਂ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਠੱਠੇ ਜੋ ਵੀ ਓਹਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੰਢਾਏ ਜਿਓਂ ਦੇ ਤਿਓਂ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਆਖਰ ਅਸੀਂ

ਗਲ ਲੱਗਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਚ ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਬਾਈ ਸੀ ਕੋਈ 35 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ। ਉਹ ਵੀ ਸਮਰਾਲਾ ਤੋਂ ਆਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੀ ਸਰਾਂ ਬੂਟ ਹਾਊਸ ਨਾਮ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਫੌਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ਟਿਕਣ ਨੀ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਟੂਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭੱਜੇ ਦੌੜੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਨ ਦਾ। ਬੱਸ ਨਸੀਬਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਚ ਇਹ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲਾ ਸਾਥ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਸੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਣ ਗਿਆ।

* ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ ਟੂਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਸਮੇਂ, 26 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਜੁਆਨ ਘਰੋਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਸੌਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਮਰਾਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਪਲੱਸ ਟੂ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਮਨਮੌਜੀ ਠਾਕਰ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਫੁੱਲਟੂ ਸੁਸਤੂ ਰਾਮ। ਸੌਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਜਗਾਹ ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਈ ਨੀ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਪੈ ਨਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਉਹ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਜਾਣਕਾਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਵਧੀਆ ਮੂਡ ਚ ਹੁੰਦਾ ਫੇਰ ਵਾਹਵਾ ਕੌਮੇਡੀ ਤੇ ਹੱਥ ਦੀ ਚਾਲ ਖੋਲ੍ਹਦਾ। ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਾਉਂਦਾ ਤੇ ਬਾਹਲੀ ਵਾਰ ਉੱਤੇ ਥੱਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।

*ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਈ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਓਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਵੀ ਸਾਢੇ ਕੁ 27 ਸਾਲ ਸੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਪੁੱਤ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਟਾਟਾ 608 ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਜੀ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਪਲਿਆ ਸੀ। ਇਨਫੀਲਡ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਾ ਜਨੂਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਨੂਨੀ ਤੇ ਦਾਹੜੀ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਕਰਲੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੱਗ ਪੂਰੀ ਠੋਕ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਈ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਨੇ ਕਾਇਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇਨਸਾਨ, ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘੜੂਏਂ ਵਾਲਾ ਫੁੱਫੜ ਦਸਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਜੀਤ ਸਿਉਂ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਪੰਜਤੂਰਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਸੀ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਦਾ। ਮੇਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡੇ ਭਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਇੱਜਤ ਕਰਦਾ। ਮਜਾਕ ਵੀ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ ਈ ਕਰਦਾ। ਜਦ ਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਇੱਕੋ ਗੁਲਦਸਤੇ ਚ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਿਖੇਰਦੇ ਰਾਹੋਂ ਰਾਹ ਮੰਜਿਲ ਪ੍ਰਤੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰਹੇ।

ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ

ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ ਜਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ “ਸ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਜੀ” ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਸਨ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਚ ਜੇਲਾਂ ਵੀ ਕੱਟੀਆਂ, ਓਹਨਾ ਦੇ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇਲ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਚ, ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਮਾ, ਬਾਬੂ ਬਿਰਸ਼ ਭਾਨ, ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ ਅਤੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਡਿਆਲ ਦੇ ਨਾਮ ਮੇਰੇ ਅਜੇ ਵੀ ਯਾਦ ਨੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਅਕਾਲੀ, ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਚ ਸੰਤ ਜੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ, ਘਰ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਚ ਕੋਈ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕੁਝ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਥੋਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਭੂਤਾਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੂਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਚ ਛਪਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਟਿੰਗਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਗਏ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਆਦਰਯੋਗ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਰ ਜੀ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭੈਣ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਬੀਬੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਓਹਨਾ ਦਾ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਭੈਣ ਭਾਈ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਘਰ ਦਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ, ਬਾਕੀ ਚਾਰੇ ਮੈਥੋਂ ਛੋਟੇ ਹਨ। ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੀਬੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕੁੱਟ ਮੈਂ ਹੀ ਖਾਧੀ ਹੈ। ਤੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬੀ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਬਣਿਆ। ਵਿੱਦਿਆ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਿਡਲ ਅਤੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੇ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੋਚਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਚ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਆਪਣੇ ਲਗਭਗ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਣ ਕਰਕੇ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ, ਬਾਅਦ ਚ ਕਦੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਬੱਸ ਔਸਤ ਦਰਜੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਿਸਾਬ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਲਜਬਰਾ ਮੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿਸ਼ਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਮਝ ਲੈ ਕਿ ਡਿੱਗ ਡਿੱਗ ਕੇ ਈ ਸਵਾਰ ਹੁੰਦਾ

ਰਿਹਾ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਔਫਿਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪੋਲੋਮੇ ਚੋਂ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਵੇਂ ਮੇਰੇ 99%
ਨੰਬਰ ਆਗੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਨੀ ਫੀ ਨੀ ਪਤਾ। ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਇਤਿਹਾਸ

TARK BHARTI PARKASHAN

Purani Sabji Mandi, K. C. Road,
Opposite. St. No. 8, Barnala-148101 (Pb.)
Ph. 01679-241744 Mobile: 9357512244
Email: tarksheel@gmail.com

A ROOM WITHOUT
BOOKS

is like a body
without a
SOUL.

- Cicero

ਤੱਕ ਨੇ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ
ਸ਼ਰਕੇ ਠੀਕ ਠਾਕ ਗਰੀਬੀ ਚ
ਆਪਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਪੱਖਾ
ਮੂਹਰੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਆਪਣਾ
ਚ ਬਿਆਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ।
, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ
ਦੱਤੇ ਹੌਸਲੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਨੂੰ
ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ
ਪਰ ਸੋਚ ਦੀ ਅਮੀਰ ਬੁਲੰਦੀ
ਦੇ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਅੰਤਾਂ
ਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ
ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ,
ਹੀ।

-ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ “ਸਿੱਧੂ”

ਦੁਬਈ (ਯੂ ਏ ਈ)

(Phone/Whatsapp)

nara.os@gmail.com

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਿੱਪਣੀ

ਇਸ ਸਫ਼ਰਨਾਵੇਂ ਦਾ ਨਾਮ “ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ” ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ? ਮੈਂ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ। ਉਥੇ ਲੰਗਰ ਚ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਮਿਲੇ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਾਕਾ ਨਵੇਂ ਆਏ ਹੋ? ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਨਵੇਂ ਹੀ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਚ, ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਚੱਲਕੇ ਚਾਰ ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਆਏ ਨੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਲੱਭ ਰਿਹਾਂ। ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੀ ਹਾਂ ਜੀ, ਹੁਕਮ ਕਰੋ। ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹਨਾ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ “ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ”, “ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ” ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਟੂਰ ਡਾਇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲਕੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ 22 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹਨਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਮ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਪਯੁਕਤ ਲੱਗਿਆ।

ਇਹ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ “ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ” ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਚ ਨਿੱਕਲੇ 4 ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਹੂਲਵੇਂ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਂ ਕੁਮਾਰੀ ਵਾਇਆ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਇਆ ਮੁੰਬਈ। ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਦਬਾਓ ਅਤੇ ਬੜੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਤਰੰਜ ਵਰਗੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਵਾਪਰਿਆ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਇਨਸਾਨੀ ਵਤੀਰਿਆਂ ਦਾ ਅਕਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਦੀ ਰੋਚਕ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਚ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਸਰੇਲੀਆ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਵਰਣਨ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਥਾਨਕ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਲੰਬੇ ਸਾਹਿਤਿਕ ਅਲੰਕਾਰ ਅਤੇ, ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਵਾਲੇ ਨਿਰਾਰਥਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਹਾਲ, ਕੁਝ ਸੰਕੋਚਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਸਤੇ ਚ ਮਿਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਾਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਖ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁੱਦਿਆਂ

ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਤਰੀਕਾਂ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿਵਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਫਰਨਾਮੇ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਵਰਨਣ ਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਅੰਸ਼ਿਕ ਮਾਤਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਯਾਤਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਥਿਆ ਜਿਵੇਂ ਬੀਤੀ ਓਵੇਂ ਲਿਖੀ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਲੱਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਐਸੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਮਾਹਿਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਣ, ਸੋ ਲੇਖਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਭੁੱਲ ਬਾਰੇ ਆਰੰਭ ਚ ਹੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੱਕ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ, ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਤਜਰਬਾ ਹੋਏਗਾ, ਦੂਜਾ ਪੰਜ ਛੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੀਜੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੱਦਦ ਮਿਲੇ। ਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਤਤਕਰਾ

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

“ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ”

15

ਭਾਗ ਦੂਜਾ

“ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ
ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ”

53

ਭਾਗ ਤੀਜਾ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ

65

ਭਾਗ ਚੌਥਾ

ਯਾਤਰਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

145

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ

“ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ”

ਹੁੰਦਾ ਓਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਬਦਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਰੌਚਕ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਸਲ ਚ 1990 ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਓਦੋਂ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਓਸਵਾਲ ਵੂਲਨ ਮਿੱਲ ਚ ਸਟੋਰ ਅਫਸਰ / ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਓਹਨੀ ਦਿਨੀ ਅਖਬਾਰ ਚ ਇੱਕ ਖਬਰ ਛਪੀ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ CMC ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਡਾਕਟਰ ਮੁਖਰਜੀ ਸੀ, ਓਹਨਾ ਨੇ ਯੈਜਦੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੰਡਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਛਪੀ ਸੀ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਈਆਂ। ਪਰ ਇਹ ਸਫਲ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਮੁਖਰਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਓਹਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਹੁਤ ਲਿਮਿਟਿਡ ਸਮੇਂ ਚ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਨੇ ਮੁਖਰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਡੀਟੇਲਜ ਪੁੱਛੀਆਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਿਹਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਖਬਾਰ ਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪੜਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਾਈਕਲਜ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਦੋ ਨਰਸਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਇਸ ਖਬਰ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੂਈ ਫੇਰ ਓਥੇ ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਤੇ ਆਕੇ ਅਟਕ ਗਈ। ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਪਲਾਈ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸੀ। ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਜਣੇ ਜੋਸ਼ ਚ ਆ ਗਏ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਤੇ ਜਾਣਾ। ਜਿੰਨਾ ਵਿਚੋਂ ਓਸਵਾਲ ਵੂਲਨ ਮਿੱਲ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਾ ਫੋਰਮੈਨ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਵੀ ਤਿਆਰ ਸੀ ਜੋ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕੀ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆ ਜਾਣ ਫੇਰ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੇਰਾ ਇੰਤਜਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ, ਪਤਾ ਨੀ ਕਦੋਂ ਮੇਰਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਕੇ ਵਾਪਿਸ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਭਾਗੀਰਥੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਗਜਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਪਾਸਪੋਰਟ 1995 ਚ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਬਣੇ ਪਲੈਨ ਮੁਤਾਬਿਕ “ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੰਡਨ ਲੁਧਿਆਣਾ” ਦੇ ਰਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈਟਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ, ਕਿ ਆਹ ਸਾਡਾ ਪਲੈਨ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਵੀਜੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਮਦਦ ਕਰੋਗੇ। ਇਹ ਕੰਮ ਫੌਲੋ (ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ) ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਹੌਂਸਲਾ ਤਾਂ ਮਿਲਿਆ, ਅਸਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਆਕੇ ਗੱਲ ਓਥੇ ਹੀ ਖੜੀ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪੈਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚ ਵਰਲਡ ਪੀਸ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੀ। ਸਾਊਥ ਅਫ੍ਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾਕਟਰ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਦੀ ਸੈਕਟਰੀ ਡਾਕਟਰ ਅਲਬਰਟੀਨਾ ਸਿਸੁਲੂ, ਡਾਕਟਰ ਪੀ ਐੱਨ ਚੌਟਾਨੀ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਰਘੂਨੰਦਨ ਲਾਲ ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਸਤੀਆਂ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਓਥੇ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਤੇ ਆਪਣਾ “ਵਰਲਡ ਟੂਰ” ਵਾਲਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ, ਕਾਫੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਡਾਕਟਰ ਪੀ ਐੱਨ ਚੌਟਾਨੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣਾ ਸਪੋਰਟ ਲੈੱਟਰ ਓਹਨਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲੈ ਲਿਆ। ਤੇ ਵਰਲਡ ਪੀਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇੰਡੀਆ ਦਫਤਰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਓਹਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੋਰਟ ਲੈੱਟਰ ਦਿਲਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਚ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਂ ਕੁਮਾਰੀ ਬਾਈ ਰੋਡ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਜੁਆਨ ਸਨ, ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਈ ਮੁੱਕਰ ਗਏ ਤੇ ਸਮੇਤ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਸਭ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਕੰਮ ਯਾਦ ਆ ਗਏ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਓਸਵਾਲ ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਚ ਜਰੂਰ ਨਾਲ ਚੱਲੂੰਗਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੋਰਾਇਆ ਦੇ ਇੱਕ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਪੋਂਸਰ ਦਾ ਲੈੱਟਰ ਲੈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੰਨੀ ਗਏ ਮੈਂ ਵੀ ਮੰਨੀ ਗਿਆ। ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਾਡੀ ਸਪੋਂਸਰ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੱਦਦ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਲੱਬ ਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਜਰੂਰ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇ ਦਿਓ। ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਕਲੱਬ ਨੇ 13 ਫਰਵਰੀ 1996 ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖਿਆ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪਿਆ ਕੇ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜਾ ਰਸਤੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੰਦ ਲਾਲ ਕੋਚਰ ਹੌਜ਼ਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਟਰੈਕ ਸੂਟ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਫੀ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜਾ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ, GT ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸੀ, ਜੋ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸਨੇਹ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵਾਸਤੇ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਕੇ ਤੋਰਿਆ ਗਿਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੋਟਾਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ “ਗੁੱਜਰ ਭਵਨ” ਚ ਇੰਤਜਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸਤੇ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਯਕੀਨਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੋ ਉਥੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੁਕੇ। ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ, ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੱਡਾ ਲੋਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਜਾ ਸਕੀਏ। ਪਰ ਉਥੇ ਬੈਠੀ ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਕੇ ਜਦੋਂ ਮੁੜਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਟਰੈਕ ਸੂਟਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ “ਲੁਧਿਆਣਾ” ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਬੀਬੀ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਡਾ ਮਨ ਪੂਰਾ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ, ਸਮਾਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੇਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਨੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਭੈਣਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਚ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਜਗਾਹ ਲਾਲ ਕਿਲਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਚ ਵੀ ਗਏ। ਇੱਕ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਹਯਾਤ ਰੀਜੈਂਸੀ (ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਦਿੱਲੀ) ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ “ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ” ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਡੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖਕੇ ਸਾਈਨ ਵੀ ਕੀਤੇ।

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਸਾਡਾ ਆਗਰਾ ਬਣਿਆ। ਆਗਰੇ ਵੜਦੇ ਸਾਰ ਹੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾਤਣ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ (ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਜਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ) ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਆਗਰੇ ਦੇ ਕੁਝ ਮੋਹਤਬਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਕੁਝ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਆਗਰਾ

ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਉਹ “ਤਾਜ਼ ਮਹਿਲ” ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਆਗਰੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੇਠਾ ਤੇ ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਪੇੜੇ ਵੀ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਖਾਧੇ। ਵਧੀਆ ਤਜਰਬਾ ਰਿਹਾ।

ਆਗਰਾ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕਾਨਪੁਰ ਸੀ, ਰਸਤਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੜਕ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਮ ਹੀ ਰਾਈਫਲਾਂ ਮੋਢਿਆਂ ਨਾਲ ਟੰਗੀ ਫਿਰਦੇ ਸੀ। ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਗਭਗ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਸੀ, ਸੜਕ ਤੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਚ ਪਾਉਣਾ ਜਾਪੁ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਸਕੂਟਰ ਦਾ ਸਾਈਲੈਂਸਰ ਖੁੱਲ ਕੇ ਸੜਕ ਤੇ ਡਿੱਗ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਝ ਚ ਆਉਂਦਾ ਅੱਧਾ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਥੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕੇ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਆਏ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੋੜਾ ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ ਹੋਇਆ ਦਿਲਾਂ ਚ ਦੱਬੇ ਖਿਆਲ ਜਾਹਿਰ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮੱਲ ਆਈ, ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਹੋਰ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾਫਤ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਭਰੀ ਨਰਮਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਅਖੀਰ ਸਾਈਲੈਂਸਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਕਾਨਪੁਰ ਵੜਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵੈਲਡਿੰਗ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲੱਭ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਸਹੀ ਜਗਾ ਫਿੱਟ ਕਰਵਾਇਆ। ਕਾਨਪੁਰ ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਡਾਕੂ ਬਹੁਲ ਇਲਾਕੇ ਚੰਬਲ ਘਾਟੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਕਾਨਪੁਰ ਵੀ ਡਾਕੂਆਂ ਤੇ ਡਕੈਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗੁੰਮਟੀ ਨੰਬਰ 5 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮੰਜਿਲ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ ਚ ਸੌਣ ਵਾਸਤੇ ਜਗਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਸਵੇਰੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ ਕੋਲ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੇਖੀਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗਿਆ। ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਹ ਹਰਕਤ ਦੋਬਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਖੈਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਚਾਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਜੋ ਬੋੜੀ ਬਹੁਤ ਆਸ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਨਰਮ ਤੇ ਨਿਮਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਅਗਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਨਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਲਖਨਊ ਸੀ। ਉਨਾ ਦਿਨਾਂ ਚ ਯੂ ਪੀ ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਸੀ, ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਵੋਹਰਾ ਗਵਰਨਰ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਾਰ ਉਥੇ ਹਜ਼ਰਤਗੰਜ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸਨਮਾਨ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ, ਪਰ ਲੋਕਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਸੋ ਅਸੀਂ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਇੱਕ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਲੰਚ ਕਰਵਾਇਆ, ਇਥੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਲੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ

ਹੋਈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਈ, ਜਿਸਦਾ ਜਿਕਰ ਅਗਲੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਚ ਆਵੇਗਾ। ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਠਹਿਰੇ। ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਮੇਂ ਈ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੈਟਰ ਸਾਨੂੰ ਗੋਰਾਇਆ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਲੰਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਓਥੇ ਈ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਗੈਰ ਜਰੂਰੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ, ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਬੇੜੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਮੈਂ ਲਖਨਊ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਲੈਟਰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ, ਜੇ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਮਾਹੌਲ ਇੰਨਾ ਟੈਂਸ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਤੇ ਬਾਦ 'ਚ ਮੈਂ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਕੁਝ ਫ੍ਰੈਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਜਾਕੇ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਗਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਭਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਅਰਦਾਸ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਓਥੇ ਬਾਬਾ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ, ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਲਖਨਊ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿਤੇ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਵੇ। ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਲੰਗਰ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਚਾਰ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਤੇ ਨਾਲ ਅਚਾਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਪਹਿਲੀ ਬੱਸ ਜੋ ਗੋਰਖਪੁਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਗੀ, ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਕਮਰੇ 'ਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਵੀ ਵਾਪਿਸ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸੀ, ਮੈਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਨੀਂਦ ਤਾਂ ਬੇਵਫਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਰਾਤ ਮੈਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਕਿਤੇ ਅੱਖ ਨਾ ਲੱਗ ਜੇ ਇਸੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਹੀ, ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੋ ਢਾਈ ਵਜੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਵਰਾਂਡੇ 'ਚ ਜਾਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਓਥੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਂਤ ਮਾਹੌਲ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਉਹ ਦੋ ਘੰਟੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਂ ਹੀ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਆਇਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਿਰਾ, ਸਮਝਦਾਨੀ 'ਚ ਮੇਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਖੈਰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹ ਲਿਆਇਆ, ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਗੂੰਜੇ,

“ਬੇਟਾ ਆਪਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਲੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਥ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬੋਨਸ ਸਮਝੋ, ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਨੀ

ਛੱਡਣਾ ਪੁੱਤਰਾ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਗੁਸਾ ਕਰਨਾ, ਦੁਨੀਆ ਆਪਣੇ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਜਾਲਮ ਦੰਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਖੋਭਦੀ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਆ”

ਮੈਂ ਚਾਹ ਪੀਕੇ ਤਿਆਰ ਖੜਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜੋ ਲੋਕਲ ਯੂਪੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ, ਸਿੰਘ ਸਜ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਟੁੱਟੀ ਛੁੱਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਸਵਾ ਚਾਰ ਵਜੇ ਈ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਆਈ, ਮੈਨੂੰ ਸੀਟ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਤੇ ਸਵਾ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਓਹਨਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਲਿਫਾਫੇ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਪਰ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਇੰਚ ਦਾ ਗੈਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟੇਬਲ ਹਟਾਉਣ ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੇਰਾ ਲਿਫਾਫਾ ਮਿਲਿਆ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ ਚਮਚੇ ਕਾਂਟੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੇਡੀਜ਼ ਪਰਸ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਦਿਲੋਂ ਓਹਨਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਖੈਰ ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਲੈਟਰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸਮੇਤ ਮੇਰੇ ਲਿਫਾਫੇ ਦੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਸਨ। ਲਿਫਾਫੇ ਚ ਪੈਸੇ ਤੇ ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਵਾਪਿਸ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਜਾਣ ਚ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜੇ ਸਰਦਾਰ ਬਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਹੈ , ਓਹਨਾ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਓ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਾਈ ਜੀ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਫੇਰ ਤਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਚ ਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ 407 tata ਗੱਡੀ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਸਿਰਫ 10 ਰੁਪਈਏ ਈ ਲਏ ਤੇ ਦੁਪੈਹਿਰੇਂ ਬਾਦ 2 ਕੁ ਵਜੇ ਈ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚ ਦਿੱਤਾ। ਰਸਤੇ ਚ ਇੱਕ ਢਾਬੇ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਰੁਕੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰ ਪਰੋਠਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਤੇ ਅਚਾਰ ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਦੋ ਆਪ ਖਾ ਲਏ। ਚਾਹ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈ ਨੇ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਖਾ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ਯਾਦ ਆਈ “ਨਕ ਨਥ ਖਸਮ ਹਥ ਕਿਰਤ ਧਕੇ ਦੇ, ਜਹਾਂ ਦਾਣੇ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ, ਨਾਨਕਾ ਸਚ ਹੇ” ਵਾਕਈ ਦਾਣੇ ਦਾਣੇ ਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਹਾਂ ਬਾਈ ਕੀ ਬਣਿਆ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਲੈਟਰ ਲੱਭ ਗਿਆ ਹੈ, ਓਥੇ ਈ ਟੇਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਧ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੇ ਹੁਣ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਕੀ? ਤਾਂ ਓਹਨਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੌਰੀ ਕਿਹਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇਰਾ ਈ ਹੈ, ਸੋ

ਤੂੰ ਹੀ ਲੀਡ ਕਰ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਕੇ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਰੱਖੀ, ਭਰਾਵਾਂ ਚ ਬੜੀ ਵਾਰ ਵਾਧ ਘਾਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਨੌਰਮਲ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਬਾਰੇ, ਇੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਏਨੀਆਂ ਜਿਆਦਾ ਨੇ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲੱਭਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਹਨ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਦੂਜਾ ਥੋੜਾ ਜਿਆ ਬਾਹਰ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਿਲਾ ਬਸਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਗੋਰਖਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੀ, ਸਵਖਤੇ ਤੁਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਫ਼ਰ ਨੇੜੇ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਚ ਇੱਕ ਜਗਾ ਰੁਕ ਕੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਭੋਜਨ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਨਿੱਕਲੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਕਰਾਸਿੰਗ ਲਾਈਨ ਤੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਤਕਰੀਬਨ 5 ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਹੀ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਹਰ ਕੋਈ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਜਣੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਊਂਟ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਬਸਤੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇੱਕ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਇਆ ਜੋ ਓਥੇ ਬੰਸੀ ਬਾਬੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ, ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਕਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਕੋਈ ਮੰਨੇ ਨਾ ਮੰਨੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਚ ਇਹ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਚਾਹ ਚਾਹੇ ਮਿਲੇ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਰ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੂ। ਬੰਸੀ ਬਾਬੂ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਗਏ, ਚਾਹ ਪਿਆਈ ਤੇ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਮਲਾਲ ਤਾਂ ਰਹਿ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਸੀਂ 24-02-1996 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇਰ ਨਾਲ ਕੋਈ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਰਖਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਰਾਹਗੀਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਪੁਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹਾਂ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਗਲੇ 10 ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਦੁਆਰ ਅੱਗੇ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸੁਖਆਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਗਤ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਜੰਮਘਟ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਆਉਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਸਭ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਅਲੋਕਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਪੁ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਇੱਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਆ ਕੇ ਅਜੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਵਰਗੇ ਦਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ

ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਤੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪੈਰ ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲੋ ਤੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੋ। ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਚ ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਇਕੱਠਾ ਈ ਜਾਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਗਲੇ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਮਿੱਠਾ ਆਦਿ ਬਣਵਾ ਕੇ ਲੈ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਤੇ ਓਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ। ਪਰ ਬੀਬੀਆਂ ਜਾਣ ਦਾ ਨਾ ਹੀ ਨਾ ਲੈਣ। ਅਖੀਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ। ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ 5 ਵਜੇ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਪੈਰ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ, ਅਤੇ ਚਾਹ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦਾ ਬਚਿਆ ਲੰਗਰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਨਬੇੜ ਕੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਵਾਟ ਚਾਹੇ ਸਵਾ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਖਰਾਬ ਰਸਤੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਮੌਸਮ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗੋਪਾਲ ਗੰਜ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨੇਰੇ ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੱਧਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੋਟਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਲੱਭ ਲਭਾ ਕੇ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਲਾਈਟ ਹੈ ਉਹ ਜਨਰੇਟਰ ਦੀ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਨਰੇਟਰ ਲਗਾ ਰੱਖੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਅਤੀ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸਲਾਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਸਤੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਰੱਖ ਲਉ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਡਾ ਇਥੋਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਗੋਪਾਲ ਗੰਜ ਪੁਲੀਸ ਹੈੱਡ ਕੁਆਟਰ ਚ ਡਿਊਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਵਕਤ ਹੀ ਜਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਜਿਲਾ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਵਾਨ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਜਿਲਾ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਵਾਹਵਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਾਲ ਦੇ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਲੰਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਖਾਣਾ ਤੇ ਲੋਕਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤੇ ਕਾਬਿਲ ਏ ਤਾਰੀਫ ਸੀ। ਸਿਵਾਨ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਇਆ ਛਪਰਾ ਜਿਲਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਜੀਪੁਰ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਲੰਘਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ।

ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਿਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧਾ ਤਖਤ ਸ਼ਿਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਵੀ ਮਿਲ ਗਏ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਮਰੇ 'ਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਸਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੱਪੜੇ ਚੋਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਏ। ਮੈਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਮੈਂ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਬਾਕੀ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਈ ਤੁਸੀਂ ਰੂਮ 'ਚ ਚੱਲੋ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਖਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਰੋਟੀ ਓਥੇ ਹੀ ਪੁਆ ਲਿਆਵਾਂਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਬੜੀ ਆਮ ਗੱਲ ਲੱਗੇ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਅੰਸ਼ਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਬਦਲਾਓ ਦਿਸਿਆ, ਜੋ ਮੇਰਾ ਹੌਂਸਲਾ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰੋਟੀ ਲਿਆਇਆ ਬਲਕਿ ਪਾਣੀ ਵੀ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਤੋਂ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਵੀ ਲਿਆਇਆ। 26 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਉਸ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸੌਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਓਦੋਂ ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੀਨੀਆ 'ਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਮੈਚ ਬਾਰੇ ਜੋ ਖਬਰ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਕੋਰ ਬਣਿਆ, ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ, ਸੱਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਬਾਰੇ ਨਾ ਜਾਣੇ ਕਿਉਂ ਕੁਛ ਜਿਆਦਾ ਈ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਸਪਨੇ ਕੁਝ ਪੁੰਦਲੇ ਪੈਂਦੇ ਜਾਪੇ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿਟੀ 'ਚ ਕਾਫੀ ਘੁੰਮੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ, ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਮੌਸਮ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਾਰਿਸ਼ ਰੁਕ ਰੁਕ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਬਿਹਾਰ ਸ਼ਰੀਫ ਵਾਲੇ ਰੋਡ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਬਖਤਿਆਰਪੁਰ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਕਿ ਬਾਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ ਦੇ ਪਿਛੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅੱਗੇ ਨੇਵਾਦਾ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਤੇ ਕੁਝ ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਖੜੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਪਿਛੇ ਆ ਰਹੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਮੀਂਹ 'ਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਡਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਓਵਰ ਟੇਕ ਕਰਕੇ ਉਸ

ਨੂੰ ਫੌਲੋ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਜਾਕੇ ਰੁਕ ਕੇ ਦੂਜੇ ਸਕੂਟਰ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੌਲੀ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ। ਮੈਂ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚ ਗਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਦੇ SHO ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਕੋਈ ਇਨਫੋਰਮੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗੇ ਕੋਡਰਮਾ ਘਾਟ ਹੈ, ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਕੂਟਰ ਤੇ? ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਬੜੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਕੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ, ਫੇਰ ਕਮਰਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਕੋਲ ਗਏ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਬਿਹਾਰ ਦੇ DGP ਸ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਗਲੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੋ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਬੰਗਲਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਬੰਗਲਿਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਿਆ ਕਿ DGP ਸਾਹਿਬ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਗੀਚੇ ਚ ਸੈਰ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਨੇ 15 ਮਿੰਟ, ਸੋ ਉਹ 15 ਮਿੰਟ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਨਰਵਸ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਵਰਦੀ ਚ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗੰਨਮੈਨ ਸੀ, ਜੋ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਔਹਦੇ ਦੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਹ ਟਲ ਗਿਆ। ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਉਹਨਾ ਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰਕੇ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਤੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। 10 ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਨੇ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਕਸੀਡੈਂਟ, ਅਗਵਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਰਦਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸੋ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਥੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਤੇ ਰੁਕੇ ਹੋਣੇ, ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਸਟੇਟ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਪੂਰੀ ਕੇਅਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਪੁਲੀਸ ਐਫੀਸਰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲੈ ਜਾਓ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈਲਪ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ ਕਿਸੇ DSP ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਕਾਰਡ ਦਿਖਾਉਣਾ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਹੌਂਸਲੇ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆ ਗਏ। ਮੈਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਾਲੇ ਪਲੈਨ ਚ ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਛੜ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣ ਉਹਨਾ ਬਾਰੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਸੇਜ ਆਇਆ

ਹੋਵੇ ਤਾਂ। ਰਾਜਿੰਦਰ ਫੋਨ ਕਰਨ PCO ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਹੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਚੇਹਰੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੋਨੋ ਧੰਨਬਾਦ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੀ ਵੇਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਧਨਬਾਦ ਦਾ ਮੈਪ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਓਦੋਂ ਆਈ ਜਦੋਂ ਨੇਵਾਦਾ ਲੰਘ ਕੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ “ਕੋਡਰਮਾ” ਘਾਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇ ਬੋਰਡ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਗਏ ਸਾਵਧਾਨ !! ਅੱਗੇ ਕੋਡਰਮਾ ਘਾਟ ਹੈ!! ਇਕੱਲਿਆਂ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਮਾਜਿਕ ਤੱਤ ਡਾਕੂ ਲੁਟੇਰੇ ਆਦਿ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ, ਆਦਿ। ਬੋਰਡ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੋਈ 50 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ “ਬਰਹੀ” ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਓਥੇ ਕਿਸੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਰਾਤ ਕੱਟਾਂਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਦੋਬਾਰਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਤਬੀਅਤ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਓਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕੋਡਰਮਾ ਘਾਟ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ 40/50 ਟਰੱਕ ਇੱਕੋ ਲਾਈਨ ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਕਰਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਟਰੱਕ ਤੇ ਬੈਠੇ ਬੰਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਚ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਗਏ, ਕਿ ਮਰਨਾ ਹੈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਓ, ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਲਕੱਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਓਹਨਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡਾ ਨੰਬਰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਟਰੱਕ ਛੱਡਕੇ ਕਿਸੇ ਟਰੱਕ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਸਕੂਟਰ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਅਗਲੇ 40 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਚ ਹੀ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ। “ਬਰਹੀ” ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜਦੇ ਸਾਰ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣੇ ਢਾਬੇ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਟਰੱਕ ਖੜੇ ਸੀ।

*ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਟੂਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਤਜਰਬੇ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਢਾਬਿਆਂ ਦੀ ਕਰੀਏ। ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਢਾਬਾ ਭਾਰਤ ਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਢਾਬੇ ਤੇ ਖੜੀ ਗੱਡੀ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਖਲਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਬੇਫਿਕਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਢਾਬੇ ਦਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਕਤਵਰ ਧਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਿਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਬਾਰੇ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸਬੰਧਿਤ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ, ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਤੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ, ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ

ਅਚਾਨਕ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਪੈਸੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਢਾਬੇ ਤੇ ਗੱਡੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਭੈਅ ਕਰਕੇ ਡਰਾਈਵਰ ਕੋਲ ਰਕਮ ਜਿਆਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਓਸੇ ਰੂਟ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਹੀ ਗੱਲ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਚ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ, ਓਵੇਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ, ਦੇਸੀ ਘਿਓ, ਸ਼ੱਕਰ, ਅਚਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਕੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਟਰੱਕ ਚ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿੱਪਰ ਮਾਰਨ ਤੇ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਾ ਬੁਝਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਟਰੱਕ ਲਾਈਟਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਚੈਕਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੌਸਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਦਿ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਈ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਡਰਾਈਵਰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਅੱਖਾਂ ਖੁਲੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਿੱਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਚਾਹ ਪੁੱਛ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਹੀ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਦਾਤੇ ਦੇ ਰੰਗ, ਕਿਸੇ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਹੀ ਚਾਹ ਪੁੱਛੀ ਹੋਵੇ। ਰਸਤੇ ਚ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਨੇ ਜੋ 24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਸਿਰਫ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਹੁਤ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਨਵੇਂ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਡਰਾਈਵਰ ਲੰਬੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਬੇਅਰਾਮੀ ਭਰੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਕੇ ਜਲਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਓਹਨਾ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਚ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮੀ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਆਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 35 ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਧਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰੇ ਗਾਇਕ, ਮਾਣਕ ਸਾਹਿਬ. ਸਦੀਕ ਬਾਈ ਜੀ, ਚਮਕੀਲਾ, ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਗੀਤ ਤੇ ਫੋਟੋ ਪਸੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 50 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਰੱਬ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜਿੰਦਗੀ ਚ ਵਾਪਰੇ ਤੇ ਦੇਖੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਰਕੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੱਚ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਫੋਟੋ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੀ ਸਟੇਟ ਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਯਾਤਰੀ, ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਤਿਹੁ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਸੜਕ ਤੇ ਹੀ ਘਰ ਸੜਕ ਤੇ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਲ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਡਰਾਈਵਰ ਮਾਂ ਪਿਓ ਪਤਨੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦੇ ਹੀ, ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ

ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਸਾਡਾ ਕੀ ਆ ਬਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਈ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ, ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹੜੇ ਮੋੜ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਪੁਲ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਘਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੰਬੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਸੈਲੂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੰਮ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਈ ਹੈ।*

ਚਲੋ ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ, ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਏ। PB-10 ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੰਬਰ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਚ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਬੁਖਾਰ ਨੇ ਮਾੜੀ ਕੀਤੀ ਪਈ ਸੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਦਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਕੁਨੀਨ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਸਪੇਅਰ ਕੰਬਲ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਲਿਆਕੇ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਕਿ ਬੁਖਾਰ ਉੱਤਰ ਜਾਵੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਤੇ ਸਚਮੁਚ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਓਥੋਂ ਡਰਾਈਵਰ ਬਾਈਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਧੰਨਵਾਦ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕੇ ਧਨਬਾਦ ਤੱਕ ਰਸਤੇ ਚ ਬਗੋਦਰ, ਇੱਸਰੀ, ਨਾਮ ਦੇ ਕਸਬੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਰਸਤੇ ਚ ਹੁਕਿਓ ਨਾ। ਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਰੇਹੜੀ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭਾਅ ਨਾ ਪੁੱਛਿਓ, ਰਸਤੇ ਚ ਬੱਕਰੀ ਮੁਰਗੀ ਮੱਝ ਗਾਂ, ਆਦਿ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਓ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚ ਬਚਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਦੀ ਦੱਸੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਬਰਹੀ ਤੋਂ ਥੋੜੇ ਦੂਰ ਹੀ (ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਝਾਰਖੰਡ ਹੈ) ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਨੋ ਪਾਸੇ ਧਾਰਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ਦੀਆਂ ਰੇਹੜੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਗਈਆਂ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਰੇਹੜੀ ਤੇ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਨੀ ਸੀ ਖੜਾ। ਕੋਈ 50 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਧੰਨਬਾਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਰਸਤੇ ਚ ਡਰੰਮ ਰੱਖਕੇ ਅਤੇ ਰੱਸੇ ਦਾ ਬੈਰੀਅਰ ਲਾ ਕੇ ਖੜੇ ਕੁਝ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੋਕ ਮਿਲੇ। ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਰੋਕਿਆ, ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਹੀ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਟੈਕਸ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਉੱਪਰਲੀ ਜੇਬ ਚ ਰੱਖਿਆ 50 ਰੁਪੈ ਦਾ ਨੋਟ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰਤ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਟੈਂਟ ਦੀ ਛਾਂ ਚ ਬੈਠੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਪਚਾਸ ਰੁਪਈਏ ਦੀਏ ਹੈਂ। ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ, ਓਥੇ ਕਾਫੀ ਹੋਰ ਰਾਹਗੀਰ ਵੀ ਕੁਝ ਫਰਿਆਦ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੇੜੇ ਗਏ ਉਹ ਬੰਦਾ ਸਾਨੂੰ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕੇ ਮਿਲਿਆ, ਬਿਹਾਰ ਮੇਂ ਆਪ

ਕਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ, ਤੇ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੇ ਆਏ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ 50 ਰੁਪਈਏ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਫੰਡ ਕੇ ਲੀਏ ਬਿਨਾ ਮਾਂਗੇ ਦੀਏ ਹੈ। ਕਿਤਨਾ ਅੱਛਾ ਬਾਤ ਹੈ, ਔਰ ਆਪ ਲੋਗੋਂ ਕੀ 20 ਰੁਪਈਏ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਜਾਨ ਨਿੱਕਲਤੀ ਹੈ। ਓਏ ਲੜਕਾ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕੇ ਲੀਏ ਗੰਨੇ ਕਾ ਜੂਸ ਫਰੈਸ ਵਾਲਾ ਲਾਓ, ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਇੱਕ ਫੀਲਾ ਹਵਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋ ਗਲਾਸ ਗੰਨੇ ਦਾ ਰਸ ਲਿਆਇਆ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਓਪਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਪੀ ਕੇ ਨਿੱਕਲਣ ਦੀ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਦੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਧਨਬਾਦ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਜਾਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਧਨਬਾਦ ਰੋਡ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿੱਛੜੇ ਸਾਥੀ ਮਿਲੇ। ਬੋੜੀ ਬਹੁਤ ਨੌਕ ਝੌਂਕ ਹੋਈ ਪਰ ਅੱਧੇ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਚ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਰਵਾਨੀ ਚ ਆ ਗਿਆ। ਓਸੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਹਾ ਧੋਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਗੁਰੂ ਘਰ। ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਡੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਇਥੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਬਹੁਤ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਤਿਹੁ ਨਾਲ ਮਿਲੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਦੇ ਘਰ ਕਤਰਾਸ ਮੋੜ ਵੀ ਮਿਲਣ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੀਅ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ।

ਧੰਨਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ (ਮਾਈਨਿੰਗ) ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਝਰੀਆ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕ ਝਰੀਆ ਧੰਨਬਾਦ ਦਾ ਨਾਮ ਇਕੱਠਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ “ਵਾਸੇਪੁਰ” ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਗੈਂਗਜ਼ ਔਫ ਵਾਸੇਪੁਰ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਕੋਲਵਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜਰੂਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਧੰਨਬਾਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜਗਾ ਹੈ, “ਲੋਦਨਾ” ਇਥੇ ਵੀ ਕੋਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਨ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਧਨਬਾਦ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਚ ਨਿਰਸਾ, ਆਸਨਸੋਲ, ਦੁਰਗਾਪੁਰ, ਪਾਨਾਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 3 ਕੁ ਵਜੇ ਬਰਦਵਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰੋਡ ਸਾਈਡ ਢਾਬੇ ਤੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਰੁਕੇ, ਇਥੇ ਵੀ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦਿੱਤੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਰੋਟੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਵੀਰ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮਿਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਨੰਬਰ 19 ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਵੜਾ ਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਿਥੇ ਪਲੈਨ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਕੁਟੀਆ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਭੂਆ ਜੀ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਾਲੀਘਾਟ ਦੇ ਬਾਹਰ

ਕਮਰਿਆਂ ਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਾਲੀਘਾਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਖਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ 01-03-1996 ਨੂੰ, ਕੋਈ 10/11 ਵਜੇ ਉੱਠਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਰੋਟੇਰੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਰੋਟੇਰੀਅਨ ਜੇ ਪੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ 500 ਰੁਪੈ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕੇ ਪਲੀਜ਼ 500 ਰੁਪੈ ਵੀ ਜਰੂਰ ਲਿਖੋ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਯਾਦ ਰਹਿਣ। ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਸ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁਮਾ ਫਿਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ, ਨੌਜਵਾਨ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਘਰ ਚ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੋਟੋ ਜਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਚ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ।

ਕਲਕੱਤੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਮੈਟਰੋ, ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ (ਐਸਕਾਲੇਟਰਸ) ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਹੁਤ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ। ਈਡਨ ਗਾਰਡਨ ਸਟੇਡੀਅਮ ਸਿਰਫ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ। ਪੰਜ ਰੁਪੈ ਚ 2 ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ, ਅਚਾਰ, ਛੋਟੀ ਕੋਲੀ ਦਹੀਂ ਤੇ ਇੱਕ ਕੱਪ ਚਾਹ ਮਿਲਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਧਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਦੇ ਚੇਹਰੇ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਸੀ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਕੋਲਕਾਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉੜੀਸਾ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ। ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਨਵਾਂ ਪੁਲ ਲੰਘਕੇ ਅਸੀਂ ਹਾਈਵੇ ਨੰਬਰ 16 ਫੜਿਆ ਜੋ ਮੇਦਨੀ ਪੁਰ ਤੋਂ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਨਰਾਇਣਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬੇਲਦਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਧਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹੀ ਸੜਕ ਹਾਈਵੇ ਨੰਬਰ 49 ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਉੜੀਸਾ ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੌਰੇ ਤੇ ਮਕੜੋਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਭਦਰਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜਦੀ ਇੱਕ ਸੜਕ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਬੋਰਡ ਲੱਗਿਆ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵਾਹਵਾ ਸੁਗਲ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਕੱਟਕ ਜਾਣਾ ਸੀ ਸੋ ਆਪਣੀ ਚਾਲੇ ਚਲਦੇ ਰਹੇ। ਸ਼ਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ “ਮਹਾਂਨਦੀ ਦਰਿਆ” ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕੱਟਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਵੀ ਮਿਲ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ, ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਘੁੰਮ ਸਕਦੇ ਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਿਆ, ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ

ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸ਼ੋਰੂਮ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਨੂੰ ਖਾਸ ਦੇਖਣ ਯੋਗ
 ਕੋਈ ਜਗਾ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂਘਰ ਆਕੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ
 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਛਤਰਪੁਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ
 ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਘੁੰਮ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਬੜਾ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲੱਗਿਆ, ਇੱਕ
 ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪੂਰੇ ਭੁਬਨੇਸ਼ਵਰ
 ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਸੀਵਰੇਜ ਨੈਟਵਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਖੋਰਧਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਤੰਗੀ ਵੀ ਲੰਘ
 ਗਏ, ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਆ
 ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਰੁਕ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚਿਲਕਾ ਝੀਲ (ਲੇਕ)
 ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਵਧੀਆ ਰਮਣੀਕ ਥਾਂ
 ਹੈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ
 ਸੈਲਾਨੀ, ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਲਹਿਰਾਂ ਬਹਿਰਾਂ ਹੋਈਆਂ ਪਈਆਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ
 ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਟਾਈਪ ਹੋਟਲ 'ਚ ਠਹਿਰੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਫਲੋਰ ਤੇ ਠਹਿਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ
 ਸਟੂਡੈਂਟ ਮਿਲੇ, ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੀ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਕਾਫੀ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ
 ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ, ਹਰ
 ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ
 ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੱਟੀਆਂ
 ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਮਾਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਬੜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ
 ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਬਚੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਲੱਗੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਾਹਣੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
 ਲੱਗੀ ਮੋਮਬੱਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਝਾਇਆ। ਅਜੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਘੰਟਾ ਕੁ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ,
 ਕਿ ਕਮਰਾ ਪੂਰੇ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਾਹ ਆਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ
 ਅੱਭੜਵਾਹੇ ਸਾਰੇ ਈ ਉੱਠੇ ਤੇ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਕੁਦਰਤੀ ਬਾਹਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ
 ਸੀ ਸਭ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਸੁਰਤ ਆਈ।
 ਇੰਨੇ 'ਚ ਹੋਟਲ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ ਅਸਲ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਮੋਮਬੱਤੀ ਸੀ
 ਉਸੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸਰਾਹਣੇ, ਗਦੈਲੇ ਤੇ ਚਾਦਰਾਂ ਪਏ ਸੀ, ਮੋਮਬੱਤੀ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਓਹਨਾ
 ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਖੈਰ ਅੰਤ ਭਲਾ ਤੇ ਸਭ ਭਲਾ। ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ। ਅਗਲੀ
 ਸਵੇਰ ਫੇਰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਟਿਕਾਣੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗੰਜਮ, ਛਤਰਪੁਰ.
 ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਆਂਧਰਾ ਪਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਇੱਛਾਪੁਰ ਲੰਘਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਸ਼ੀ
 ਬੁੱਗਾ ਪਲਾਸਾ ਪਹੁੰਚੇ ਜੋ ਸਿਰੀਕਾਕੁਲਮ ਜਿਲੇ 'ਚ ਹੈ .. ਇਥੇ ਕਾਜੂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ
 ਹੈ। ਓਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟੇਰੀਅਨਜ਼ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਾਜੂ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਕਿੰਗ ਤੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸ
 ਦਿਖਾਇਆ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮੱਧਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੋਟਲ
 'ਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਦੋ ਰਾਤਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ
 ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਅੰਗਦੇਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦੋ

ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੀ ਅਟੈਂਡ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਵਧੀਆ ਰੋਣਕ ਮੇਲੇ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਦੋਬਾਰਾ ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਚ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਕੇ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਜੇ ਆਪਾਂ ਐਥੇ ਤੱਕ ਆ ਹੀ ਗਏ ਹਾਂ, ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੂਰ ਆਪਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਚ ਚੱਲ ਕੇ ਕਾਫੀ ਘਸ ਜਾਣਗੇ, ਟਾਇਰ ਵੀ ਘਸ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਖੜਕ ਜਾਣ, ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਏ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਈ ਹੈ। ਸੋਚ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਰਾਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦਲੀਲ ਵੀ ਵੱਡੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਦੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਘਸ ਜਾਣ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਅੱਗੋਂ ਓਹਨਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਵਰਲਡ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਚ ਦੇਖਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਿਸ ਜਾਕੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਖੈਰ ਬੜੇ ਟੈਂਸ ਘੁੱਟਣ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਚ ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰਾਂ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਾਡਾ ਬੜਾ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਹੋਇਆ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਮਿਲਣ ਵੀ ਆਏ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਆਪਸੀ ਮਨਮੁਟਾਓ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਉਪਰਾਮ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਲ ਤੇ ਰੋਟੀ ਦੇ ਦਿਓ, ਮੇਰੀ ਤਬੀਅਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਕੱਢਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦਾਤੇ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਭੋਜਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਮੈਂ ਇੱਕੱਲੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਕੇ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਿਆ। ਹੈ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਗੱਲ, ਪਰ ਗੱਲ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਦੇਖਿਓ ! ਦਵਿੰਦਰ ਓਧਰੋਂ ਨਿੱਬੜ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਰ ਜੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਲਿਓ। ਆਪਾਂ ਪੈਸੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਮਾਰਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਕਿਓਂ ਖਰਾਬ ਕਰੀਏ। ਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਆਹ ਦਾਲ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਕਮਾਲ ਈ ਆ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਚ ਆਇਆ ਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਲੀ ਕਮਾਲ ਲੱਗੀ ਮੈਂ ਚਮਚਾ ਕੁ ਕੱਢ ਲੀ ਸੀ। ਸੋ ਤਕਰੀਬਨ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਓਥੇ ਈ ਸਮੇਟ ਕੇ ਫੁਲਕੇ ਤੇ ਦਾਲ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਕਿਓਂ ਖਰਾਬ ਕਰਾਂ। ਵੈਸੇ ਕੁਝ ਕੁਝ ਮਾਮਲਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਪਣਾਪਨ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜੋ ਰੁਟੀਨ ਬਣੀ ਸੀ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਇੱਕ ਫਰਕ ਇਹ ਬਣਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨੀ ਸੀ ਬਣਿਆ, ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ, ਕਿਸੇ ਰੋਟੇਰੀਅਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਮੇਰੇ

ਚਿੱਤਰ ਗੁਪਤ ਬਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ, ਹਰ ਵਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰਾਂ ਕੋਲ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਜਾਂ ਐਂਫੀਸ਼ੀਅਲ ਕਦਮ ਵੇਲੇ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਹੁੰਦੇ। ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟ੍ਰੇਡਿਊਸ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਕਰਨੀ। ਖੈਰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਜੁੜਨੀਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਨਾ ਜੁੜੀਆਂ। ਵਖਰੇਵਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਪੀਡ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਗੜ੍ਹਕਨ ਵਾਂਗੂੰ ਗੱਜ ਗੱਜ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਇਹ ਕਲੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ ਓਨਾ ਈ ਚੰਗਾ। ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਆਪਣਾ ਹੁਨਰ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੈਰ ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਪਟਨਮ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਸਾਝਰੇ ਅਸੀਂ ਤੁਰੇ, ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਤਫ਼ਰੀਹ ਦੇ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਅੱਧੇ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਰੈਸਟ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 300 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਕੇ “ਐਲੂਰੂ ਪਹੁੰਚੇ” ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਜਿਲਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ੀ ਹੀ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਫੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਹਰਿਆਲੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਸਾਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਣਾ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਲੋਕਲ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਖਾਧਾ, ਵਾਹਵਾ ਈ ਆਨੰਦ ਆਇਆ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਆਪਸ ਦੇ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਨੇ ਟੂਰ ਦਾ ਮਜਾ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਟ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਦਵਿੰਦਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਓਹਨਾ ਕੋਲ ਬੈਠਦਾ, ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਆ ਬੈਠਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਦਿਨ ਪਰ ਦਿਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਜੇ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਸੀ, ਸਕੀਮਾਂ ਤਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਖਾਕਾ ਢਾਂਚਾ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ “ਉਹ ਸੀ ਸਬਰ ॥” ਮੈਂ “ਆਲ ਇਜ ਵੈੱਲ” ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸਬਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਲੂਰੂ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ “ਓਂਗਲ” ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ, ਆਂਧਰਾ ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸਮ ਚ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ “ਤੰਗਤੂਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸਮ ਪੰਥੂਲੂ” ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ 1970 ਚ ਜਿਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਹੋਟਲ ਚ ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਬਣਿਆ। ਇਥੇ ਐਸਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਜਿਕਰ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਵੇ ਸੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਾਫੀ ਸਵੇਰੇ ਤੁਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੁਲਹੂਪੇਟਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਕ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ

ਵਾਸਤੇ ਰੁਕੇ, ਢਾਬੇ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਰੂਹ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਬਾਈ ਦਾ ਨਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਟਰੱਕ ਆਇਆ, ਤੇ ਛੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਵੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆ ਗਏ, ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਤੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਿਰੀ ਹਰੀ ਕੋਟਾ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਾਸ ਵਰਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਲਓ। ਅਸੀਂ “ਛੇ ਫੌਜੀ” ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਪਾਸ ਈ ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਲਾਹ ਕੇ ਢਾਬੇ ਵਾਲੇ ਬਾਈ ਕੋਲ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਫੌਜੀ ਬਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਪੇਸ ਲਾਂਚਿੰਗ ਜਗਾ ਸ਼ਿਰੀ ਹਰਿਕੋਟਾ ਦੇਖਣ ਤੁਰ ਪਏ। ਫੌਜੀ ਵੀਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਈਨ ਚ ਨੀ ਲੱਗਣਾ ਪਿਆ ਕੋਈ ਫੌਰਮਲ ਪਾਸ ਨੀ ਬਣਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਪੇਸ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੇਖਿਆ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਦੂਰੋਂ ਲਾਂਚਿੰਗ ਪੈਡ ਵੀ ਦੇਖਿਆ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਫੌਜੀ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾ ਚਲਾ ਕੇ ਦੇਖੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੰਬਰ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਨੇ ਫੋਟੋ ਵੀ ਖਿੱਚੇ। ਸਮਾਂ ਐਸਾ ਸੀ ਕਿ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਉਥੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਫਿਰ ਗੁਰਚਰਨ ਬਾਈ ਦੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕੇ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਢਾਬੇ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਬਾਈ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਡਰਾਈਵਰ ਗਲ਼ ਲੱਗਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਤਿਹੁ ਨਾਲ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਥੋਂ ਚੇਨਈ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਈ ਸਵਾ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਢੇ ਕੁ ਦਸ ਵਜੇ ਈ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਰੂਟ ਨਕਸ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਸੀਂ T ਨਗਰ (ਤਿਆਗਰਾਜਾ ਨਗਰ) ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਨੇ ਰੋਕਿਆ। ਤੇ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਦੇ ਅੱਖਰ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕਾਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚਲਾਣ ਕੱਟਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ 400 ਰੁਪਈਏ ਲੈ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ T ਨਗਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਦਫਤਰ ਜਾਕੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ 50 ਰੁਪਈਏ ਸਕਿਓਰਟੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਵੀ ਮਿਲ ਗਏ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗਾ ਵੀ। ਇਥੇ ਆਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਆਏ ਬਹੁਤ ਬੰਦੇ ਮਿਲੇ। ਜੋ ਵਰਾਂਡਿਆਂ ਚ ਸੌ ਕੇ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। 20 ਰੁਪਈਏ ਸਕਿਓਰਟੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇੱਕ ਅਲਮਾਰੀ ਦੀ ਚਾਬੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇੰਨੀ ਦੂਰੋਂ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਆਕੇ ਨਾ ਮਾਤਰ ਖਰਚੇ ਚ ਸੌਣ ਦੀ ਜਗਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਉਥੇ ਰਹੇ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਮੇਜਰ ਸਰਵਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੁਆ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਆਉਂਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ। ਸਿਰਫ਼ ਤਮਿਲ ਹੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਮਨ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਉਬਲਣ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲਗਭਗ ਜੀਰੋ ਈ ਰਿਹਾ। ਹਾਂ ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਲੀ ਫੀਲਿੰਗ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਾਸਤੇ ਨਿਕਲ ਪਏ, ਸੜਕ ਰਸਤੇ ਚ ਜਾਦਿਆਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਸਮਾਰਕ ਸ਼ਿਰੀ ਪੇਰੇਮਵੁਦੂਰ ਦਾ ਬੋਰਡ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਇਹ ਉਹ ਜਗਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਓਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹਾਜ਼ਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਚ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਅਤੇ ਕਮਲ ਹਾਸਨ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਫੋਟੋ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਘਰਾਂ ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਆਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਰੂਰ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਵੀ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਸਿਟੀ ਵੈਲੋਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਓਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆਏ। ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਿਹਰੇ ਬੈਂਗਲੋਰ ਅਲਸੂਰ ਲੇਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੇਰੇ ਯਾਦ ਹੈ 8 ਮਾਰਚ 1996 ਦਾ ਇਹ ਦਿਨ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 9 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਮੈਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸੀ, ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਏ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਚ ਪਹਿਲੀਵਾਰ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪਲੇਅਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖਿਆ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਿਰਫ਼ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਜੋ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਚ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰੈਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਮੈਚ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਮੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚਾਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਕੇ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਮੈਚ ਸੁਣਕੇ ਅੰਦਰ ਮੈਚ ਦੇਖ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਰ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਮੈਚ ਜਿੱਤਿਆ, ਇਹ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਵੱਡਾ ਤਿਉਹਾਰ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀਆਂ, ਪਟਾਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਓਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂਘਰ ਆਕੇ ਸੁੱਤੇ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੈਂਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁੰਮ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਲਾਲਬਾਗ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਿਆ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਹੈ। ਬੈਂਗਲੌਰ ਮਾਰਕੀਟਸ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ। ਇੰਦਰਾ ਨਗਰ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ਵੀ ਦੇਖੇ। ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ, ਮਨ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੈਂਗਲੌਰ ਦਾ ਮਸਾਲਾ ਡੋਸਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਰਡ ਹਿੰਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਬੋਰਡ ਸਿਰਫ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਲੱਗੀ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਂ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਠੀਕ ਠਾਕ ਗਿਣਤੀ ਚ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਬੈਂਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੇ ਬਹੁਸੰਭਿਆਚਾਰਕ (ਮਲਟੀਕਲਚਰ) ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 11 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਸਵਖਤੇ ਈ ਤੁਰ ਪਏ, ਰਸਤੇ ਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਗਿਰੀ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਲਿਆ ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਵੀ ਓਥੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਗਿਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਧਰਮਪੁਰੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੋਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਧਰਮਪੁਰੀ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਗਏ। ਓਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਬਾਰੇ ਬੀਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਮਾਚਿਸ ਡੱਬੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਗੋਕੁਲ ਮੈਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਮੈਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਜੋ ਵੱਡੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ, ਵੀ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਚ ਸਥਿੱਤ ਹਨ। ਧਰਮਪੁਰੀ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਨਮੱਕਲ ਸ਼ਹਿਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਵੀ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਡੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਡੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਨਮੱਕਲ ਤੋਂ ਤੁਰਕੇ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਡਿੰਡੀਗੁਲ ਜਾਣ ਦਾ ਸੀ, ਸਫਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਵਾ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਲੈਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੇ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਸੇਫਟੀ ਜਿੰਦੇ ਅਤੇ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਓਥੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਤੇ ਹਲਕਾ ਭੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਵਿਰੂਦੁਨਗਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੈਨਈ ਤੋਂ ਕੋਈ 500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਮਦੁਰਾਈ ਤੋਂ 50 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਚ ਕਮਰਾ ਲਿਆ। ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦਾ

ਮੈਂਬਰ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਿਜਾਕੇ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇਆ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਵਖਤੇ ਹੀ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕੋਈ 200 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਿਨਾਰੇ “ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਇਸ ਜਗਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਕਿਨਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੀਂ ਅੰਦਰ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਠੀਕ ਆਖਿਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਜਿਥੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੋਟਲ ਟਰਾਈ-ਸੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਾਨੂੰ ਠਹਿਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਮਿਲ ਗਏ। ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਜਗਾ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਸੀ। ਸੋ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਸਮਾਨ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖੇ। ਤੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਨਹਾ ਕੇ ਥੋੜਾ ਫਰੈਸ਼ ਹੋਏ। ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਅਖੀਰ ਚ ਸੀ, ਸੋ ਮੇਰੇ ਬਾਥਰੂਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਚਾਹ ਤੇ ਵੜੇ (ਵੜਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਚ ਖਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਡੋ-ਨੱਟ ਵਰਗਾ ਪਰ ਹਲਕਾ ਨਮਕੀਨ ਤੇ ਤਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੇਜ਼ ਦੋਨਾਂ ਬੈੱਡ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿੰਨੋਂ ਤਿਆਰ ਈ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਚਮਤਕਾਰੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾ ਦਾ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨਕੁੰਨ ਸੀ। ਚਾਹ ਪੀਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ, ਮੈਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਰਜਿੰਦਰ ਵੱਲ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਜਿੰਦਰ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਵੀਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ ਆਪਣੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਉਣਗੇ ਅਸੀਂ ਨੀ ਸੀ ਸੋਚਿਆ, ਉਸਦੇ ਸ਼ਬਦ “ਅਸੀਂ” ਚ ਮੈਨੂੰ ਤਿੰਨੋਂ ਭਾਈਵਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ..ਗਲਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਰਜਿੰਦਰ ਫੇਰ ਚਾਲੂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਟੈਂਡ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਸੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟੂਰ ਚ ਸਾਥ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਆਪਾਂ ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਇੰਨੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਪਹੁੰਚਣ ਚ, ਤੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹੱਮਲ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇ ਤੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਆਪਾਂ ਦਿੱਲੀ ਨੀ ਟੱਪਦੇ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਆਪਣਾ ਸਾਥ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਟੂਰ ਤੱਕ ਦਾ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇੰਜੋਏ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਿਲੋਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਤੇਰੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸੈਲੂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੇ ਨਾਲ ਈ ਬਾਕੀ ਵੀ ਉੱਠ ਕੇ ਮੇਰੇ ਗਲ ਲੱਗਕੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ, ਮੇਰਾ ਮਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਖਾਂ

ਭਰ ਆਈਆਂ, ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਨਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਿਆ, ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਰਿਪੱਕ ਤੇ ਹੰਢੇ ਹੋਏ ਅਦਾਕਾਰ ਵਰਗੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੇ ਸੱਚ ਵਰਗਾ ਡਰਾਮਾ ਈ ਲੱਗਿਆ, ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਤੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਅਸਰ ਨੀ ਹੋਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਹੋ ਕੇ ਪਸੀਜਣ ਵਾਲੇ ਜਰਾਸੀਮ ਤਕਰੀਬਨ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਵੀ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਬਾਈ, ਆਪਾਂ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਵਖਰੇਵੇਂ ਵੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੰਗ ਨੇ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੀ ਰਹਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਵੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਪੰਨਵਾਦ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਿਆ।

ਬੇਦਰਦ ਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਜਮਾਨੇ ਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਨੀ ਜਾਗਦੇ। ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਚਾਨਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਤੇ ਜਮਾਨਾ ਇੰਨਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਅਸਲੀ ਰੰਗ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਗੇਅਰ ਬਦਲਕੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਸਪਨਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਜੰਗ ਜੋ ਸੁਨਾਮੀ ਦੀ ਤਰਾਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਪਰ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਬੜੇ ਤੀਬਰ ਵੇਗ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਟੂਰ ਨੂੰ ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਬਣਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਭੇਦ ਖੁੱਲਦੇ ਖੁੱਲਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰਨਾ ਪਿਆ।

ਸੁਆਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਰੌਕ ਤੇ ਵੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸੌ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1962 ਚ ਲੋਕਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਰੌਕ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਇਸ ਜਗਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਵਿਵਾਦ ਕੋਰਟ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਚ ਚੱਲਿਆ, ਕਿ ਇਥੇ ਸਿਰੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰ ਦੀ। ਖੈਰ ਇਹ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡਪ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੈਲਾਨੀ ਸਿੱਕੇ ਪਾਣੀ ਚ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ ਤੇ ਓਥੇ ਬੱਚੇ ਡੁਬਕੀ ਲਾ ਕੇ ਉਹ ਸਿੱਕਾ ਕੱਢ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਾਮ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਿਤਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਹੋਟਲ ਆ ਗਏ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕੰਨਿਆਂ ਕੁਮਾਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਤੇ ਸੂਰਜ ਅਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਕੈਮਰਾਬੱਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਓਥੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੱਪੜੇ ਖਿੱਚਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਾਅ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾ ਬੁਲਾਓ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਨ ਦੇਖਣਾਂ ਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਰੁਕੇ ਤੇ ਭਾਅ ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਬੱਸ ਫੇਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ

ਸਮਾਨ ਲੈਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਆਉਣਗੇ।
 ਅਸੀਂ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਨਗਰਕੋਇਲ ਰੁਕੇ ਬ੍ਰੈਕਫਾਸਟ ਵਾਸਤੇ।
 ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਇੱਕ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਕਮਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
 ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀਵਾਰ ਸਟੀਲ ਦੀ ਥਾਲੀ 'ਚ ਕੇਲੇ ਦੇ ਪੱਤੇ ਉੱਪਰ ਚਾਰ ਕੌਲੀਆਂ 'ਚ
 ਚਾਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚਟਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਨਮਕੀਨ ਹਲਵੇ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ
 ਕੌਲੀਆਂ 'ਚ ਮਿਕਸ ਸਬਜ਼ੀ ਤੇ ਪਤਲੀ ਤਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਓਥੇ ਰਸਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ
 ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਸੋਚ ਕੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਥਾਲੀ
 ਤੇ ਦੋ ਦੋ ਹੋ ਗਏ। ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਵੇਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੁਸੀਂ ਦੋ
 ਬੰਦੇ ਇੱਕੋ ਥਾਲੀ 'ਚ ਨੀ ਖਾ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਭਰਾਵਾ ਇੰਨਾ ਖਾਣਾ ਇਕੱਲਾ
 ਬੰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ
 ਇੱਕ ਥਾਂ ਖਾਣਾ, ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਮੰਗਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨੀ ਦੇਣਾ। ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਬੰਦ
 ਨਾ ਹੋਵੇ, ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਦਿਓ। ਸਾਥੋਂ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਖਾਣਾ
 ਪੂਰਾ ਨੀ ਮੁੱਕਿਆ। ਹੁਣ ਹੱਸਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੀ, ਕਿ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ
 ਬੰਦੇ ਇੱਕ ਥਾਲੀ ਨੀ ਖਾ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਲੋਕ ਦੋਬਾਰਾ ਦੋਬਾਰਾ ਪੁਆ
 ਕੇ ਵੀ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ ਈ ਨਬੇੜੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ
 ਘੁੰਮਣ ਆਏ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਉਹਨਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਥੋਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਘੱਟ
 ਲਏ। ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕੇਰਲ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਥਿਰੂਵਨੰਥਪੁਰਮ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ,
 ਇਥੋਂ ਤੁਰਕੇ ਅਸੀਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਥਿਰੂਵਨੰਥਪੁਰਮ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਐਂਟਰ
 ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਕੋਵਲਮ ਰੁਕੇ, ਓਥੇ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀਣ
 ਵਾਸਤੇ ਰੁਕੇ, ਚਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ
 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਤਾਂ
 ਬਾਹਰ ਪਏ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਸੈਂ ਗਿਆ, ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਸਿਗਟਾਂ ਤੇ ਪਟਾ ਚਾਹੜ ਕੇ
 ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਏ, ਤੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਪੁਛਾ ਕੇ ਬੀਚ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।
 ਬੀਚ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਲਾਈਟ ਹਾਊਸ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ
 ਸੀ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਮਣੀਕ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਮਨੋਹਾਰੀ ਜਗਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਬਣਿਆ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ
 ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਹੈ, ਓਥੇ ਜਾਣ ਤੇ “ਪਰਲ” ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
 ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਬੀਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ
 ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਬੀਚ ਵੀ ਬੀਚ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਇਥੋਂ
 ਦੇ ਲੋਕਲ ਲੋਕ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਕੋਈ
 ਘੰਟਾ ਕੁ ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਉੱਠ ਤਾਂ ਖੜਿਆ ਸੀ ਪਰ
 ਪੂਰਾ ਕੰਡੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕੱਪ ਚਾਹ ਹੋਰ ਪੀਤੀ
 ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਨੰਬਰ ਦੇ

ਸਕੂਟਰ ਦੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ। ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੇ ਵਧੀਆ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਥੀ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਵੀ ਆ ਗਏ ਸੀ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੁਰਨ 'ਚ ਭਲਾਈ ਸਮਝੀ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸਫ਼ਰਤੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਰਲਾ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਚੱਲਾਂ, ਕਿ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਆਏ ਵਿਵਹਾਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੱਖਣੀ ਕੰਢੇ ਨੂੰ ਛੋਹ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜਲਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬਣੇ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਟੂਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲੋਂ ਕੁਦਰਤ ਜੋ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਚੰਗਾ ਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਤੇ ਬਿਨਾ ਵਜਾ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਰੁਟੀਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਲੀਟਰ ਸਪੇਅਰ ਕੈਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਸਾਜਨਹਾਰੇ ਦੇ ਸਾਜੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਅਦਭੁਤ ਨਮੂਨੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ੇ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂ ਥਿਰੂਵਨੰਥਪੁਰਮ ਸ਼ਹਿਰ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਚ ਈ ਨਾ ਆਇਆ ਸਾਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਹੋਣੀ ਅਵਸ਼-ਸੰਭਾਵੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਕੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਜਗਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਥਿਰੂਵਨੰਥਪੁਰਮ ਅਜੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੈ, ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਹੱਸਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਥਿਰੂਵਨੰਥਪੁਰਮ ਤਾਂ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਲਮ ਆ ਗਏ ਹੋ। ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ, ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿਉਂ ਨੀ ਲੱਗਿਆ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਹ 66 ਨੰਬਰ ਹਾਈਵੇ ਕਿਸੇ ਗਲੀ ਵਰਗਾ ਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕੇਰਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਓਥੇ ਅਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਘਣੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਚਲਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿੱਥੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਦੂਜਾ ਸ਼ੁਰੂ। ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਲੈਨ ਬਦਲਿਆ, ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੋਂ ਤਿਰਸੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਈ ਸਵਾ ਕੁ ਦੋ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਓਥੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸੋਚ ਲਿਆ। ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਇਸ ਸੰਘਣੀ ਵਸੋਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਾਈਵੇ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਦੁਪਿਹਰੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਮੁਖ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਚੀ, ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਓਥੋਂ ਦੀ ਲੋਕਲ ਭਾਸ਼ਾ ਮਲਿਆਲਮ ਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵੀ ਹੈ। ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਬਾਈਪਾਸ ਲੰਘਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਸ਼ਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਅਸੀਂ ਤਿਰਸੂਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਓਥੇ ਮੈਂ ਓਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਲ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਖਾਇਆ, ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘੜੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਠੰਡੇ ਜਾਂ ਗਰਮ ਕੁਝ ਪੀਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ (ਕੋਲਡ ਜਾਂ ਹੋਟ) ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ

ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਤੇ ਚਾਹ ਕੌਫੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੁਝ ਹੋਟ ਹੀ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਕੁ ਦੁਕਾਨਾਂ ਛੱਡਕੇ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਵੜੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹਾਤੇ ਚ ਆ ਗਏ ਹੋਈਏ। ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਉਥੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਬਹਿ ਸਕਦੇ ਸੀ? ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੀ ਨਾ ਪੀ ਸਕਦੇ? ਖੈਰ ਪੰਜ ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਮੱਥਾ ਮਾਰ ਕੇ ਇਹ ਸਮਝ ਆਇਆ, ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਲੋਕ ਹੋਟ ਡਰਿੰਕ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇਂ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੱਸੇ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੋਟ ਡਰਿੰਕ ਚਾਹ ਕੌਫੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾ ਫੇਰ ਸਿੱਧਾ ਈ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮੰਗਵਾ ਲੀ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਚ ਦਵਿੰਦਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਕੰਮ ਨਿਬੇੜਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਡੀਅਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੋਟਲ ਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਰਾਤ ਤਾਂ ਸੋਚਦੇ ਸੋਚਦੇ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਨਾਲ ਲੰਘੀ। ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰੀਡੌਨ ਲੱਭਣ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਦੇ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਲੰਘੀ ਰਾਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਮੈਂਗਲੋਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਫ਼ਰ ਨਬੇੜਨ ਦਾ ਬਣਿਆ। ਮੌਸਮ ਠੀਕ ਸੀ, ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਦੇ ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਸੂਰਜ ਛਿਪਦੇ ਹੀ ਮੈਂਗਲੋਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕੁਦਰਤੀ ਓਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਿਲ ਗਏ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਤਾਣ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਹੋਟਲ ਚ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ। ਹਾਂ ਇੱਕ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਇੱਕ ਔਹਦੇਦਾਰ ਮਿਸਟਰ ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁੱਟੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਤੇ ਬਦਮਗਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਅਜੀਬ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਚੁੱਕੇ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਘੁੰਮ ਲੋ, ਇਹੀ ਸਮਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਟੂਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨੀ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੈਲਕਮ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਲਟਾ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ, ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਈ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੱਚ ਤੇ ਖੜ੍ਹਕੇ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬੰਦਾ ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਸਲੀ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਹਾਂ ਜੇ ਪਤਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਫੇਰ ਵੀ ਏਹੀ ਕਹਿੰਦਾ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹ ਟੂਰ ਆਪਣੇ ਸੁਨੈਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ

ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੈੱਲ ਸੈਟਲਡ ਬੰਦਾ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਦਾ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਕੀਤੀ। ਹੋਟਲ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਾਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਚ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਥਾਲੀ ਔਰਡਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਖਾਣਾ ਆਇਆ, ਇੱਕ ਥਾਲੀ ਚ ਕੋਈ 8 ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕੌਲੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ, ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਫੁਲਕੇ ਅਤੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਾਪੜ, ਅਚਾਰ, ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਲਾਦ ਛੋਟੀ ਕੌਲੀ ਦਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਇਹਦੇ ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਣਾ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ 'ਚ ਉੱਡੱਪੀ ਅਤੇ ਮਾਨੀਪਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਟਕਲ ਤੱਕ ਹੀ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਹਾਂ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਡੱਪੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ (ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ) ਬੰਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਹੁਤਾਤ ਚ ਹਨ, ਖਾਣੇ ਇੰਨੇ ਸਵਾਦੀ ਹਨ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਹ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਨੀਪਾਲ ਉੱਡੱਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਕਾਲੇਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਗਿਣਤੀ ਚ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਆਮ ਹਨ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਭਟਕਲ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ ਸੋ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਇਥੋਂ ਮੰਗਲੌਰ ਤੋਂ ਤੁਰਕੇ ਭਟਕਲ ਤੱਕ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤਫ਼ਰੀਹ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੈ, ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਉਤਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਦੋਨੋ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਚ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਠਹਿਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਬਹੁ ਸੱਭਿਆਚਾਰੀ ਕਸਬੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕੀਏ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਚ ਰੱਖਕੇ ਸ਼ਾਂਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਲੇਟ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਿਆ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਵੱਡੀ ਮੂਰਤੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਿਰ ਹੈ, “ਜਾਲੀ” ਬੀਚ ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਆਏ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਭਟਕਲ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਚ ਆਮ ਵਾਹਵਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲਣਸਾਰ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਲੱਗੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਪੁਰਤਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਦੇ ਚਰਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ 1914 ਦੇ ਬਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਜੋ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਡੀਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਸਬੇ ਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਆਕੇ ਵਸੇ ਸਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਇਹ ਜਗਾ ਬਹੁਤ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਹੈ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਦੇਖੇ ਜਾ

ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਸਟੇਅ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦਮਈ ਰਿਹਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਪੌਜੇਟਿਵ ਐਨਰਜੀ ਭਾਵ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਟਿਕਾਣੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ “ਗੋਆ” ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਭਟਕਲ ਤੋਂ ਗੋਆ ਦਾ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਨੋਹਰੀ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਰਸਤੇ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਕਸਬਾ “ਕਾਰਵਾਰ” ਇੰਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਕਿ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੇ ਈ ਬੈਠ ਜਾਈਏ। ਪੁਰਾਣੇ ਪੁਰਤਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀ ਥਾਂਵੇਂ ਤਾਂ ਕੌਫੀ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਜੇ ਵੀ ਓਹੀ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਅਸੀਂ ਗੋਆ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਬਣੇ ਪੁਲ ਨੂੰ ਲੰਘਕੇ ਗੋਆ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਗੂਹੜੀ ਹਰਿਆਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਯਕੀਨ ਜਾਣਿਓ, ਜਿਓਂ ਅਸੀਂ ਹੀ ਗੋਆ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਣਜੀ (ਪੰਜਿਮ) ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕਸਬਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਹਾਂ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗੇ ਬੋਰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਹੜਾ ਕਸਬਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਣਜੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਪਣਜੀ 'ਚ ਵੀ ਪੁੱਛ ਪੁਛਾ ਕੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਓਥੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋ ਬਾਹਰ ਬੈਚ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਓਹੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਚਾਹ ਬਣਾ ਲਿਆਇਆ, ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਖੁੱਲ ਗਈਆਂ, ਫੇਰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਜ਼੍ਹਦਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤੇ ਇੱਕ ਓਡਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਇਥੇ ਗੋਆ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਇਥੋਂ ਵਾਲੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਗੋਵਾਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੋਰ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮੈਨੂੰ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਖੈਰ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਈ ਸੱਤ ਕੁ ਵਜੇ ਨਾਲ ਆਏ, ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ, ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕਮਰੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ, ਮੇਰੇ ਇੰਨਾ ਯਾਦ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਤੇਜ਼ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਤੇ ਓਹਨਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਸਮਝ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਡੀ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀ ਗੋਆ ਦੇ ਬੇਤਿਮ 'ਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਜਿਆਦਾ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਹੀ ਬੋਟ (ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਜਗਾ) ਪਾਇਰ ਹੈ, ਮੈਂ ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ 'ਚ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਸੇ ਗੋਆ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਨੋਹਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ। ਓਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟੈਟੂ ਬਣਾਏ ਸ਼ਰੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ 'ਚ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਓਥੋਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਐਸਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਨੇ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲੱਭਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਲੋਕਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਈ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਇਹੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਚੀਨੀ ਦੇ ਫੌਜੀ ਮੱਗਾਂ ਵਰਗੇ ਚਾਹ ਵਾਲੇ ਕੱਪਾਂ ਚ ਪੰਜ ਚਾਰ ਰੁਪਈਏ ਦੇ ਕੇ ਪੈਂਗ ਮਾਰਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਵਹਾਓ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਾਜੂਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਤੋਂ ਬਣੀਂ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਡਰਿੰਕ ਫੋਨੀ ਬਹੁਤਾਤ ਚ ਵਿਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਲੋਕਲ ਸ਼ਰਾਬ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਫੋਨੀ ਸਿਰਫ ਗੋਆ ਦੀ ਗੋਵਾਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਇਹ ਗੋਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਵਿਕ ਸਕਦੀ। ਫੋਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਸੇਲ ਵਾਸਤੇ ਸਿਰਫ ਗੋਵਾਨੀ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਾਲੀਆਂ। ਸੋ ਸੈਲਾਨੀ ਏਥੇ ਆਕੇ ਭਰਪੂਰ ਮਸਤੀ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ।

ਗੋਆ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਦੇਖਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੁਲੀਸ ਵਰਗਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਦੇਖਕੇ ਈ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਲਾਨੀ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਜੈਸਾ ਮੂੰਹ ਵੈਸੀ ਚਪੇੜ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ ਗੋਵਾਨੀ ਪੁਲੀਸ ਦਾ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਸਾਡੇ ਨਜਰੀਏ ਤੋਂ ਗੋਆ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਲੱਗਿਆ। ਹਾਂ ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਇਥੋਂ ਦੇ “ਕਲੰਗੂਟ” ਬੀਚ ਦਾ ਦੇਖਿਆ ਨਜਾਰਾ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਗੋਆ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਸਬੇ ਵਰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਬੀਚ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। “ਕਲੰਗੂਟ” ਬੀਚ ਬਹੁਤ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਬੀਚ ਹੈ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੁਦਰਤੀ ਜਗਾ ਹੈ। ਕੁਛ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਭਗਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਹੋਂਡਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਦੇਖਣਾ, ਗੋਰਿਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਨਾ ਮਾਤਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਚ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਣਾ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਸਿਰਗਟਾਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਇਓਂ ਛੱਡ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਆਨ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਗੋਰੇ ਈ ਬਣ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨਜਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਬੀਚ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਬਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵਿਕਣ ਵਾਸਤੇ ਸਜਾਇਆ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕ ਬੀਚ ਵਾਲੇ ਰਵਾਇਤੀ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪੂਰੇ ਸੂਟਾਂ ਤੇ ਸਾੜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਰੋਣਕ ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਗੋਆ। ਜੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮੰਨਣ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਇਹ ਖਿਆਲ ਮਨ ਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਏਥੇ ਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੁੰਮ ਕਰ ਲਈਏ। ਦਫ਼ਾ ਕਰੋ ਬਾਕੀ ਧੰਦੇ। ਗੋਆ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੇਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੁਮੱਕੜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਵਰਗ ਵਰਗੀ ਥਾਂ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਸਾਥੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਣ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਮੁੜ ਆਉਣ ਦਾ

ਕਹਿਕੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕਮਰੇ ਚ ਵੇਹਲਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ, ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਫਾਈਲ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖਕੇ ਇਸ ਟੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਅਸਲੀ ਕਾਗਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਾਰਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਮੈਂ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਬਜ਼ਾਰ ਆ ਗਿਆ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਵੀ ਨੇੜੇ ਹੀ ਲੱਭ ਗਿਆ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਅਸਲੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫਾਈਲ ਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਅਸਲੀ ਸਾਰੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਬਣਾ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਦੇ ਨਾਮ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਆਵੇਗਾ, ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ। ਮਾਹੌਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਲਟੀ ਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਚੱਲੀ ਚਾਲ ਤੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਕਦਮ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੱਗੇ ਰਹਿਣ ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਏਨੇ ਸਹਿਜ ਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ, ਇਉਂ ਲੱਗਿਆ ਨਾ ਮੈਨੂੰ, ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਆ ਕੇ ਸੌਂ ਗਿਆ।

ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਝਰੇ ਅਸੀਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੇਲਗਾਓਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਾ ਰਸਤਾ ਲਗਭਗ ਪਹਾੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਿਮਾਚਲ ਵਰਗਾ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਜੇ ਬੇਲਗਾਓਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਫ਼ਰ ਚਾਹੇ ਸਵਾ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਥਕਾਵਟ 300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਾਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਏ। ਉਹਨਾ ਦੀ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਮਾਣਿਕਬਾਗ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲਜ਼ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਠਹਿਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਧੀਆ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੋਟਲ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਠਹਿਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕਰਨਾਟਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਏਥੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੈਸੇ ਸਾਰਾ ਕਰਨਾਟਕ ਹੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਏਥੇ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੋ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲੰਗਰ ਲੱਗੇ ਵੀ ਦੇਖੇ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛਕ ਰਹੇ, ਸਿਰਫ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬਾ ਲੋਕ, ਮਜ਼ਦੂਰ, ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕ ਆਦਿ ਹੀ ਛਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਲੰਗਰ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣ ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਬਾਦ ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਕਿ ਏਥੇ ਲੰਗਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਛਕਦੇ। ਪਰ ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਏਥੇ ਰਹਿਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਲੰਗਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਾਲ ਦਾ

ਸੀ, ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਤੇ ਦਾਨ ਪਾਤਰ ਚ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁਪਈਏ ਵੀ ਪਾਏ, ਇਹ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਇਥੋਂ ਅਗਲੀ ਸੁਬਹ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਹਲਾਪੁਰ, ਕਰਾਡ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਤਾਰਾ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸਨਅਤੀ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਸਤਾਰਾ ਇਲਾਕੇ ਚ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਹਨ। ਏਥੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਰਾਬਤਾ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਵਾਹਵਾ ਆਓ ਭਗਤ ਕੀਤੀ, ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਵੀ ਵਧੀਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਲ ਲੋਕ ਆਏ, ਬੜੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਣ ਅਤੇ ਆਦਰ ਸਨਮਾਨ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਬਣਾਏ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪਲੈਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ (ਓਦੋਂ ਨਵੀਂ ਬੰਬਈ) ਕੋਈ ਢਾਈ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਅਤੇ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤਿਆਂ ਛੇ ਘੰਟੇ ਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤੇ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਨਵੇਲ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਰਸਤਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜਿਆਦਾ ਟਰੈਫਿਕ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਲਿਆ ਅਸੀਂ ਦੁਪਿਹਰੇ ਪੂਨੇ ਬਾਈਪਾਸ ਤੇ ਬਣੇ ਢਾਬੇ ਤੇ ਥੋੜਾ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਰੋਟੀ ਵੀ ਏਥੇ ਹੀ ਖਾਧੀ ਇਹ ਢਾਬਾ ਪੂਨੇ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਗਰਾਊਂਡ ਨੇ ਜਮਾਂ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਸੋ ਬਾਹਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵੀ ਦੇਖਿਆ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਢਾਬੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖਾਣਾ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਖਾਓ ਪਰ ਪਾਣੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੱਗ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਪਾਣੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਪੀਣਾ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਆਂਧਰਾ ਪਰਦੇਸ ਦੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੇਵਣ ਤੱਯਾਰ ਆਹੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਟਿਫਿਨ ਤੈਯਾਰ ਆਹੇ। ਅਸੀਂ ਲੰਚ ਨਬੇੜ ਕੇ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪੂਰੇ ਰਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਨਚਾਹੀ ਸਪੀਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਪਾਈ, ਕਈ ਥਾਂ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਵੀ ਮਿਲੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਪੱਕੇ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੋਈ 10 ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਪਨਵੇਲ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਥਕਾਵਟ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਰੋਟੀ ਦਾਲ ਵੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਬਣਵਾਈ, ਤੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਐਸੇ ਸੁੱਤੇ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਦ ਅੱਖ ਖੁੱਲੀ। ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਰੇ ਮੋਟਾ ਮੋਟਾ ਪੁੱਛਕੇ ਟਰੇਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬੇ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁੰਮਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਵੀ ਟੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਉੱਤਰਕੇ ਅਸੀਂ ਗੇਟਵੇ ਐਫ ਇੰਡੀਆ, ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਾਂ

ਦੇਖੀਆਂ। ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੇਟਵੇ ਐਂਡ ਇੰਡੀਆ ਮੂਹਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਚ ਉਸ ਦਿਨ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਚ ਚਲਦੀ ਮੋਟਰ ਬੋਟ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਰੈਸਕਿਊ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਯਾਦ ਹੈ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਦਾਦਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵੀ ਗਏ ਜਿਥੇ ਬੰਬੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਚ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਅਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਸਾਈਡ ਦੇਖਣ ਨਿੱਕਲੇ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਬੁਰਾ ਤਜਰਬਾ ਰਿਹਾ, ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਰੇਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ। ਬੁਰੀ ਹਵਾਹੜ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਗੰਦ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਥੋਂ ਨਿੱਕਲਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਨਿਊ ਬੰਬੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਬੇਲਾਪੁਰ CBD ਦੇਖਿਆ। ਨਿਊ ਬੰਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਬਰਬ, ਵਾਸ਼ੀ, ਨੇਰੂਲ, ਸੀਵੁੱਡ ਦਰਾਵੇ, ਬੇਲਾਪੁਰ ਅਤੇ ਖਾਰਘਰ ਵਗੈਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਣ ਕੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਰਗੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਹੱਲੇ ਅਤੇ ਮਹਾਨਗਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੈਂਟਅੱਪ ਫੌਰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡੀਜ਼ਾਈਨ ਨਾਲ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਪਨਵੇਲ ਆ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਪਨਵੇਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਆਏ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਵੇਰੇ ਸਾਡੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਤੀਬਰ ਵੇਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕੰਨਿਆਂ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਵਾਪਿਸੀ ਦਾ ਰਾਹ ਵੈਸੇ ਵੀ ਆਸਾਨ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਜਿਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਵਾਪਿਸੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੱਟ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀ ਚਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਚ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ। ਸੋਚਦੇ ਸੋਚਦੇ ਪਨਵੇਲ ਤੋਂ ਤੁਰਕੇ ਬਿਨਾ ਬੰਬੇ ਐਂਟਰ ਹੋਏ ਬਾਹਰ ਬਾਹਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ “ਬਾਣੇ” ਜਾਕੇ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਕੀਤਾ, ਇਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਕੇ ਬੰਬੇ ਬੜੇਦਾ ਹਾਈਵੇ ਸਾਨੂੰ ਸੌਖਾ ਸਫ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਂਸ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਰਵਾਨੀ ਪਏ ਰਹੇ, ਦੁਪੈਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਲਸਾਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਆਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਇਥੇ ਵੀ ਲੋਕਲ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਵਾਹਵਾ ਆਓ ਭਗਤ ਕੀਤੀ, ਓਹਨਾ ਵੱਲੋਂ ਅਰੇਂਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਚ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਨਾਲ ਈ ਖਾਧਾ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਅਸੀਂ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰੀ ਖਿੱਚ ਦਿੱਤੀ, ਚੱਲ ਚਾਲ ਅਸੀਂ ਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰਵਾਰ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਨਰਮਦਾ ਨਦੀ ਦੇ

ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਪੁਲ ਗੋਲਡਨ ਬਰਿੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅੰਦਰ ਜਾਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਲ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ “ਲੁਵਾਰਾ” ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ, ਲੁਵਾਰਾ ਨਾਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸੀ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਪੰਪ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚਿਸਤੀਆ ਮਸਜਿਦ ਤੇ ਹੁਸੈਨੀ ਮਸਜਿਦ ਲੰਘ ਕੇ, ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ ਦੂਜਾ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਤੁਰਨਾ ਆਸਾਨ ਰਹੇਗਾ। ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਚ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤੇ ਰਾਤ ਠਹਿਰਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਟਰੱਕ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 24 ਘੰਟੇ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹੈ ਇਥੇ। ਕੱਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਤੀਰੀਆਂ ਲੰਬੇ ਲੋਟ ਲਾਈਨਾਂ ਚ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਓਹਨਾ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਅੱਜ ਦਪੈਰਿਓਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੀ। ਰਸਤਾ ਬਹੁਤ ਬਿਜ਼ੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਲੰਬੇ ਲੰਬੇ ਜਾਮ ਸਾਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਫ਼ਰ ਦੋ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ, ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨੇ ਇਹ ਪੰਜ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਵਾਟ ਨੌਂ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਨਬੇੜੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਾਹਰ ਬਾਈ ਪਾਸ ਤੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਖਰਾਬੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਓਥੋਂ ਉਦੇਪੁਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਮਾਰਗ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਢਾਬੇ ਵਾਲੇ ਬਾਈ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਰਾਤ ਓਥੇ ਗੁਜਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਢਾਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੌਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਓਥੇ ਵਿਛੇ ਗਦੈਲਿਆਂ ਤੇ ਜਗਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਵਟ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਪੈਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਨੀਂਦ ਪੈਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਪਨਲੋਕ ਚ ਲੈ ਗਈ। ਦਵਿੰਦਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠਿਆ, ਵਾਹਵਾ ਈ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਕੇ ਓਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਮੋਟਰ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਧੋਣ

ਲੱਗ ਗਿਆ, ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਚਾਹ ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਾਲਾ ਸਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੜਕ ਏ ਸੜਕ ਯਾਤਰੀ ਬਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਮਾਹੌਲ ਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਜਾਗਣਾ, ਸੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਵਾਸਤੇ ਜਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹਿੰਮਤੀ ਦਿਖਣਾ, ਤੇ ਅੱਜ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਭਾਸ਼ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ। ਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਹੌਲ ਚ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਪਰ ਸਮਝ ਨਾ ਆ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਤੇਜੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਤੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਚ ਮਸਤ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਉਦੇਪੁਰ ਤੱਕ ਬੜਾ ਉਹਾਪੋਹ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ, ਚੇਹਰਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਈਲ ਵੀ ਜਾਅਲੀ ਨਕਲੀ ਫੀਲ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਫ਼ਰ ਕੋਈ ਪੈਂਣੇ ਕੁ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਸਿਰੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਕੀਟ ਚ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਸਕੂਟਰ ਰੋਕਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਰੁਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਸਲੀ ਰੰਗ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਿਆ। ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ਕ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੋਂ ਅੱਗੇ ਦਾ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਮੈਂ ਸੰਭਾਲੂੰਗਾ, ਇਸ ਟੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਚ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਾਂ ਅਗਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਟੂਰ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਤਿਆਰ ਨੇ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਹੈ, ਦਵਿੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੋ ਇਹਦੀ ਇਹ ਜਾਣੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਚ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਅਡਵਾਂਸ ਚ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠੀਏ, ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਚੱਲੇ ਨੇ। ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਮੋਢੇ ਲਟਕਾ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਚਾਬੀ ਤਾਂ ਦੇ ਜਾਓ ਜੇ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਕਰਨੇ ਪੈ ਗੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਟਾਈਮ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਚਾਬੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਬੈਠਾ ਬੈਠਾ ਬੋਰ ਹੋ ਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇਖਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਰਜਿੰਦਰ ਦੇ ਵੈਸਪਾ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਫਰੰਟ ਵਾਲੀ ਡਿੱਗੀ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖੀ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਦੇ ਲੈਟਰ ਅਤੇ ਵਰਲਡ ਪੀਸ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ, ਸਾਹਮਣੇ ਫੋਟੋ ਸਟੇਟ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਨੇ ਮੇਰਾ ਫਿਰ ਹੌਂਸਲਾ ਵਧਾਇਆ। ਗੋਆ ਵਾਲਾ ਕਮਾਂਡੋ ਸਟਾਈਲ ਐਕਸ਼ਨ ਫਿਰ ਵਾਪਰਿਆ ਅਗਲੇ

ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਲੈਟਰ ਤੇ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਪਾਰਸਲ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਦੀ ਜਗਾ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਆਕੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਦਵਿੰਦਰ ਆਇਆ, ਟੋਸਟ ਬ੍ਰੈੱਡ ਤੇ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ, ਮੈਂ ਰਜਿੰਦਰ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਚਾਬੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਯਾਰ ਤੂੰ ਈ ਫੜਾ ਦੀ ਓਹਨੂੰ, ਵਹਿਮੀ ਜਨਤਾ ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਸੋਚੇ ਕਿ ਚਾਬੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਟੂਣਾ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਦਵਿੰਦਰ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਚਾਬੀ ਫੜ ਕੇ ਜੇਬ ਚ ਪਾ ਲਈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਰਜੀ, ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਲਓ, ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਓ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਂ, ਇਹ ਹਵਾ ਚ ਤਲਵਾਰਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਕੀ ਦਵਾਲ ਆਂ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਚਾਹ ਬਰੈੱਡ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਈ ਬੈਠੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੋਨੋ ਜੁਆਨ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਚਾਬੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਜੇਬ ਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਚਾਬੀ ਫੜਾਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੇ ਦਾਤੇ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆ ਗਏ, ਮੈਂ ਬਾਥਰੂਮ ਈ ਜਾ ਆਵਾਂ ਕਿਤੇ ਨੇੜੇ। ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਜਿੰਦਰ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਬਾਹਲੇ ਤਰਸਯੋਗ ਜਿਹੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਵੀਰ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਾਲੇ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਗੱਲ ਨੀ ਕੀਤੀ, ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਜੁਗਾੜ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇਓਂ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਟੜੇ ਹੋਈਏ। ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਸਾਂਭੋ ਤੇ ਸਾਡੀ ਮਾਫੀ ਕਬੂਲ ਕਰੋ, ਜਿੰਨੇ ਅਸੀਂ ਚੁਸਤ ਬਣਦੇ ਆਂ ਓਨੇ ਜੋਗੇ ਅਸੀਂ ਹੈ ਨੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਅੜ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਡਰਾਮਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨੀ ਲਾਉਣਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੂੰ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਸੰਭਾਲੂ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕਬਜ਼ੇ ਚ ਨੇ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੇਪਰ ਗੁੰਮ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਲਾਓਗੇ। ਪਰ ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ, ਕਿ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ। ਤੇ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ, ਬਾਅਦ ਚ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਟੂਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ, ਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਕੋਈ ਡਰਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀਹਦੇ ਕੀਹਦੇ ਕੋਲ ਗਏ ਸੀ, ਤਾਂ ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਐਡਰੈੱਸ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਨਾਮ ਕੱਟਕੇ ਦੂਜੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰੋਟਰੀਅਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਦੈਪੁਰ ਚ ਆ ਗਏ

ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਦੱਸ ਦਿਓ ਮੈਂ ਖੁਦ ਆਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।
 ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਮਿਲਕੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਐਡਰੈੱਸ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ
 PCO ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ
 ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਚ ਸੈਕਟਰੀ
 ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਵਾਹਵਾ ਮਿੱਠਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਹੋਟਲ
 ਚ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਅਰੇਂਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
 ਅਸੀਂ ਨ੍ਹਾ ਧੋ ਕੇ ਫਰੈਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਹੋਰ
 ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਆ ਗਏ। ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ
 ਖਾਧਾ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਹੋਟਲ
 ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁਲਣ ਭੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਰਾਮ ਕਥਾ ਦੁਹਰਾਈ, ਕਿ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਰਕੇ ਬੰਦਾ ਗਲਤ ਬੋਲ ਬੈਠਦਾ
 ਸੋ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲਕੇ ਆਪਾਂ ਫੇਰ ਅੱਗੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀਏ। ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦਾ ਮੈਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ
 ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਨਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਹਾਂ ਸਵੇਰੇ
 ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਜੈਪੁਰ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ, ਲਗਭਗ 400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੈ, ਜੇ
 ਆਪਾਂ ਕੁਝ ਜਲਦੀ ਨਿੱਕਲ ਸਕੀਏ, ਤਾਂ ਦਿਨ ਖੜੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਫੇਰ ਮੇਰੇ
 ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਟੈਕਟ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ
 ਕਰਨ ਦਾ। ਤੇ ਜਾਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਮਿਲਕੇ ਵਿਓਂਤਬੰਦੀ ਕਰ ਲਉ।

ਵਾਕਈ ਸਭ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਿਖਾਈ, ਸਵੇਰੇ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਵਜੇ ਅਸੀਂ
 ਆਪਣੀ ਮੰਜਿਲ ਵੱਲ ਰਸਤੇ ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ
 ਲੰਬਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ, ਰਸਤੇ ਚ ਛੇ ਵਾਰ
 ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰੁਕ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਦੀ ਰੈਸਟ ਲਈ ਗਈ, ਲੰਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ
 ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 7 ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਰਾਜਾ ਪਾਰਕ
 ਜੈਪੁਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ
 ਸਮਾਂ ਰਿਹਾ। ਥਕਾਵਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਕਮਰੇ ਚ ਪਤਾ ਈ ਨਹੀਂ
 ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਨੀਂਦ ਕਦੋਂ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਜੈਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁੰਮ ਫਿਰ
 ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਪਿੰਕ ਸਿਟੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ
 ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਵਾ ਮਹਿਲ ਦੇਖਣਾ ਉਸ ਦਿਨ
 ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਿਆ।
 ਅਸੀਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸਤੇ ਵਿਓਂਤ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਵਾੜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਾਨੂੰ ਟਰੱਕ
 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਇਆ ਰੋਹਤਕ ਤੁਸੀਂ ਸੋਨੀਪਤ ਜਾ ਨਿੱਕਲੋਗੇ। ਤੇ
 ਤੁਹਾਡਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੁਰਤ ਪਾਲਣ ਕਰ

ਲਿਆ। ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਮ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਐਵਰੇਜ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਖੈਰ ਰਾਤ ਦੇ 9 ਕੁ ਵੱਜੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸੋਨੀਪਤ ਤੋਂ ਵੀਹ ਪੱਚੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਕਿ, ਪੁਲੀਸ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਸੜਕ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਚ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਕਿ ਪੋਲੀਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਗਾਰਦ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਉਸੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ।

ਖੈਰ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਲੁਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ DSP ਰੈਂਕ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਅਫਸਰ ਹੈ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜਲਦੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅਫਸਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੋਨੀਪਤ ਦੇ GT ਰੋਡ ਤੇ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਢਾਬੇ ਤੱਕ ਆਇਆ ਸਾਨੂੰ ਸੌਫਟ ਡਰਿੰਕ ਪਿਆਏ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਤੇ ਸਾਡੀ ਪੀਸ ਬੁੱਕ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਲਿਖ ਕੇ ਗਿਆ ਤੇ ਢਾਬੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਫ੍ਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਦਾਇਤ ਵੀ ਕਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਇਸ ਟੂਰ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੀ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਖਰੀ ਰਾਤ ਸੀ, ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਫਾਈਲ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਜਿਓਂ ਹੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਫਾਈਲ ਚ ਬਾਕੀ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਅਸਲੀ ਪੇਪਰ ਵੀ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਓਹਨਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਰੱਖਕੇ ਚੈਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤਾ। ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਕਿਸੇ ਖੜਕੇ ਨਾਲ ਅੱਖ ਖੁੱਲਣ ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬੈਗ ਫੋਲਦੇ ਦੇਖਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਹੱਸ ਕੇ ਫੇਰ ਪਾਸਾ ਬਦਲ ਕੇ ਸੌਂ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਲਬੱਤਾ ਜੇ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇਖਦੇ ਤਾਂ ਮਿਹਨਤ ਪੱਲੇ ਪੈ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਲਿਫਾਫਾ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਚ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਟੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਗਜ਼ ਰਜਿੰਦਰ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਡਿੱਗੀ ਚ ਓਹਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਓਹਨਾ ਦੇ ਹੱਥ ਚ ਸਨ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਓਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਫਿਰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਕੇ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਢਾਬੇ ਤੇ ਈ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਵਿੰਦਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 3 ਵਜੇ ਗੋਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੇ

ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਿਆ ਸੀ ਓਵੇਂ ਹੋਇਆ। ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਝੰਡੇ, ਕੁਝ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤੋਹਫੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਲੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਵਧਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਕਲੱਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ। ਓਥੋਂ ਮੈਂ ਸਿੱਧਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਇਆ। ਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰੱਜ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਤੇ ਰੈਸਟ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰਾ ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਡਿਊਟੀ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਸਾਥੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮਿਲਣ ਆਉਣ ਲੱਗੇ, ਦਵਿੰਦਰ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਹਿਸਾਬ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਭਾਸ਼ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਟਰੇਲਰ ਵਾਂਗ ਸੀ, ਅਸਲ ਪੂਰੀ ਫਿਲਮ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਚ ਹੀ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਤਰੰਜ ਵਿਛ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮੋਰਚਿਆਂ ਤੇ ਲੜਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨਾਲ ਬੜੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਲੈਨ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਆਮਦ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਲ ਚ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਢਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੁੱਕਰ ਵਾਂਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੀਟੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਪੱਕ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਾਂਗਾ।

-0-

“ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ”

ਹੋਇਆ ਓਹ ਜੋ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਇਨਸਾਨੀ ਮਨ ਦੇ ਬੜੇ ਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਖੁਸ਼ ਰਵਾਨੀ ਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੜੇ ਗੀਤ ਸੁੱਝਦੇ ਹਨ, ਬੜੀਆਂ ਹਾਸੇ ਸੁਗਲ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁੱਝਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ ਉਦਾਸ ਭਾਵ ਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਦਾਸੀ ਕਦੇ ਇਕੱਲੀ ਨੀ ਆਉਂਦੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਨਾਲ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਾਲ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਤਸਵੀਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮਖੌਲ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਵੀ ਓਹਨਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਚ ਸਕਿੰਟ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮਿਲੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਈ ਕਿਹਾ, ‘ਓਏ ਆ ਬਈ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬੰਦਿਆ, ਕਦੋ ਦਾ ਪਲਾਨ ਕੀਤਾ ਫੇਰ ਸੰਸਾਰ ਯਾਤਰਾ ਦਾ? ਮੈਂ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹੋ, ਤੇ ਗੁਰੂ ਜਾਣੀਜਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੀ, ਤੁਹਾਥੋਂ ਕੀ ਲੁਕਿਆ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਮੁਸ਼ਕੜੀਆਂ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲੇ, ਅਜੇ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਇਐਂ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇਰੀਆਂ। ਨਾ ਜਾਣੇ ਕਿਉਂ, ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨੀ ਲੱਗਿਆ, ਮੈਂ ਖੋਖਲਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਨੀ ਦਿੱਤਾ। ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਵੀ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਓਹਨਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੁਖਦੀ ਰਗ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਤਾ ਤੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰੇ ਜੁਆਨਾਂ, ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਰੈਗੂਲਰ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਂ ਜਾਣ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਚ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦਸ਼ਾ ਬਦਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਇਹ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ, ਕਿ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੂਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਟੂਰ ਲਾ ਕੇ ਦਿਖਾਵੇ। ਇਹ ਚੈਲੇਂਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਸਾਥੀ, ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਨ। ਸੁਭਾਸ਼ ਇਕੱਲਿਆਂ ਆਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਫ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ,

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਫ ਤੌਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੂਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਹਰ ਕਦਮ ਦਾ ਹਾਲ ਲਾਈਵ ਓਹਨਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਇਹ ਵੀ ਪੂਰਾ ਜਾਲ ਤੇ ਫੀਲਡਿੰਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸਾਥੀ ਸਟਾਫ ਚ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਜ਼ਾਕ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਨੇ, ਘੁੰਮ ਘੁਮਾ ਕੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਕੀ ਸੋਚਿਆ? ਪੁੱਛਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੰਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀ ਦਵਿੰਦਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੀ.ਐਮ. (ਵੱਡੇ ਮੈਨੇਜਰ) ਵਿਪਿਨ ਮਹਾਜਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਖੋਲ ਲਈ ਸੀ, ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਵੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੀਂ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਈ ਸੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਬਣਦਾ ਹਿਸਾਬ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ।

ਦੋ ਨੰਬਰ ਓਸਵਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਲੀ ਚ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਓਹਨਾ ਦੀ ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਲਜੀਤ ਮਾਨ ਦੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾਓ ਸੰਸਾਰ ਯਾਤਰਾ ਤੇ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਲਾਓ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਈ, ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਹੱਥ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਉਸਤਾਦ ਸਿੰਗਾਪੋਰ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ। ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਬੰਦਾ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਡੋਲੀ ਬੇਸ ਭਾਵ ਹਰ ਰੋਜ ਦਿਨ ਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰੀਫ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਓਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੈੜ ਦੀ ਚੱਕੀ ਇਲਾਕੇ ਚ ਜਿੱਥੇ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ, ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਜੁੱਤੀ ਵੀ ਦੇਖਣੀ ਸੀ, ਸੋ ਗੱਲ ਮੈਂ ਜੁੱਤੀ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਫੇਰ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਤੀਰਥ ਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਜੋ ਉਸਦਾ ਉਸਤਾਦ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਤੇ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਚ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫੀ ਰਿਆਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪਿਆਇਆ। ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਚ ਸੋਚਕੇ ਦੱਸਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਵੇਰੇ ਸਾੜਰੇ ਈ ਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਮੇਰਾ ਕੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਪੁੱਛਿਆ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਜਾਂ

ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਮੈਂਬਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੋਰਾਹੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਰਾਹਾ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਸਿੱਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੂਰ ਵਾਸਤੇ ਸਪੋਂਸਰਸ਼ਿਪ ਲੈਟਰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲੈਟਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਲੱਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੁਰਤ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾ ਵੱਲੋਂ ਲੈਟਰ ਸਾਨੂੰ ਟੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲੈਟਰ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਚ ਹੀ ਰਹੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਬਹੁਤ ਸਾਝਰੇ ਈ ਪਰਮਿੰਦਰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਘਰੇ ਆਇਆ। ਖੁੱਲ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੇਰਾ ਚੇਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਆਪਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹੀਏ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਇਹ ਹਿੰਟ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਚ ਆਕੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੰਮ ਚ ਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਆਪਾਂ ਦੋਨੋਂ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ, ਦਵਿੰਦਰ ਮਿਲਾਕੇ ਚਾਰੋਂ ਈ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਫਾਈਨਲ ਕਰ ਦੇਈਏ। ਮੈਂ ਦੋ-ਚਿੱਤੀ ਚ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਾਂ ਕਿ ਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੀਰਥ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਉਸਤਾਦ ਕਹਿਕੇ ਇਹ ਬੰਦਾ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸਤਾਦ ਤੀਰਥ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਟੂਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਹੀ ਸੀਮਤ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨਵਾਂ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਰਿਹਾ। ਤੇ ਕੁਝ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਵੀ ਉਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜੋ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖੇ, ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਵਾਂ। ਪੇਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਐਂਵੇਂ ਨੀ ਹੋਈ, ਅਸਲੀ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਪਲਾਨ ਪੂਰਾ ਪਰਿਪੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਖੁੱਲੇ ਮਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਬਾਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਐਟਲਸ ਨਾਲ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾ ਟੂਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੰਡਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਾਰੇ ਪਲੈਨ ਸੀ, ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਅੜਚਨ ਆਉਣ

ਤੇ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀਜੇ ਬਾਰੇ ਆ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਬਦਲਵਾਂ ਦੂਜਾ ਟੂਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਿਡਨੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਪਲੈਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਐਟਲਸ ਮੇਰੀ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਕੀਤੀ ਮੇਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੋਂ ਮੇਰੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਣਾਏ ਟੂਰ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਫੇਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁਛੇ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਓਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਨੀ ਦਿੱਤੀ ਬੱਸ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਵਾਲੇ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਈ ਰਹਿਣ ਦਿਓ ਆਪਾਂ ਰਲਕੇ ਓਹਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰੀਏ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਤੇ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਰਿਪੇਅਰ ਬਾਰੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਪਤਾ, ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸਿਰਫ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੋਲ ਹੈ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇਖੂ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਜੋ ਆ ਸਕਦੇ ਨੇ ਓਹਨਾ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਦੇਖੂੰਗਾ ਭਾਵ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ।

ਅਗਲੇ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕਹਿਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਰਜਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ। ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਗੋਰਾਇਆ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਸਪੋਂਸਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਿਕਰ ਕਰੇ। ਜੋ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆ ਕੇ ਦੱਸੇ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੈਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉੱਕਾ ਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟੂਰ ਤੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮਬੈਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜੇ ਵਾਸਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਰਜੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਲਾਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਦਾ ਵੀਜਾ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਇੰਡੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀਜਾ ਫਾਰਮ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹਨ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਟ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਜਾ ਬਰਮਾ ਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸੇ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੰਸਾ ਬਹੁਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਬਰਮਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਲੈਟਰ ਕਿਹੜਾ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਰਵਾਸ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀਜਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਗਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਵੀਜਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਤਰਕਸ਼ ਵਿਚ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਤੀਰ ਬਾਕੀ

ਸਨ। ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਪੀ ਐਨ ਚੌਟਾਨੀ ਦਾ ਲੈਟਰ ਦਿਖਾ ਕੇ, ਵਰਲਡ ਪੀਸ ਕੌਂਸਿਲ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਪੋਰਟ ਲੈਟਰ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਰੀ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ। ਰਾਤ ਦਾ ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਤੀਰਥ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਹਰ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕਮਰੇ ਚ ਹੀ ਰਹੇ। ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਤੀਰਥ ਤੇ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਤੇ ਤੀਰਥ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਫਾਫਾ ਸਾਂਭਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਹੁਣ ਤੀਰਥ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖੈਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਲਜੀਤ ਤੇ ਤੀਰਥ ਦੋਨੋਂ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣਗੇ, ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਰਲਡ ਪੀਸ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਸਪੋਰਟ ਲੈਟਰ ਲੈਕੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਚ ਹੀ ਤੀਰਥ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਦੋਨੋਂ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਥੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਓਹਨਾ ਦੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ, ਕਿ ਦੇਖਿਆ? ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਨਾ, ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਚੱਕਰ ਚ ਆ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਸਤਿ ਸਿਰੀ ਅਕਾਲ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ WPC (World Peace Council) ਦਾ ਸਪੋਰਟ ਲੈਟਰ ਲੈਕੇ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜ ਕੁ ਵਜੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਬੈਠ ਗਏ। ਰਸਤੇ ਚ ਸਕੀਮ ਇਹ ਬਣੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਆਪੇ ਹੀ ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਰੇਗਾ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਗੇੜ ਦੇਖੋ, ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੂਰ ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾਂਹ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਅਦ ਚ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਸੋ ਤੂੰ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਘਰ ਜਾਕੇ ਓਹਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਕੇ ਆ। ਪਰ ਤੀਰਥ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਈ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਥੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨੀ ਹੋਣਾ, ਮੈਂ ਆਪ ਈ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਕੰਮ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜਦੋਂ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਕੰਮ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਮਾਫੀ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਚੱਲੀ ਇਸ ਕਮਾਲ ਦੀ ਚਾਲ ਦੇਖਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਹਾਸਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚੇਲਾ ਰਸਤੇ ਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨੀ

ਲੱਗਿਆ, ਇਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਪੈਣਾ। ਠੀਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਇਹ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਜੇ ਲਗਦਾ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਾਹਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਤੀ ਮੰਨ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਆਪਣੀ ਧੁਨ ਚ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹ ਨੇ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਲਜੀਤ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਗੋਰਾਇਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਆ ਵੀ ਗਏ, ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾ ਲਈ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਸਪੋਂਸਰਸ਼ਿਪ ਵਾਸਤੇ, ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਦੇਖੋ, ਅਸੀਂ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਔਫ ਗੋਰਾਵਰ (ਜੋ ਗੋਰਾਇਆ ਚ ਹੈ) ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਸਪੋਂਸਰ ਲੈਟਰ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਪਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਦੇ ਜੀਜਾ ਜੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ, ਸਪੋਂਸਰ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਦੇ ਕਹੇ ਤੋਂ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਠੰਡੇ ਤੇ ਹਲੀਮੀ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਅਰਜੀ ਤਾਂ ਲੈ ਲਓ, ਫੈਸਲਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਫੋਨ ਆਉਣ ਤੇ ਹੀ ਕਰਿਓ। ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਉਹਨਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਫੇਰ ਉਹੀ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਮਰਜੀ ਆਓ, ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਿਆਵਾਂਗੇ ਪਰ ਸਪੋਂਸਰ ਲੈਟਰ ਨੀ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੋਚਿਓ ਜ਼ਰੂਰ। ਅਸੀਂ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਵਾਂਗੇ। ਨਾ ਉਹਨਾ ਨੇ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਉਹ ਮੰਨੇ। ਪਰ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਸਾਡੇ ਵਾਪਿਸ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਖਬਰ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਟੂਰ ਪਲੈਨ ਜੋ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੰਡਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲਾ ਅਰਜੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਗਲਾ ਨਾਂਹ ਕਹੀ ਜਾਂਦਾ ਫੇਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਟਾਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੇਰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵੀ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਪਰ ਉਹਨਾ ਦੇ ਮਨ ਚ ਵੀ ਗੱਠ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਜੋ ਖੁਲਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਡਿਊਟੀ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕੰਨ ਰਸ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੰਡਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਲਾਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁਗਲ ਟੋਟਕੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ, ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਤੇ ਫੇਰ ਅੱਗੇ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਖੀਰ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਰੂਹਾਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ? ਪਰ ਬੜੀ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਲ

ਲੰਚ ਵੇਲੇ ਹੋਈ, ਮੈਨੂੰ ਗੇਟ ਕੀਪਰ ਬੁਲਾਉਣ ਆਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਸਿਵਲ ਵਰਦੀ ਚ ਸੀ, ਕੋਈ 50 ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿਖਾਇਆ, ਉਹ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਈ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਐਮਬੈਸੀ ਕੀ ਕਰਨ ਗਏ ਸੀ, ਤੇ ਕੀਹਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਕਿਓਂ ਮਿਲੇ? ਮੈਂ ਬੜੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਟਲ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਈ ਚਾਹ ਵਗੈਰਾ ਮੰਗਵਾਈ ਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹੀ, ਠੀਕ ਦੱਸਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਦਿਖਾਏ ਜੋ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਜਾਣ ਦੇ ਵੀਜੇ ਬਾਰੇ ਸਨ, ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਵੀ ਦਿਖਾਈ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਲੈਟਰ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ। ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ 3 ਘੰਟੇ ਮੇਰੇ ਘਰੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਈ ਹੈ। ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਸਿੱਧੀ ਪੜਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਸੁਆਲ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਰ ਲਓ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਤੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈਂ। ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਵੀ ਇਹੋ ਸੋਚੇ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਤੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਮਾ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਰੋ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਹਫਤੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਕਲੱਬ ਨੇ ਸਪੌਂਸਰ ਲੈਟਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਾਂ ਨੀ ਕੀਤੀ। ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀਜਾ ਮਿਲਿਆ ਫੇਰ ਆਪਾਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੋਰਾਇਆ ਵਾਲੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਟ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਲੈਟਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚ ਲੈਟਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਲਾਨ B C ਅਤੇ D ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਪੁੱਛ ਲਵੋ, ਤੇ ਟੂਰ ਛੱਡ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ ਓ ਇਹ ਆਖਰੀ ਕਾਲ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਸ ਚ ਸਲਾਹ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਚ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਦੋਨੋਂ ਕੁਝ ਕਨਫਿਊਜ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਚਾਹ ਸਮੇਸੇ ਆਏ, ਉਸਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕੋਈ ਨੀ ਬੋਲਿਆ, ਫੇਰ ਮੈਂ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ

ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਮਾਨ ਬੋਲਿਆ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨੀ ਬਾਈ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਮੈਂ ਇੱਟ ਅਰਗਾ ਪੱਕਾ ਹਾਂ, ਆਪਾਂ ਦੋਨੋਂ ਬੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਹਫਤੇ ਚ ਤੁਰ ਪਵਾਂਗੇ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਫੇਰ ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਜੋ ਹੋਣਾ ਹੋਜੇ, ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਖੋਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਤੇ ਅਖੀਰ ਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚਿਰ ਪਰਿਚਿਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਵੀਰਿਓ ਮੇਰਾ ਵੀ ਮਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਜਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਫੇਰ ਬਲਜੀਤ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਫੇਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ,ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਮਿਲੇ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਚਾਰੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਰੋਂ ਹੁਣ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰੇ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਸਿੱਧੂ ਤੋਂ ਸਪੈਂਸਰ ਲੈਟਰ ਲੈਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੁਪਿਹਰੇ ਸਾਨੂੰ ਆਸ਼ਾ ਜਨਕ ਨਤੀਜਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਲੈਟਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖੀ ਵਾਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਘਰ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਗਏ, ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਪਿਛੇ ਗਲੀ ਚ ਹੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜੋ ਲਿਸਟ ਸੀ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮਕੈਨਿਕ ਵੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਫੁਲ ਮੇਜਰ ਸਰਵਿਸ ਤੇ ਟਾਇਰ ਟਿਊਬ ਲਾਈਟ ਬੱਲਬ, ਅਤੇ ਕਲੱਚ ਗੇਅਰ ਬ੍ਰੇਕ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਆਦਿ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਬਦਲਣੀਆਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੈਰੀਅਰ ਫਿੱਟ ਕਰਨੇ ਸੀ। ਦੋਨੋਂ ਸਕੂਟਰ ਇੱਕੋ ਰੰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਮੇਰਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਮਾਨ ਦਾ ਸੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਪ ਦੇ ਵਰਦੀ ਵਰਗੇ ਸੂਟ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਮਾ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬੈਗ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਮਜਬੂਤ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਜੋ ਅਸੀਂ ਓਸਵਾਲ ਵੂਲਨ ਮਿੱਲ ਦੇ ਮਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰ ਕੇ ਲਏ। ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ, ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਲੋਕਲ MLA ਤੋਂ ਲਏ ਕਰੈਕਟਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਵਾਲਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਲਿਖਿਆ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲੈਟਰ, ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਰਸਤੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ, ਦੋ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਾਕੀਆਂ, ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਫਾਈਨਲ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖ ਲਏ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਬਿਲਕੁਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰਾਂ ਮੈਂ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਗਿਆ, ਹਰ

ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨੌਰਮਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਤਰਾਂ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਤੇ ਬੜੀ ਕੱਚੇ ਐਕਟਰ ਦੀ ਤਰਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ, ਭਾਅ ਜੀ ਆਪਾਂ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਈਏ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈਏ। ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਕੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ 100 % ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੈਥੋਂ ਕੋਈ ਭੇਤ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਈ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਸੋਚ ਸਮਝਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪੱਤਾ ਸਿੱਟਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਪੌਂਸਰ ਲੈਟਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਨਾਲ, ਪਰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸੌਂਹ ਖੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਨਾ ਦੱਸਿਓ। ਪਰ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਵਾਲੇ ਕਲੱਬ ਗੋਰਾਇਆ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਲੱਬ ਸਪੌਂਸਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਫੇਰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਤੁਰਤ ਈ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਫੇਰ ਤਾਂ ਗੋਰਾਇਆ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਈ ਬਣਿਆ ਲਗਦਾ ਕੰਮ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਲ ਹੋਰ ਚੱਲ ਦਿੱਤੀ ਨਾ ਨਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨੀ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਖਾਂ ਚ ਹੱਸਦਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬੋਲਿਆ, ਭਾਅ ਜੀ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਈ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਮੈਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਥਿਆਰ ਸਿੱਟਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਮਾਨਾ ਦੇਖਿਆ ਵੀਰ, ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਬੱਚੇ ਬੋੜਾ ਹੋ, ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚ ਕਿਸੇ ਵਿਜੇਤਾ ਵਾਲੀ ਚਮਕ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਜਿਸ ਦ੍ਰਿੜ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਟੂਰ ਵਾਸਤੇ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਚ ਕਿਸੇ ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੀ ਜਾਣ।

ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਪਿਹਰੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਵੀ ਆ ਗਏ, ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਲਸੀ ਬਾਈ ਜੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਲਾ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲੇ ਕਲਸੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਗਏ (ਇਹਨੀ ਦਿਨੀ ਇੰਡੀਆ ਚ ਨਾਰਾਇਣ ਦੱਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤਿਵਾੜੀ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਤੇ ਕਲਸੀ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ। ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਈ ਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕੈਂਪੇਨ ਚ ਕਲਸੀ ਬਾਈ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਜੇ ਤਾਜੇ ਨੇਤਾਗਿਰੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ), ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੂਰ ਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਚੌਂਕ ਚ DSP ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ

ਸਾਡੇ ਟੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵੀ 4 ਜੂਨ 1996 ਪੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ DSP ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਇਥੋਂ ਸਿੱਧਾ ਈ ਅਸੀਂ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਲੇ ਮਿੱਲ (ਓਸਵਾਲ ਵੂਲਨ ਮਿੱਲਜ) ਗਏ . ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਜਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪ ਲੈ ਜਾਈਂ ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਵਾਪਿਸ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇ ਚਾਂਸ ਬਣੇ ਤਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਬਣਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੇਰੇ ਫਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਚ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਜਾਣ ਚ ਭਲਾਈ ਸਮਝੀ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਮੇਰੇ ਦਫਤਰ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਓਪਰਾ ਓਪਰਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਧੁੱਪ ਵੀ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹੀ ਕੰਧਾਂ ਉਹੀ ਦਫਤਰ ਜਿਥੇ ਹਾਸੇ ਠਹਾਕੇ ਤੇ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅੱਜ ਬੜੇ ਬੇਰੰਗ ਅਤੇ ਫਿੱਕੇ ਨਜਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਓਥੋਂ ਸਿੱਧੇ ਘਰੇ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਬਹੁਤ ਓਪਰਾ ਓਪਰਾ ਜਾਪਿਆ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਬਾਕੀ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ। ਇਹ ਗੱਲ 1 ਜੂਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਹੈ। 2 ਤਰੀਕ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਇਨਫੀਲਡ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਫੇਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਧੋ ਸਮਾਰ ਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਕੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ, ਸਵੇਰੇ ਗਾਹਕ ਆਇਆ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਟਾਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿੱਕ ਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗਾਹਕ ਮੁੜ ਗਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਫੇਰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿੱਕ ਸਮੇਤ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਿਆਦਾ, ਸਵੇਰੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਆਏ ਤੋਂ ਇੰਜਣ ਦਾ ਤੇਲ ਲੀਕ ਹੁੰਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਤੇਲ ਲੀਕ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਆਖਰੀ ਫਾਈਨਲ ਚਾਂਸ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ। ਗਾਹਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਨੇਰੇ ਹੋਏ ਆਇਆ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਕੈਸ਼ ਪੈਸੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਸ਼ਟਾਮ ਵੀ ਟਾਈਪ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਓਸੇ ਰਾਤ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦਾ ਉਹ ਇਨਫੀਲਡ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਮਾਲਿਕ ਨਾਲ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਸਲ ਚ ਇਹ ਉਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸੀ ਜੀਹਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌਣਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਦੁਆਵਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕ ਪਿਆਰ ਈ ਇੰਨਾ ਕਰਦੇ

ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਪੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਲਜੀਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ
 ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਸੀਟ ਤੇ ਪਿਆ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੈਗ ਖੋਲ ਲਿਆ, ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ
 ਨੂੰ ਸਾਬਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤੇ ਉਹਨੇ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ
 ਦਿੱਤਾ, ਓ ..ਵੀਰ ਨਾ ਖੋਲ .. ਮਿੰਤ ਆਲਾ ਈ ਕੰਮ ਆ RC ਨਾ ਖੋਲੀਂ, ਬਹੁਤ
 ਜਿਆਦਾ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ, ਨਾ ਖੋਲ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੇਜ ਦੇਖਣ
 ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਈ ਰੱਖ
 ਦਿੱਤੀ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ, ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸਾਫ ਕਰਕੇ, ਪੁਰਾਤੱਤਵ
 ਵਿਭਾਗ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਪੋਲੇ ਪੋਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ ਬੈਗ ਚ
 ਰੱਖੀ। ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ।
 ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਖੋਲ, ਵੀਰ ਇਹ RC ਕਾਪੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਬਿਰਧ ਆ, ਮੈਂ ਤਾਂ
 ਆਪ ਨੀ ਕਦੇ ਖੋਲੀ ਅੱਜ ਤੱਕ। ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੱਬੜ ਗਿਆ।

2 ਤਰੀਕ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਪੂਰੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਤੇ
 ਅਸੀਂ ਆਲਮਗੀਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਵੀ ਟੇਕ ਆਏ ਸੀ। 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਾਰਾ
 ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਉਹੀ ਦਿਨ
 ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਿਆ ਤੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮੰਗਿਆ, ਬਾਪੂ ਜੀ
 ਨੇ ਮੈਨੂੰ 5000 ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ 22000 ਰੁਪਈਏ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਉਸ
 ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੌਂਸਲੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਦਲੇਰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਇੱਕ
 ਗੱਲ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਹੀ ਕਿ ਇਹ ਤੇਰੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਆਰ ਜਾਂ ਪਾਰ
 ਦੀ ਜੰਗ ਹੈ। ਬੱਸ ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਬਣਾ
 ਕੇ ਹੀ ਰੱਖੀਂ। ਸ਼ਰਾਬ ਮੀਟ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰਾਂ ਦੂਰ ਰਹੀਂ।

ਉਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵਾਅਦੇ, ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚੇ
 ਕਰ ਕੇ ਸੁੱਤਾ। ਮੈਂ ਅਗਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੁਨੈਹਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ
 ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਾਤੇ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਨੇ
 ਉਹੀ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜਾ ਨਿੱਕਲੇ ਉਸੇ ਤੇ ਮੇਰੀ
 ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਜਾਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ,
 ਕਿ “ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬੀ” ਨਾਮ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਮੇਰਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਕਦਮ ਜੰਗ
 ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਕਦਮ ਇਮਤਿਹਾਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕੁਝ ਬੋਲ
 ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਪਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਇਨਸਾਨੀ
 ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਕਹੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ
 ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਪੁੱਤ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 ਹੈ। ਉਹ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇਣਗੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਬਦ
 ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਨ, ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਇਥੋਂ ਨਿੱਕਲੇ, ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼

ਚ ਪੰਜ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਤਾਂ ਜੁਆਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਬਣ ਜੂ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭੱਠ ਝੋਕਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਹੁਣ ਜੇ ਦਲੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਲ ਵੱਡਾ ਰੱਖਿਓ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਸਪੋਰਟ ਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭੋਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰਿਓ। ਮੈਂ ਪਿਓ ਵਾਲਾ ਰੋਲ ਵੀ ਕਰੂੰ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਬਲਿਹਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਬੀਬੀ ਜੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਾਈਫ ਨੇ ਕੋਈ ਰੋਣ ਧੋਣ ਜਾਂ ਦਿਲਗੀਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਹੀ। ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ ਜੋ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਨ ਕਰਕੇ ਬੜਾ ਬਿਹਬਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਕਠੋਰ ਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਪਟ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਮੈਂ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ। ਇਹ ਉਹੀ ਪਲ ਸਨ ਜਦੋਂ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਜਨਹਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਤਰਲਾ ਪਾਇਆ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੁਰੇ ਇੱਕ ਫਾਈਟਰ ਪਿਓ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣੀ ਗਈ, ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਮਾਰੇ ਇਕ ਬਾਪ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦਾਤੇ ਨੇ ਦਿਲ ਖੋਲ ਕੇ ਰਹਿਮਤਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਰਸਾਈਆਂ, ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਪਰ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ, ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਜਮਾਨੇ ਦੀ ਉਹ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਤਰਸਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਤਾਕਤਵਰ ਸੋਚ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਅਮੀਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਬਾਪ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨੋਂ ਖੁਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀਵਾਰ ਬਣਕੇ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ।

-0-

ਭਾਗ ਤੀਜਾ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ

ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੱਕ ਦਾ ਰੌਚਕ ਸਫ਼ਰ

ਇਹ ਆਪਣੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਦੌੜ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਟਰੈਕ ਸਜ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਬੱਸ ਰੈਫਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲ ਵਰਗੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਆਖ਼ਰ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ, ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਆ ਗਏ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸਵੇਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਅਸੀਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੀ ਮਾਰਕੀਟ ਪਹੁੰਚੇ, ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਓਥੋਂ ਤੋਰਿਆ, ਓਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਚੈਂਕ ਕਲਸੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਏ, ਓਹਨਾ ਨੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਗਲ਼ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੱਸ ਮੇਲੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਜੱਗ ਤੇ ਦੋਬਾਰਾ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨੀਰ ਵਿੱਛੜੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਬੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਚ ਗੂੰਜਦੇ ਨੇ, ਬੇਟਾ ਹੌਂਸਲਾ ਰੱਖੀਂ, ਪਿੱਛੇ ਘਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੀਂ ਮੈਂ ਜਿਓਂਦਾ ਬੈਠਾਂ, ਦਾਤਾ ਤੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਅਸੀਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਗਲ਼ ਲੱਗ ਕੇ ਮਿਲੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਚ ਪਾਣੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲ਼ ਲੱਗਕੇ ਮਿਲਦੇ ਦੇਖਕੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਾੜ ਵਰਗਾ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਮੋਹਤਬਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਚ ਸਾਨੂੰ DSP ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾਈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਐਂਫੀਸ਼ੀਅਲੀ ਅੱਜ ਬੜੇ ਮੰਗਲਮਈ ਦਿਨ “ਮੰਗਲਵਾਰ” 4 ਜੂਨ 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਲੰਬੇ ਤੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਤੁਰੇ।

ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹੜੀ ਲੋਰ ਚ ਆਕੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਲਿਖੇ ਉਹ ਸ਼ਾਹਕਾਰੀ ਬੋਲ ਮੈਨੂੰ ਗਾ ਕੇ ਸੁਣਾਏ, ਜੋ ਕਦੀ ਸਿੱਖ ਯੋਧਿਆਂ ਤੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖੇ ਸਨ “ਨਿੱਕਲੇ ਪੁੱਤ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਛੈਲ ਬਾਂਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਬੇਲਿਓਂ ਨਿੱਕਲਦੇ ਸ਼ੇਰ ਮੀਆਂ” ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਦੀ ਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਸੁਗਲ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਚ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਬੜ੍ਹਕ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਪਲਾਨ ਦੋਰਾਹਾ ਵਿਖੇ ਡਾਕਟਰ ਸਿੱਧੂ

ਜੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਮੂਹਰੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੀ। ਅਜੇ ਅਸੀਂ ਲੁਧਿਆਣੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਏ ਕਿ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਬੱਸ ਜੋ ਦੂਜੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਰਹੀ ਸੀ, ਦੀ ਚਪੇਟ ਚ ਆ ਗਏ ਦੋਨੋਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਡਿੱਗੇ, ਸਕੂਟਰ ਬੱਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦਾ ਆਉਂਦਾ ਬਚਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੱਕਿਆ ਸਕੂਟਰ ਚੱਕ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿੱਕ ਮਾਰੀ ਸਕੂਟਰ ਸਟਾਰਟ, ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੂੰਹ, ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੇ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸੱਟਾਂ ਤੇ ਰਗੜਾਂ ਲੁਆ ਕੇ ਵੀ ਹੱਸੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਠੀਕ ਤੇ ਬਾਈ ਵੀ। ਬਲਜੀਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਆਦਤ ਹੈ ਕਿ ਪੱਗ ਪੂਰੀ ਠੀਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪੱਗਾਂ ਦੋਬਾਰਾ ਬੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪੁੱਛੇ, ਦੱਸੋ ਯਾਰ ਠੀਕ ਆ ਕਿਤੇ ਬੁਰੀ ਤਾਂ ਨੀ ਲਗਦੀ? ਪਰਮਿੰਦਰ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ “ਲੈ ਵੀਰ ਪੱਗ ਤੇਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪੂਰੀ ਟੋਪ ਦੀ ਆ”। ਪਤਾ ਮੈਨੂੰ, ਤੂੰ ਦੱਸ ਯਾਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬੱਸ ਠੀਕ ਆ ਆਪਾਂ ਚੱਲੀਏ। ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਤੁਰੇ ਤੇ ਦੋਰਾਹੇ ਜਾ ਕੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੋਰਾਹਾ ਦਾ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਭੁਗਤਿਆ ਤੇ ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੋਟਾਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਕਿੱਟ ਕੱਢਕੇ ਮੱਲਮ ਪੱਟੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਖਾਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਲੱਗੀਆਂ ਰਗੜਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਾਝਰੇ ਹੀ ਸਵੇਰ ਦਾ ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਪਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਅੱਧ ਰਸਤੇ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡੇ ਅਸੀਂ ਲੰਚ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਸੀਸ ਗੰਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਥੋੜੀ ਮਿੰਤ ਮਸਾਜ਼ਤ ਕਰਕੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਸਲ ਮੁਸੀਬਤ ਸਾਡੀਆਂ ਰਗੜਾਂ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਸਨ, ਉਹਦਾ ਹੱਲ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇੱਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਬਲਜੀਤ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੱਲਮ ਪੱਟੀ ਕਰਵਾਈ, ਫੇਰ ਮੈਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਰਸ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਤੂੰ ਫੇਰ ਆ ਗਿਆ ਦੋ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੱਟੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ ਉਹ ਦੂਜਾ ਬੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਖ ਲੋ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਖ ਕੇ ਆਈ ਤਾ ਬਹੁਤ ਹੱਸੀ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੂਟ ਕਿਓਂ ਪਾਏ ਨੇ। ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ਚ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੱਸਿਆ, ਫੇਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਿ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਲੱਤ ਤੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਸੋਮ ਜਗਾ ਸੋਮ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਉਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਫੇਰ ਸਾਡੀ ਠੀਕ ਠਾਕ ਇੱਜ਼ਤ ਹੋਈ। ਤੇ ਦਵਾਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਮਿਲੀ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਚ ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੀਜਾ ਵਾਸਤੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਬਰਮਾ ਦਾ ਵੀਜਾ ਟਰਾਈ ਕੀਤਾ। ਸਵੇਰੇ ਸਾਝਰੇ

ਅਸੀਂ ਨਿਆਏ ਮਾਰਗ ਚਾਣਕਿਆਪੂਰੀ ਬਰਮਾ ਦੀ ਐਮਬੈਸੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮੈਂ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਤੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਨੂੰ 3 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਚਾਣਕਿਆਪੂਰੀ ਚ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਕਾਂ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਈ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਤੇ ਖਬਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵੀਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਹਾਂ, ਜੇ ਬਾਈ ਏਅਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਿਟਰਨ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿਖਾਓ ਵੀਜਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਇਹ ਬਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦਾ ਵੀਜਾ ਲੈਕੇ, ਸਕੂਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਬਾਈ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਟੂਰ ਬਾਈਲੈਂਡ ਤੋਂ ਫੇਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਹਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਚ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਅਣਮੰਨੇ ਮਨ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੰਡੀਆ ਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਖੋਲ ਕੇ ਦੱਸਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ (ਉੱਤਰ ਪਰਦੇਸ) ਜਾਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਦਿੱਲੀ ਨਿੱਕਲਕੇ ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਸਕੂਟਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਚ ਠੋਕਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਫੇਰ ਡਿੱਗੇ, ਇਸ ਵਾਰ ਰਫਤਾਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਦਾ ਯਾਰ ਕੁੱਤਾ ਮੂਹਰੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਕ ਕੇ ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਗੱਲ ਖੋਲ ਲਈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾਣਾ ਹੋਇਆ ਸਕੂਟਰ ਮੈਂ ਹੀ ਚਲਾਉਂ। ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਸ਼ਿੱਪ ਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਤੱਕ ਸਕੂਟਰ ਮੈਂ ਹੀ ਚਲਾਇਆ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਜੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀਟ ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਸ਼ਾਮ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪੁੱਛ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਸੁਖਾਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਚਖੰਡ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿਸੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਦਰੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਤੇ ਬਾਅਦ ਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਵੀ ਮਿਲ ਗਏ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਗੈਰਾ ਨਾਲ ਕੰਨਟੈਕਟ ਕਰਨ ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨੀ ਆਈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਇੱਕ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ “ਬਲਕਾਰੂ” ਸ਼ਬਦ ਯੁਜ਼ ਕਰਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਜੀਤ ਸਿਓਂ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਗੁੱਸੇ ਚ ਆ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਜਣੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਨਿਮਨ ਕੋਟੀ, ਭਾਵ ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ। ਬਲਜੀਤ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਚਨ ਤੇ ਪੱਕਾ ਸੀ, ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਲੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਵੱਡੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਾਲੇ ਟੂਰ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਮੇਰਾ ਏਹੀ ਪਲੈਨ ਸੀ, ਕਿ ਧੜੇ ਨਾ ਬਣਨ। ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ, ਬਹੁਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ, ਤੇ ਅਖੀਰ ਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਸੈਕਟਰੀ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਮਿਲ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਭਰਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਮਨ ਨਾਲ ਮੁਰਾਦਬਾਦ ਤੋਂ ਨਿੱਕਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਗਏ। ਹੁਣ ਅਸਲ ਚ ਸਾਡਾ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੋ ਸੀਤਾਪੁਰਾ, ਬਾਰਬੰਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸ ਜਗਾ ਨੂੰ ਕੁਟੀਆ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੋਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਚਲਤੁਆ ਆਸ਼੍ਰਮ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ। ਦਿਨ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਬਕਾਵਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਠਿਆ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਕੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਚ ਚਾਹ ਬ੍ਰੈੱਡ ਪਕੌੜੇ ਦਾ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇੰਨੇ ਚ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮਸਾਲੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਬ੍ਰੈੱਡ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਫਰਾਈ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਟੈਂਕਰੀਆਂ ਚ ਅਖਬਾਰ ਰੱਖਕੇ ਫੇਰ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਸਵੇਰ ਸੱਤ ਕੁ ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਕੋਟੇ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਕੇ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਤੋਰਿਆ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਖਾਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ, ਫੁਲ ਟੈਂਕੀਆਂ ਪੈਟਰੋਲ ਵੀ ਭਰਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।

ਇਥੋਂ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਕੋਈ 300 ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਸੀ। ਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਵੀਰ ਬਲਜੀਤ ਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਦੱਸਣ ਦੇ ਮੂਡ ਚ

ਹਾਂ। ਬਾਈ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਹੈ। ਬੜੇ ਪਰਪੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਬਾਈ ਜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜਿਆਦਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਦੀਕ, ਮਾਣਕ ਅਤੇ ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਵੀ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਚ ਯਾਦ ਸਨ। ਤੇ ਗਾਉਣ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਤਬਸਰੇ ਵੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਸਦੀਕ ਦੀ ਤੂੰਬੀ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਤੇਜ ਆ। ਕਿਤੇ ਆਹ ਚਮਕੀਲਾ ਸਹੁਰਾ ਫਾਲਤੂ ਹੋਕ ਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਤੇ ਮਾਣਕ ਨੇ ਜੀ ਟੀ ਰੋਡ ਤੇ ਦੁਹਾਈਆਂ ਪਾਵੇ ਵਾਲੇ ਗਾਣੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਗਲਤ ਗਾ ਤਾ, ਜੀ ਟੀ ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਜਿੰਨੇ ਢਾਬੇ “ਪੀਣ ਖਾਣ ਦੇ” ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਰਿਕਾਰਡ “ਖਾਣ ਪੀਣ” ਦੇ ਕਰਾ ਤਾ, ਅਗਲੀ ਲਾਈਨ ਜੁੜਦੀ ਨੀ, ਸਾਰੇ ਬਿੱਲੋ ਜਾਣਦੇ !!!!! ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਦੀ ਆਸ ਨੀ ਹੁੰਦੀ। ਖੈਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬਾਈ ਸਦੀਕ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, “ਜੇ ਭਵਜਲ ਲੰਘਣਾ ਨੀ ਜਿੰਦੜੀਏ ਪੜ੍ਹ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ” ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਨਾ ਲੱਗਣਾ ਗੱਲ ਕਦੋਂ ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ “ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਵੈਲੀਆਂ ਦੇ ਵੈਲ ਕੱਢਣੇ” ਤੱਕ ਆ ਜਾਣੀ। ਫੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਤੇ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਈ ਕਰ ਲੈਣੇ। ਵੈਸੇ ਬਾਈ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੰਗ ਬਰੰਗੀਆਂ “ਗਾ.....ਲਾਂ” ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਸੀ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਕਾਬੂ ਚ ਆਉਂਦੀ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਕਹਿਣਾ ਜੀਤ ਸਿਆਂਹ ਗਾਲ਼ ਬਿਨਾ ਸਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਹੱਸਕੇ ਕਹਿਣਾ ਤੇਰਾ ਸਰਦਾ ਹੋਊ, ਮੇਰਾ ਨੀ ਸਰਦਾ। ਤੇ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਚ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਹੈ ਮੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ ਬੇਲੀ। ਪਿਆਰ ਸਾਡਾ ਐਨਾ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਚ ਕਿਸੇ ਮਹੰਤ ਦਾ ਕਤਲ ਲਿਖਿਆ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੇ।

ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਕੋਈ 300 ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਸੀ। ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਂ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਤੈਅ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਟੂਰ ਦੀਆਂ ਖੱਟੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ। ਸੋ ਰਾਤ ਦਾ ਭੋਜਨ ਛਕ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਜਿੰਨਾ ਘੁੰਮ ਸੁਕਦੇ ਸੀ ਇਲਾਕਾ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਮਿਲਾਪੜੇ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ। ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੂੰਹ-ਨੇਰੇ ਹੀ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨੇਪਾਲ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਵਸਿਆ ਕਸਬਾ ਨੌਤਨਵਾਂ ਸੀ। ਜੋ ਕੋਈ 2 ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਸੀ। ਨੇਪਾਲ ਚ ਐਂਟਰ ਹੋਣ ਦੇ

ਚਾਅ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਪੀਡ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਸਤੇ 'ਚ ਰੁਕੇ ਤੇ, ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ 'ਚ ਹੀ ਫਿਰ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੇ ਦਪੈਹਿਰ ਕੋਈ 11 ਕੁ ਵਜੇ ਨੌਤਨਵਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਤੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਰਸਤੇ 'ਚ ਹੋਏ ਪੈਂਚਰ ਲਵਾਏ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਵਾਈ, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਐਂਡ ਨੌਤਨਵਾਂ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਤੇ ਲੰਚ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਸੈਨੌਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਆਖ਼ਰ ਭਾਰਤ ਨੇਪਾਲ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਕੇ ਲਾਈਨ 'ਚ ਲੱਗ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਇੱਕ ਲਿਸਟ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਮ ਤੇ ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਉਸ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ (ECL-{Exit Control List}) ਨਿਕਾਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੂਚੀ) 'ਚ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਕਲੀਅਰ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਘੰਟਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨੇਪਾਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਆਈ ਡੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨੰਬਰ ਆਦਿ ਲਿਖ ਕੇ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾ ਗੇਟ ਲੰਘ ਕੇ ਦੂਜੇ ਗੇਟ ਜਿੱਥੇ ਕਸਟਮ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਓਥੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਉਹ ਵੀ ਕਲੀਅਰ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਨੇਪਾਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਸਟਮ ਦੀ, ਉਹ ਵੀ ਲੰਘ ਗਏ। ਆਖ਼ਰ 'ਚ ਇੱਕ ਜਦੋਂ ਨੇਪਾਲ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰ ਵੈਲਕਮ ਇਨ ਨੇਪਾਲ ਪਲੀਜ਼ ਇੰਜੋਯ ਯੂਅਰ ਟਰਿੱਪ ..ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਜਾਣਿਓ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਕਿਸੇ ਅਗੰਮੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਚਮਕ ਉੱਠੇ, ਥੈਂਕਿਊ ਥੈਂਕਿਊ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਓਥੋਂ ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ।

ਇਹ ਅਸਲ 'ਚ ਉਹ ਪਲ ਸਨ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਛੀ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰ ਉੱਡਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਛੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਅਸਲ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਹਿਲੇ ਪਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਹਰਿਆਲੀ ਦੇ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਊਰਜਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਸੜਕ ਕੋਈ 32 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜਾ ਕੇ ਬੁਟਵਲ ਨਾ ਦਾ ਕਸਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹੋਟਲ ਵਗੈਰਾ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਸੌ ਬਿਗਾਨੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਦੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਾਂ ਬੁਟਵਲ ਜਾ ਕੇ ਰਾਤ ਰੁਕਾਂਗੇ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਵਾ ਕੁ ਘੰਟੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਪਦਸਾਰੀ ਤੇ ਤਿਲੋਤਮਾ ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਘਕੇ ਖੱਬੇ ਮੇਨ ਸੜਕ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਬੁਟਵਲ ਜਾ ਰੁਕੇ। ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਹੀ ਬਣੇ ਇੱਕ ਮੱਧਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਚਾਰ ਸਿੰਗਲ ਬੈੱਡ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰਿਕ

ਲੈ ਲਿਆ। ਫਰੈਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਗਏ। ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇੰਡੀਅਨ ਗਰੁੱਪ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿੰਨਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਚੱਕਰਾਂ ਚ ਪੈ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੁਟਵਲ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸਮਗਲਰਾਂ ਤੇ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰਿਹੋ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੜਕੇ ਦੜਕੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਇਓ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਅਣਮੰਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ। ਅੰਦਰੋਂ ਦੋਨੋਂ ਕੁੰਡੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਖ ਖੁੱਲਦੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਰਾਤ ਲੰਘੀ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ, ਸੜਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੁਟਵਲ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਕਾਠਮੰਡੂ ਹਾਈਵੇ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਾਠਮੰਡੂ ਦਾ। ਇਹ ਵਧੀਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਤੁਰੇ, ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲੀਏ, ਮੌਸਮ ਠੰਡਾ ਸੀ, ਸੜਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਸੀ ਪਰ ਸਫ਼ਰ ਵਧੀਆ ਨਿੱਬੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੁਟਵਲ ਤੋਂ ਤੁਰਕੇ ਮੇਨ ਸੜਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆ ਕੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਜਿੱਤਗੜੀ ਦਾ ਕਿਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਫੇਰ ਹਿੱਲਪਾਰਕ ਨਾਮ ਦੀ ਜਗਾ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜਕੇ ਮੁੱਖ ਕਾਠਮੰਡੂ ਹਾਈਵੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਵੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਫੁੱਲ ਰਫਤਾਰ ਚ ਆ ਗਏ, ਪਹਿਲਾ ਸਟੋਪ ਅਸੀਂ ਦੁੱਮਕੀਬਾਸ ਨਾਮ ਦੀ ਜਗਾ ਕੀਤਾ, ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਹੋਟਲ ਤੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ ਸਾਡੇ ਵੀਹ ਬਾਈ ਰੁਪੈ ਬਣੇ ਪਰ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਅਨ ਕਰੰਸੀ ਕੱਢਕੇ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੌ ਰੁਪੈ ਦਾ ਨੋਟ ਦਿਓ ਅਸੀਂ 125 ਨੇਪਾਲੀ ਰੁਪੈ ਵਾਪਿਸ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਨਾਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚੋਂ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਚੋਜ ਲੈਣ ਗਈ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੜ੍ਹਕੇ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਗਏ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਉੱਠ ਕੇ ਮਿਲੇ, ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਫੌਜੀ ਹੈ, ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੜੀਆਂ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਤੇ ਸਾਡੇ 125 ਰੁਪੈ ਵਾਪਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਚਾਹ ਵੀ ਪਿਆਈ, ਸਾਡੇ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਹਿੰਦੀ ਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉੱਥੋਂ ਮਸਾਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁੱਡਾ ਨੇ ਨਿੱਕਲੇ ਘੰਟਾ ਇਥੇ ਈ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਭਰਵਾ ਕੇ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਨੀ ਰੁਕੇ ਕਿਤੇ ਰਸਤੇ ਚ ਇੱਕ ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਨਾਮ ਦਾ ਬੋਰਡ ਆਇਆ, ਅਸਲ ਚ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਸਤੇ ਚ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਸੀ, ਜੇ

ਅਸੀਂ ਚਾਹ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਦੇ। ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦਾ ਡਾਇਲੋਗ ਹੁੰਦਾ, ਲੋਕੀ ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਦੇਖਦੇ ਆ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆ ਗੇ। ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਾਂ, ਘੜ੍ਹੇ ਆਲੇ ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਦੇਖਣ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਵਾਹਵਾ ਸੁਗਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਦੂਰ ਖੜਕੇ ਦੇਖਣ ਲਗਦੇ। ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਈ ਕਸਬਾ ਗੈਂਡਾਕੋਟ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ “ਹਟੋੜਾ” ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਜਾ ਕੇ ਕਠਮੰਡੂ H 2 ਹਾਈਵੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ H 1 ਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਘੜੀਆਂ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੜਕੋਂ ਸੜਕ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦੇ ਰਹੇ, ਮੈਂ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹਲਕੀ ਹਲਕੀ ਠੰਢ, ਬਹੁਤ ਰਮਣੀਕ ਆਬੋ ਹਵਾ ਸ਼ਾਂਤ ਸੜਕ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਕੇ ਬੜਾ ਵਿਲੱਖਣ ਸੰਗੀਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਬੋਨਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੇ ਢਾਠੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠਾ ਬਾਬਾ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੂਰੀ ਗੋਝ ਨਾਲ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। “ਏਥੇ ਗਦਰ ਮਚਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਨੀ ਲੈ ਆਈਂ ਕੋਟਕਪੂਰਿਓਂ ਬਾਣਾ, ਖਾਲੀ ਮੁੜ ਜੂ ਸੈਦਾ ਕਾਣਾ, ਡੋਲੀ ਜਾਊ ਲੁਹਾਰੇ ਨੂੰ, ਅੰਤ ਹੀਰ ਨੇ ਜਾਣਾ ਨੀ ਮਾਸੀ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ” ਸਫ਼ਰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਸਦੀਕ ਆਪਣੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਚੱਲੇ, ਪਤਾ ਈ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਠਮੰਡੂ ਵੈੱਲਕਮਜ਼ ਯੂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਆ ਗਿਆ। ਪੁੱਛ ਪੁਛਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬਾਗਮਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ, ਕੁਪੋਨਡੋਲ ਨਾਮ ਦੀ ਜਗਾ ਬਣੇ “ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਤਸੰਗ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਚ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗਾ ਵੀ। ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ, ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤੇ ਐਤਵਾਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨੀ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੋਮਵਾਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰਾਸ਼ਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਕੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਗੁੱਡੀ ਭੂਆ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਉਹ ਆਪੇ ਸਭ ਕੁਝ ਅਰੇਂਜ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਗੁੱਡੀ ਭੂਆ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ, ਰਾਸ਼ਨ ਤੇ ਓਹਨਾ ਦੀ ਮੇਹਨਤ ਵੀ। ਸਾਨੂੰ ਠੀਕ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਹੋਟਲ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਚ ਸਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਗੁੱਡੀ ਭੂਆ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਗੁੱਡੀ ਭੂਆ ਜੀ, ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਸਿਲਾਈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਓਹਨਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਸ਼ੈਕਸ਼ਨ ਚ ਇੱਕ ਨਲਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਓਹਨਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਸ਼ੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੰਘਕੇ ਬਾਅਦ ਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਤੇ ਸਿਰਫ ਨਲਕਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚੋਂ ਦਿਸਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆ ਕੇ ਨਲਕਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਚ ਖੜਕਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਵਾਹਵਾ ਹਾਸੇ ਸੁਗਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਓਸੇ ਰਾਤ ਅਸੀਂ, ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਗਲੇ ਕੁਝ

ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਸੁੱਤੇ। ਸਵੇਰੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕਿਤੇ ਸਾਝਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਚਾਹ ਆਦਿ ਬਣਵਾ ਕੇ ਲੈ ਆਏ। ਮੈਂ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਲੇਟ ਉੱਠੇ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਂ ਕੁ ਵਜੇ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਐਮਬੈਸੀ ਗਿਆ ਤੇ ਤਿੱਬਤ ਕਰੌਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀਜਾ ਪੁੱਛਿਆ, ਜੋ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਰਿਜੈਕਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਓਹਨਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੋਨਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਰ ਕਠਮੰਡੂ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਬਣਿਆ ਤੇ ਵੀਜਾ ਵਗੈਰਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਸੋਂ ਤੇ ਛੱਡਿਆ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਕਠਮੰਡੂ ਘੁੰਮ ਸਕਦੇ ਸੀ ਘੁੰਮੇ, ਰਾਜੇ ਮਹਿਲ, ਸਿੰਘ ਦੁਆਰ, ਪਸ਼ੁਪਤਿਨਾਥ ਮੰਦਰ, ਕਾਠਮੰਡੂ ਦਰਬਾਰ ਸਕੁਏਅਰ, ਅਤੇ ਸੁੰਦਹਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਆਦਿ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਥੱਕ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਦੱਸੇ ਪਤੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਹ ਜਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਠਮੰਡੂ ਤੋਂ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆ ਰਹੀ ਸੜਕ ਨਾਲ ਬਣੇ ਤਿਰਕੋਣ ਚ ਬਣੀ ਜਗਾ ਸੀ। ਜਿਸਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਪਾਸੇ ਸੜਕਾਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਜਗਾ ਨੂੰ ਮਾਈਤੀਘਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਰਜਿੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈਲੈਂਡ ਕਾਰਗੋ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਟਰਾਂਜਿਟ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਖਰਚਾ ਵੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿਕੇ, ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰਾ ਓਥੋਂ ਦੇ ਦੋ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਾਂ ਨਾਲ ਕੰਨਟੈਕਟ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿੰਨਾ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅੱਜ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ। ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦੂਜੇ ਦਿਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਟੈਂਡ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਠਮੰਡੂ ਦਾ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਤਕਰੀਬਨ ਸੌਖੇ ਹੀ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਬਾਈਲੈਂਡ ਦਾ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੇ ਵੀਜੇ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਦਿਸੇ। ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਟਿੱਕਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖੇ। ਸਾਨੂੰ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਿਆ। ਆਖਰ ਚ ਓਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਵਾਰ ਵਾਰ

ਓਹਨਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਕਠਮੰਡੂ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਦੋਨੋ ਬੰਦੇ ਕਮਰੇ ਚ ਵਾਪਿਸ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਨੋ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਨੇਪਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਸਪੀਚ ਸੁਣੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਚ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਮਿਲੇ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਕਹਿ ਕੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਿੰਦੀ ਚ ਵੀ ਕਹੀਆਂ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫਾਲਤੂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਨਾਲ ਈ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਕਾਰਗੋ ਵਾਸਤੇ ਜਮਾਂ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਓਹਨਾ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂਕ ਜਾ ਕੇ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਮਿਲ ਗਏ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਰੋਇਲ ਨੇਪਾਲ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਸਾਡੀ ਫਲਾਈਟ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੀ।

ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਥੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤਹੱਸਲ ਤੇ ਠਰੰਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, “ਕਿ ਹੁੰਦਾ ਓਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ” ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਫਿਲਾਸਫਰਾਂ ਤੇ ਗੁਣੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ। ਸੋ ਏਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਗੁਰੂਘਰ ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਵਿਦਾਇਗੀ ਮਿਲੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਉਹਾਪੋਹ ਸਥਿਤੀ ਵਰਗਾ ਚਾਅ ਕਿਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਰੁਲਿਆ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਠਮੰਡੂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਸਮਾਨ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਚੈੱਕ ਇੰਨ ਕਰ ਕੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਚ ਲੱਗ ਗਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਸਾਡੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਨੀ ਸੀ ਪੈ ਰਹੇ। ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਔਫੀਸਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚੈੱਕ ਰਿਕੁਆਇਰਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਚ ਸਾਨੂੰ ਫਲਾਈਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕਰਾਫਟ (ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼) ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਨ ਵਾਪਿਸ ਲੁਹਾ ਕੇ ਔਫਲੋਡ ਬਾਈ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਹਿ ਕੇ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੂੰ ਸੌਰੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਆਪਣੇ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਉਦਾਸ ਤੇ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਚੇਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੜਕ ਤੇ ! ਯਾਦ ਰਹੇ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸ਼ਾਨਾਂ ਬ

ਸ਼ਾਨਾਂ (ਸ਼ਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ) ਬੈਂਕੋਂਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਬੋਲਿਆ, ਵੀਰ ਜੀ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਚਲੇ ਗਏ, ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਜੀਤ ਸਿਆਂਹ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖ ਆਪਾਂ ਇਥੋਂ ਈ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਨੀ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਆਪਾਂ ਕਿਸੇ ਸਸਤੇ ਹੋਟਲ ਚ ਚਲਦੇ ਆਂ, ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਦੇਖਦੇ ਆਂ ਕੀ ਕਰਨਾ। ਏਨੇ ਚ ਬਾਕੀ ਦੋਨੋ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਟੈਕਸੀ ਲੈ ਕੇ “ਸੁਨਧਾਰਾ” ਆ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਰੇਟ ਦੇ ਹੋਟਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹੋਟਲ ਲੱਭ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਤਾਂ ਜੇਲ ਚ ਸੀ ਤੇ ਹੋਟਲ ਓਹਨਾ ਦੇ ਪਤਨੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆਕੇ ਬੈਠੇ ਈ ਸੀ, ਕਿ ਬਲਜੀਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਸ ਪਿਆ, ਦੇਖੋ ਦੇਖੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੱਸੇ। ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਕੱਢ ਲਈ, ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਫੜਾਈ, ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੁਣ ਵੰਡ !!! ਕਿ ਬੈਂਡ ਵਾਲੇ ਬੁਲਾਵਾਂ !! ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਬਾਜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਫੜ ਕੇ, ਸਰ੍ਹਾਣੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ ਵੀਰ, ਬਾਹਰ ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਆ ਫਰੈਸ਼ ਹੋ, ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਦਾ ਹੀਲਾ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਤੇ ਤੂੰ ਹੱਲ ਸੋਚ, ਲਾ ਕੋਈ ਆਪਦੇ ਸਟਾਈਲ ਚ, ਜੁਗਾੜ। ਮੈਂ ਤੁਰਦਾ ਤੁਰਦਾ ਮਾਈਤੀ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਤੇ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਲਾਈਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਮਬੈਸੀ ਕੋਲ ਸਭ ਪਾਵਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਓਥੋਂ ਇੱਕ ਲੈਟਰ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਆਪਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਫਲਾਈਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਕਮਰੇ ਚ ਆਇਆ ਤਾਂ, ਤਿੰਨੋਂ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਤੇ ਤਾਸ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਰਾਊਂਡ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬੈਠਿਆ ਤਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆ ਲੱਗਿਆ, ਲੈ ਬਾਈ ਇੱਕ ਰੋਟੀ ਹੋਰ ਦੇਹ, ਮੇਰਾ ਅਜੇ ਭੰਡਾਰਾ ਭਰਪੂਰ ਨੀ ਹੋਇਆ। ਖੈਰ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਸ਼ੁਗਲ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ, ਤੇ ਕੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੋਂ, ਟੈਕਸੀ ਚ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਪਹੁੰਚੇ, ਕੋਈ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਦਫਤਰ ਆਏ, ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਵੇਟਿੰਗ ਹਾਲ ਚ ਹੀ ਚਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਦੱਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੋ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਉੱਤੇ ECR ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦਾ ਵੀਜਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਬੈਂਕੌਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ੈਂਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਵਾ ਦਿਓ, ਤਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਟੂਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕੀਏ।

ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਮਿਸਟਰ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਸਾਫ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਥੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇਸ਼ੂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਓਥੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋ ਇੱਥੇ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਡੀਟੇਲਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਫੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਕਿਵੇਂ ਜਾਈਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਥਾਈਲੈਂਡ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਨਾ ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਮੰਨੇ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਨ ਨਾਲ ਐਮਬੈਸੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਕਲੇ। ਵਾਪਿਸ ਹੋਟਲ ਤੱਕ ਆਏ ਤੇ ਰਸਤੇ ਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਮਤ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਵੀਰ ਉੱਕਾਰ ਸਿਆਹ, ਸੋਚ ਹੁਣ ਕੀ ਹੱਲ ਕਰੀਏ, ਥੋੜਾ ਟਾਈਮ ਬਾਹਰ ਜਾਕੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਕ ਚ ਬੈਠ ਤੇ ਸੋਚ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸੱਪ ਜਰੂਰ ਕੱਢੇਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹੌਂਸਲਾ ਮਿਲਿਆ।

ਖੈਰ ਮੈਂ ਬੜੇ ਸ਼ੌਪਿੰਜ ਵਾਲੇ ਮੂਡ ਚ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚਾਹ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਖਬਰ ਲੱਗੀ ਦੇਖੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਦੋਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਪੂਰੀ ਖਬਰ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਦਾ ਜਿਕਰ ਸੀ, ਇਹ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਇਹ ਖਬਰ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲਾਂ ਚ ਇੱਟ ਵਾਂਗ ਵੱਜੀ ਤੇ ਤੁਰਤ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਚ ਬੰਬ ਵਾਂਗੂੰ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਅਸਰ ਕੀਤਾ। ਫੌਰਨ ਮੈਂ PCO ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕੱਲ ਦੀ ਅਪੋਇੰਟਮੈਂਟ ਫੇਰ ਬਣਾ ਦਿਓ। ਤੇ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਤੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਵਾਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਦੋਬਾਰਾ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਕੇ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਕਦੀ ਕੋਈ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਪੂਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਟਾਈਮ ਲਾਇਆ, ਤੇ ਫੇਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇ ਫਰੰਟ ਪੇਜ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਟਾਈਪ ਸੈਂਟਰ ਜਾ ਕੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਡੀਟੇਲ ਇੱਕੋ ਪੇਜ ਤੇ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਕੇ ਹਵਾ ਹੋ ਗਏ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਚ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਚ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠਣ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰੂੰਗਾ ਤੇ ਤੂੰ ਸੀਰੀਅਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਰਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਚ ਸਿਮਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਕੋਈ

ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਲਿਆ ਫੜਾਇਆ।
 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ, 04-07-1996 ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ,
 ਇਸ ਵਾਰ ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨਾਲੋਂ ਬੁਲੰਦ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ
 ਨਾਲ ਆਈ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬੈਠਣਾ ਪਿਆ, ਅਸੀਂ ਦੋਨੋ, ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ
 ਬਾਈ ਅੰਦਰ। ਸਾਨੂੰ ਬੈਠਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ
 ਮਿਸਟਰ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਹੱਲ
 ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅੱਜ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ?

ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਖੋਲੀ ਤੇ ਇੰਦਰ
 ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਪੇਜ ਦਿਖਾਇਆ ਤੇ ਨਾਲ ਈ ਕਿਹਾ
 ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਓਹਨਾ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਆਵੇ ਤਾਂ ਆਹ ਮੇਰਾ
 ਲਿਖਿਆ ਦਿਖਾ ਦਿਓ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਵਾਲੀ ਫਾਈਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ
 ਦਿੱਤੀ। ਨਾਲ ਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਕੇ
 ਆਏ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸੀ ਦਿੱਲੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਬੈਂਕਸ ਤਿਆਰ
 ਕਰੋ, ਤਾਂ ਕਿ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਕਰਵਾ ਸਕੋ, ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਟੈਚ
 ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਰਸਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ
 ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਦੀ ਐਮਬੈਸੀਆਂ ਵਾਲੇ ਆਹ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੇਰੀਆਂ
 ਅੱਖਾਂ ਚ ਪੂਰੇ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ ਸੀ, । ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਰਮ ਨਜ਼ਰ
 ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਲੈਟਰ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
 ਕਿਹਾ, ਮੈਥੋਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮੰਗੇ, ਮੈਂ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਡਿਟੇਲ ਸਮੇਤ
 ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ। ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਡਿਟੇਲ ਵਾਲੇ ਪੇਜ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਹ ਹੱਸਿਆ, ਤੇ ਕਿਹਾ
 ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਤਿਆਰੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋ ਅੱਜ ਜਿਥੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
 ਕਿ ਲੈਟਰ ਮਿਲ ਗੀ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਥੋੜਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬੈਠਣ
 ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਚ ਵਿਧੀਵਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ
 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਥਾਰਿਟੀ ਪੱਤਰ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਚ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ
 ਸੰਭਾਲਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਇਓਂ ਲਪਕੇ, ਜਿਵੇਂ
 ਐਂਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬੀਏਟਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲਪਕਦੇ
 ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪ ਕਹਿ ਰਹੀ
 ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਨੇਪਾਲ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ
 ਦਫਤਰ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ
 ਸਾਨੂੰ ਓਹਨਾ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਮਿਸਟਰ “ਵਿਲੀਅਮ ਮਾਅ” ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ।
 ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲੇ, “ਮਿਸਟਰ ਵਿਲੀਅਮ ਮਾਅ” ਹਿਮਾਲਿਆ
 ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀਆਂ ਦੇ ਪੈਕੇਜ ਟੂਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਚ, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਰੋਟਰੀ ਦੇ ਉਸ ਸਾਲ ਦੇ ਥੀਮ “ਐਕਟ ਵਿਦ ਇੰਟੈਗਰਿਟੀ, ਸਰਵ ਵਿਦ ਲਵ, ਵਰਕ ਫਾਰ ਪੀਸ” ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਚਾਰੋਂ ਟੀਮ ਮੈਂਬਰ ਜੈਨੁਇਨ ਹਨ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਲਾਈ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਫਾਰਮੈਟ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਮ ਟਾਈਪ ਹੋਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਦੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਸਾਈਨ ਹੋਣ। ਫੇਰ ਉਸਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਤੋਂ ਉਹ ਫਾਰਮੈਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਪੱਤਰ ਦੋਬਾਰਾ ਲਿਆ, ਟਿਕਟਾਂ ਦੋਬਾਰਾ ਬਣਾਈਆਂ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਚਾਅ ਤੋਂ ਫੇਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਲਾਇਨ ਚ ਜਾ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਵਾਰ ਨੇਪਾਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਅੜ ਗਈ। ਕਾਫੀ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਮੁਸੀਬਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਰਸਨਲ (ਨਿੱਜੀ) ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਥਾਈਲੈਂਡ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੇ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਬਕਾਇਦਾ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਫੀ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਓਸੇ ਹੋਟਲ ਚ।

ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਵੀ ਕੁਝ ਵਿਚਲਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਹੌਂਸਲਾ ਕੁਝ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਫੇਰ ਪੁਰਾਣੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਜੋ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਉਸਨੇ ਉਹ ਸਾਰਾ ਗੁਬਾਰ ਕੱਢਿਆ ਸਿੱਧਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਕਹੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰਾ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਚਲਦਾ ਬਿਜਨਸ ਖਰਾਬ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਣਗੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਬਦ ਦੁਆਵਾਂ ਵਰਗੀ ਸਮੈੱਲ ਵੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਸੁਰ ਚ ਸੁਰ ਮਿਲਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ, ਉਸਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਤਕਰੀਬਨ ਅਲੱਗ ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਮਾਹੌਲ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਰੱਖਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨੇਪਾਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਾਂਮ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੇਪਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਦੱਸੀ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਿਸਟਰ GD UDAS ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੇ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਫਲਾਈ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਔਫਿਸ ਚ ਲੈਕੇ ਗਏ, ਚਾਹ ਪਿਆਈ ਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਭਰ ਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਕਨਫਰਮ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਹੌਲ ਚ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਚ ਸਹਾਈ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਥਾਈਲੈਂਡ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਂਨ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਜਾ ਕੇ ਲੈ ਆਏ। ਤਾਸ਼ ਸਾਡਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣੀ, ਬਲਜੀਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰਾ ਪਾਰਟਨਰ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੀਪ ਦੇ ਇੰਨੇ ਕੁ ਲੰਬੇ ਦੌਰ ਚੱਲੇ ਕਿ ਤਾਸ਼ ਈ ਫਟਣ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਣੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਡੀ ਫਲਾਇਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਆਪਣੀ ਦਾਹੜੀ ਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਕਰਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ੌਪ ਤੇ ਗਿਆ। ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਭਾਅ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਹੋਈ, ਉਹ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਜਾਏ 300 ਦੇ ਇਹ ਕੰਮ 200 ਰੁਪੈ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਚ ਨਾ ਆਈ ਕਿ ਨੇਪਾਲ ਦਾ 300, ਇੰਡੀਅਨ ਰੁਪਿਆ 200 ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਕਰਲੀ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਛੱਡਕੇ ਹੋਟਲ ਚ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਿਆ, ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚੋਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪਰਨੇ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਲਪੇਟ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਦੇਖਿਆ। ਬਹੁਤ ਹਾਸੇ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਰੂਮ ਚ ਆਇਆ ਤੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਮਿੱਤਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਟਿਕਸ ਖੋਲ ਦੇਵੇ, ਉਸਨੇ ਦੋ ਕੁ ਖੋਲੀਆਂ ਤੇ ਬਾਹਰ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿਉਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਆ ਗਿਆ, ਵੀਰ ਉੱਕਾਰ ਸਿਆਂਹ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਹੀਰਾ ਵੀਰ ਆਂ, ਕਰ ਹਿੰਮਤ ਯਾਰ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਆਕੜਿਆ ਪਿਆ, ਸਾਈਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਖੋਲ ਦੇ ਯਾਰ ਬਾਕੀ ਮੈਂ ਆਪੇ ਖੋਲ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦਾ ਕਿਹਾ ਮੰਨਿਆ। ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਬਲਜੀਤ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਫੇਰ? ਉਹ ਗਾਹਾਂ ਤੋਂ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ, ਕਹਿੰਦਾ ਕਿਹੜੇ ਪੈਸੇ? ਬਾਹਲਾ ਚਲਾਕ ਬਣਦਾ ਸੀ ਬਲਕਾਰੂ। ਹੁਣ ਆਹ ਹੱਡੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਗਿਆ। ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਰੂਮ ਕਿਥੇ ਆ, ਕਰਲੀ ਸ਼ੌਪ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ। ਮੈਂ ਪਿਛੇ ਆ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਆਪਣਾ ਹੋਟਲ ਦਿਸ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਆਪਾਂ ਕਰਲੀ ਸ਼ੌਪ ਗਏ ਈ ਨੀ। ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਰੁਕੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿਉਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੂਟ ਚ ਹੀ ਤਿਆਰ, ਮੈਂ ਵੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਸਾਦੇ ਜਿਹੇ ਬਣਕੇ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਚ ਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿ, ਜੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਆਈ ਤਾਂ ਹਾਰਨਾ ਨੀ, ਫੇਰ ਤੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਹੌਂਸਲੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵੜੇ ਸੀ, ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੈੱਕ ਇੰਨ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਤੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਦੇ ਪਲੇਨ ਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਅੱਜ ਤਾਂ ਇੰਝ ਜਾਪੁ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਲਾਈਟਸ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਲਗਭਗ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਖਾਤਿਰਦਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖ ਉਹ ਸਟਾਫ਼ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਕੱਲ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੱਸ ਰਹੇ ਹੋਣੇ। ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗੌਰਵ ਦੇ ਭਾਵ ਦੇਖਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਗਦਗਦ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਆਪਣੀ ਚਾਲੇ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਯਕੀਨ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਨੇਪਾਲ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਜਹਾਜ਼ ਤੱਕ ਤੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਚੈੱਕ ਕਰਵਾਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਨੰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। 15 ਦਿਨ ਦੀ ਮਾਰੀ ਮਗਜ਼ਾਲੀ ਤੇ ਖਾਧੇ ਪੱਕੇ ਇੱਕੋ ਪਲ ਨੇ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੋਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਸਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰੁੜ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਨੀਯਤ ਰੰਨਵੇ ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇੰਜਣ ਚੱਲੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਨ ਪਾੜਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਤੀਬਰ ਰਫਤਾਰ ਫੜੀ, ਕੋਈ 30 ਜਾਂ 40 ਸਕਿੰਟ ਰੰਨਵੇ ਤੇ ਭੱਜਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਹਵਾ ਚ ਸੀ। ਇਹ ਉਡਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਸੁਨੈਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਚ ਨਿੱਕਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਡਾਨ ਸੀ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿੰਗਾਪੋਰ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਰੈਇਲ ਨੇਪਾਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬੈਂਕੌਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ ਹਵਾਈ ਪੱਟੀ ਤੇ ਭੂ ਸਪਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਜਹਾਜ਼ ਹੌਲੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਹੌਲੀ ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਅਰਾਈਵਲ ਟਰਮੀਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਕਾਈਵਾਕ ਬਰਿੱਜ ਤੇ ਆ ਲੱਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਕਹੇ ਤੋਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਅੱਗੇ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਦਸ ਸਕਿੰਟਾਂ ਚ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਆਪ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਖੈਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਚੈੱਕ ਪਾਰ ਕਰਕੇ, ਬਾਹਰ ਵੇਟਿੰਗ ਹਾਲ ਚ ਆ ਗਏ, ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਓਥੇ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਚੱਕਰਾਫੇਟਾ ਰੋਡ ਇੰਡੀਅਨ ਮਾਰਕੀਟ

ਲਿਖ ਲਿਆ। ਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਟੈਕਸੀ ਕੀਤੀ। ਸਵੇਰੇ 7 ਕੁ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਵਿਸ਼ਾਲ ਫੋਟੋ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਰਾਂਡੇ 'ਚ ਲਗਭਗ ਦਰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੋਈ 25 ਤੋਂ 30 ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਰਾਗੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਦਰੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸੀ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਚੌਕੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਇੱਕ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਥਾ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਆਇਆ ਤੇ ਜੋੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਆਕੇ ਅਜੇ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿ ਚੌਕੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਇੱਕ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਰੋਕ ਕੇ ਫਤਹਿ ਫਤਹਿ ਜੀ, ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਹੋ ਜੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ, ਰਾਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੋਲਿਆ। ਕੋਈ ਫੋਨ, ਕੋਈ ਫੈਕਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਡਾ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ? ਅੱਗੋਂ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਆਏ ਹੋ? ਉਸ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਤੇ ਉੱਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ, ਓਹਨਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕੁੱਝੇ ਕੁੱਝੇ ਹੀ ਤੁਰਦੇ ਸਨ। ਖੈਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਨੂੰ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਓਹਨਾ ਦੁਆਰਾ ਰਾਗੀਆਂ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਮੰਦਭਾਗਾ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਇੱਕ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਥੋਰਿਟੀ ਪੱਤਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਕੂਟਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਓਸੇ ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਕਮਰ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ, ਤਕਰੀਬਨ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਰੁਖੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਫ੍ਰੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨੀ ਬਣਾਉਣੀ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਕੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਕਾਰਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਕ ਕਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਸੋ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖੋ। ਬੜੇ ਖਰਾਬ ਮਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਕੂਟਰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਖੜੇ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਯਕੀਨਨ ਤੁਸੀਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਛੱਜ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖੋਗੇ, ਜਿਥੇ ਵੀ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਹਾਡੇ ਇਹ ਦੁਰ-ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜਿਕਰ ਕਰਾਂਗੇ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਜਾਕੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਸਤੇ ਦੂਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ, ਇੰਨੇ 'ਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ, ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁਮਾਰ ਦੱਸਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੰਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਲਓ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਕੂਟਰ ਆ ਗਏ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲਿਓ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕਲਰਕ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ

ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਇਥੇ ਸੇਵਾ ਚ ਹੋਵਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ
 ਕਰਨ ਦੀ ਜਗਾ ਦਿਆਂਗਾ, ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ,
 ਮਤਾਂ ਕਿਤੇ ਦੁਨੀਆ ਕਹੇ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹਿਚਾਣਦੇ। ਸਾਡਾ
 ਮਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
 ਸਾਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਿੱਥੇ ATM ਹੈ, ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ
 ਚ ਲੈ ਕੇ ਗਏ, ਇੱਕ ਪਟਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮੁੰਡਾ ਬਿੱਟੂ ਭਾਈ ਨਾਮ ਦਾ ਕਾਊਂਟਰ
 ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਆਈ ਡੀ ਐਂਟਰੀ ਵਗੈਰਾ ਕਰਕੇ ਪੇਮੈਂਟ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਨੇ
 ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਕਾਰਡ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ
 ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਚਾਰ ਮੈਟਰਸ ਲੱਗੇ ਵਾਲਾ ਕਮਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਕੁਮਾਰ
 ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਨਹਾ ਧੋ ਕੇ ਸੌਂ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗਾ ਇੱਕ ਘਰ
 ਚ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘਰ ਵਰਗੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਬਿੱਟੂ ਭਾਈ ਨੇ ਦੱਸਿਆ
 ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਬੀ ਜੀ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਸਾਰੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਓਥੇ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਜਾਂਦੇ
 ਹਨ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਗਏ ਤੇ ਬੜੇ ਵਾਜਿਬ ਪੈਸਿਆਂ ਚ ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ
 ਲੱਗਿਆ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪਰਦੇਸ ਚ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਆਈ ਮੁਸੀਬਤ ਨੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ
 ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਵਧੀਆ ਰਾਹ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮੁੰਡੇ
 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਭਾਬੀ ਜੀ ਦੇ ਹਸਬੈਂਡ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇਲ ਚ ਹਨ, ਤੇ
 ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰੱਬ ਨੇ ਐਸੀ ਬਾਂਹ
 ਫੜੀ ਕੇ ਹੁਣ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਦੋ ਬਾਈ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਰੁਜਗਾਰ
 ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾਤੇ ਦੀ ਕਿਰਪਾ
 ਹੈ। ਨਿਮਰਤਾ ਵੇਖੋ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ
 ਕਰਦੇ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮੈਂ ਬੈਂਕੌਕ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚਾਰ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ, ਜਿੰਨਾ ਦੀ
 ਇਸੇ ਹਫਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ, ਕੌਨਟੈਕਟ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਸਾਨੂੰ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ
 ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ (ਯੋਕਿਨ ਸਿਨ ਚਾਵਲਾ) ਮਿਲੇ। ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਹਨਾ ਦਾ
 ਹੀਰਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਓਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਔਫਿਸ ਆ ਕੇ ਮਿਲਣ
 ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ
 ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਾਤ
 ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇਖਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਵਾਹਵਾ ਰੋਣਕ ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ
 ਇੰਡੀਆ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਮਿਲੇ ਜੋ ਕਹਿਣ
 ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਚ ਉਹ
 ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਬਜਾਰੀ ਦੇ ਧੰਦਿਆਂ ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ
 ਸਨ। ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਨਾਲੋਂ ਤੁਰਤ ਹੀ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ ਘੁੰਮ ਕੇ
 ਵਾਪਿਸ ਰੂਮ ਚ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਹੋਈ,

ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਆਪਾਂ ਐਂਨਾ ਵੱਡਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਂ, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ ਨੀ ਕੁਝ ਬਣਨਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਪੂਸੇ ਵੀ ਦੇਣ, ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਏ, ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੋਗੇ ਘਰੋਂ ਆਇਆਂ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਮਜ਼ਾਕ ਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੀਰੀਅਸ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਵਾਹਵਾ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਕੰਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੂਲੋਂ ਸਧਾਰਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਓਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਆਂ। ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨੀ ਸੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਗੱਲ ਜਮਾਂ ਈ ਹਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿਆਂਹ ਆਹ ਮਾਰਕੀਟ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਹੋਈ ਆ, ਇਥੇ ਚੰਦਰਲੇਖਾ ਵੇਚ ਲਾ, ਲਾਲਾ ਦੇ ਦਿਨ (ਚੰਦਰਲੇਖਾ ਕਿਸੇ ਲੇਡੀਜ਼ ਚੱਪਲ ਦਾ ਟਰੇਡ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮਿੰਦਰ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਵੇਚਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਯਾਦ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਗੱਲ ਤਾਂ ਠੀਕ ਆ, ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਜੇ ਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੋਟੀ ਦਿਹਾੜੀ ਬਣਾਂਵਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਾਈ ਜੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦਿਹਾੜੀ ਇਥੇ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸੋਚੋ। ਖੈਰ ਰਾਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਰੂਮ ਚ ਆ ਗਏ। ਰਾਤ ਦੇ ਕੋਈ ਡੇਢ ਦੇ ਵਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਜਿਹੇ ਭੈਅ ਨਾਲ ਉੱਠੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ, ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਪੁਲੀਸ ਖੜੀ ਸੀ, ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ, ਅਸੀਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਿਖਾਏ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਓਂ ਆਏ ਕਿਥੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਪੁੱਛਿਆ। ਕੋਈ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਿਰੇ ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਹੋਟਲ ਚ ਸਿਰਫ ਸਾਡਾ ਹੀ ਕਮਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕਿਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟ ਖੜੇ ਸੀ ਕਿ ਹੋਟਲ ਚ ਫੇਰ ਕੁਰਬਲ ਕੁਰਬਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਈ। ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਾ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤੀਹ ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੰਦੇ ਕੋਈ ਛੱਤ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਟੈਂਕੀ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੇ ਕੋਈ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ। ਸਾਡੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਏਜੰਟ ਪੁਲਸ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਛਾਪੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਹੀ ਲੁਕ ਛਿਪ ਜਾਂਦੇ ਆਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਲੁਕਦੇ ਕਿਓਂ ਹੋ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਏਜੰਟ ਬਹੁਤ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਕੁਝ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਵੀਜੇ ਸਟਿੱਕਰ ਲਾ ਕੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੋ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਲੁਕਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ ਨਕਚੁੰਢੀ ਲਾ ਕੇ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਸਮਰਾਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰ ਏਜੰਟ ਮੁੰਡਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਅੱਜ ਮਿਲਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਮ ਚ ਹੀ ਸੌਣ ਦੇ ਮੂਡ ਚ ਸੀ ਸੋ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਡੇ ਬਲਜੀਤ ਬੈਂਕੋਕ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕਲੇ। ਟੂਰਿਸਟ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਕੇ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ “ਹੂਆ ਲੰਮ ਫਾਊਂਗ” ਪਹੁੰਚੇ, ਓਥੋਂ “ਡੋਨ ਮੁਅੰਗ” ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਟਰੇਨ ਬੈਠ ਗਏ। “ਡੋਨ ਮੁਅੰਗ” ਟਰੇਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਰਸਤਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਰੇਟਰੀ ਕਲੱਬ ਔਫ ਧੋਨਬੁਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਰਾਜੂਚੋਕਾਰੇਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਕਾਫੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਫਤਰ ਸੀ, ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੱਸਿਆ।

ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਚ ਜੋ ਬੰਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠੇ ਸੀ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦਿਖਾਏ ਤੇ ਕਸਟਮ ਵਿਚੋਂ ਛੁਡਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਦਦ ਦੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਸਟਮ ਚ ਜਾ ਕੇ ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਈਜ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਿਊ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਰ ਤੁਰ ਕੇ ਈ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਕਸਟਮ ਮਹਿਕਮੇ ਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਤਕਰੀਬਨ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਦਿਮਾਗ ਖਰਾਬ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਕਸਟਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਗਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਘੱਟ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਰਾਹੀਂ ਲੈਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕ ਰਸਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਾਂ ਸਵੇਰੇ ਆਵਾਂਗੇ, ਹੁਣ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਹੀ ਰਾਤ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਓਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਜਾਵਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕੁਛ ਗਲਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਝ ਨੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਸੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਗਿਆ, ਕਸਟਮ ਮਹਿਕਮੇ ਚ ਕਾਫੀ ਮਗਜ਼ਮਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਿੱਕਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ ਮੈਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੁਰ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਦੇ ਦਫਤਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੱਜ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਿਸ ਮੁੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚਾਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੋਬਾਰਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿਕੇ ਵਾਪਿਸ ਟਰੇਨ ਅਤੇ ਬੱਸ ਦੁਆਰਾ ਕਮਰੇ

ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਣੇ ਹੋਟਲ ਚ ਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੋਚਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਮਝ ਚ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਕਿਉਂ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਆਇਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਦੇ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਲਿਜਾਕੇ ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਸਟਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾ ਕੇ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਕਠਮੰਡੂ ਗਏ ਸੀ। ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਦੀਆਂ ਡੀਟੇਲਜ਼ ਵੀ ਫਾਈਲ ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਘੰਟਾ ਕੁ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਕੁ ਵਜੇ ਕਮਰੇ ਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਕਮਰੇ ਚ ਵੜਿਆ ਤਾਂ ਬਲਜੀਤ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦੋਨੋਂ ਬੜੇ ਉਦਾਸ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਗੀ,

ਬੜੇ ਸੁਸਤ ਬੈਠੇ ਓਂ, ਚਾਹ ਚੂਹ ਦੋਬਾਰਾ ਪੀ ਲੈਣੀ ਸੀ,
ਹੋਰ ਨੀ ਤਾਂ ਫੈਂਟਾ ਈ ਮਾਰ ਲੈਣਾ ਸੀ।

ਪਰ ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨੀ। ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਫੈਂਟਾ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਂਚ ਕਰੋ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਵੀ ਓਹਨਾ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਵੀਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਆਪਾਂ ਅੱਜ ਬਚ ਗੇ। ਮੇਰੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੀ ਉਹ ਫੇਰ ਬੋਲਿਆ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਤਾਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੋਇਆ ਕੀ?

ਫਿਰ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਪੈਹਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਤੇਰੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ ਲੈਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਪਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਉਂਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬੈਗ ਨੂੰ ਓਹੀ ਹੱਥ ਲਾ ਸਕਦਾ। ਸੋ ਬੈਗ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾ। ਜਦੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਿਆ ਫੇਰ ਮੈਂ ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਦਿਖਾ ਜੇ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਤੋੜ ਕੇ ਇੱਥੇ ਈ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਮੇਰਾ ਨਾ ਬਲਜੀਤ ਨੀ। ਤੇ ਫੇਰ ਢਿੱਲਾ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਕੋਰੀਆ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਗੋਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਸਮਰਾਲੇ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਵਾਕਫ਼ ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਧੱਕਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟੂਰ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਾਡੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਆਏ ਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਘਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਟੂਰ ਅੱਗੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਤਾਂ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂਤ ਮੰਗਣੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਿਤ ਕਰੋ ਕਿਹੜੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਓਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਹੋਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਬੀ ਜੀ ਦੇ ਹੋਟਲ ਚ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਟੂਰ 'ਤੇ ਸਪੋਂਸਰ ਪੇਪਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੂਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੋਰੀਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਹਾਸਾ ਆਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਰੂਮ ਨੂੰ ਦੇ ਜਿੰਦੇ ਲਾ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੋਲ ਪੇਪਰ ਕਿਵੇਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਰ ਜੇ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਸੀ ਤਾਂ..

1. ਮੈਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੁਭਾਅ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਵਡਿਆਈ ਖੋਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ੋ ਔਫ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਈ ਇਹੋ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਜਿਆਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਆਕੇ ਰਿਸਕ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕੋਈ ਵੀ ਟੂਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ।
2. ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਪੜਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਖਾਸੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਸੀ।
3. ਵੀਜਾ, ਕਸਟਮ ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਨਰਲ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਕੋਈ ਨੌਲਿਜ ਨਹੀਂ।
4. ਜੇ ਥਾਈਲੈਂਡ 'ਚ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਨਾਲਦੇ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਦੇਵੇ, ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀ ਪਤਾ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੇ।
5. ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਜਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇ।

ਸੋ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਟੂਰ ਟਾਰ ਨੀ ਬਣਨਾ, ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਦੇ ਚਾਂਸ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਇੱਕ ਰਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਏਹੀ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਸੁੱਤੇ ਕਿ ਜੇ ਆਹ ਕੁਝ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਸੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਟੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮੰਜਿਲ ਤੱਕ ਚਾਰੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਦੇ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕਰਨ ਗਏ, ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਮੈਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਰੂਮ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲੀ ਪੇਪਰ ਨਾਲ ਈ ਲੈ ਲਏ ਅਤੇ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਤੇ ਪੂਰਾ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਲੈਕੇ ਟਰੇਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਫੇਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। 10 ਫੁ ਵਜੇ ਉਹ ਆਇਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸੜਕ ਮਾਰਗ

ਗਾਹੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਜਾਣੇ ਲਗਭਗ ਨਾਮੁਨਕਿਨ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਫੋਟੋ ਦਿਖਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਫੋਟੋ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੋਟੋਆਂ ਚ ਸਕੂਟਰ ਕਿਥੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਂਗਲੀ ਲਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰ ਫੜਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਕਿ ਇਹ ਸਕੂਟਰ ਨੇ? ਇਹ ਤਾਂ ਮੋਟੋ ਨੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਚ ਇਸੇ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਸਨੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਕੁ ਫੋਨ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਇਹ ਸਕੂਟਰ ਲੈਣੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਮਰਸਡੀਜ਼ ਚ ਬਿਠਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰ ਚ ਗਾਰਡ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੱਡੀ ਸਿੱਧੀ ਕਸਟਮਜ਼ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਗੀ, ਗੇਟ ਤੋਂ ਹੀ ਸੈਲੂਟ ਵੱਜਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਵਾਕਈ ਹੈ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਬੰਦਾ। ਮਿੰਟ ਪੰਜਾਂ ਚ ਸਾਡਾ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਮਿਸਟਰ ਅਨੂਫੋਂਗ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਥੈਂਕਿਓ ਕੀਤਾ। ਤੇ ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਿੱਕਅੱਪ ਗੱਡੀਆਂ ਚ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਬਕਸੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ, ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਟੇਢਾ ਕਰਕੇ ਕਿੱਕ ਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸਟਾਰਟ ਹੋ ਗਏ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਪਟਰੌਲ ਪੁਆ ਕੇ (ਉਸ ਦਿਨ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟਰੌਲ ਨੂੰ ਥਾਈ ਚ ਨਮਨ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਸਕੂਟਰ ਗੁਰੂਘਰ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡਾ ਇੱਕ ਕੰਮ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬਲਜੀਤ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇ ਆਏ ਹਾਂ ਤੂੰ ਰੈਸਟ ਨੀ ਕੀਤੀ, ਸੋ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਦਿਨ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨੀ ਸਿਰਫ ਰੈਸਟ। ਦੋਨੋਂ ਫੋਟੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਈ। ਪਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਸੋਚਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਉੱਠੇ, ਸੋ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਵਧਕੇ ਲੰਚ ਤੱਕ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਕਮਰੇ ਚ ਬੈਠੇ ਨੇ ਲਿਸਟ ਬਣਾ ਕੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕਿਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਸ ਦਿਨ ਹੈ। ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਨਜਦੀਕੀ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਤੇ ਦੂਜੀ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪਲੈਨ ਸੀ ਜੋ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੇ ਐਪੀਸੋਡ ਨੇ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਓਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਤਾਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਨ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਖਮਵਿੰਟ ਸਟ੍ਰੀਟ ਚ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੋਨੋਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਗੱਲ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹਾਲ ਚ ਗਏ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ, ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਤਰਾਂ

ਕੀਰਤਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਲਗਭਗ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸੇ
 ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਸੱਜਣ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਸਕੂਟਰਾਂ
 ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਆਏ ਹਨ, ਉਸੇ ਵੀਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਬੈਂਕਾਂਕ ਨਾਮਧਾਰੀ
 ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ 1000 ਰੁ “ਬਾਹਟ” ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਬੁੱਕ
 ਵਿਸ਼ਿਜ ਲਿਖੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਚਲੇ ਭੋਗ ਪੈਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਬੈਠੀਏ। ਪਰ ਇੰਨੇ ਵਿਚ
 ਤਾਬਿਆ ਬੈਠੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਗ ਲਾਹ ਕੇ ਸਾਈਡ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਵਾਲ
 ਸੁਕਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਸੀ। ਦਿਲ ਤਾਂ ਕੀਤਾ
 ਕਿ 1000 ਬਾਹਟ ਸਿੱਟ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਈਏ, ਫੇਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ
 ਨੂੰ ਕੀ ਫਰਕ ਪਵੇਗਾ? ਅਸੀਂ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਓਥੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ
 ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹੋਟਲ ਚ। ਅੱਗੋਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਤੇ ਸੌ ਟਕੇ ਸੁੱਤਾ
 ਪਿਆ ਹੀ ਮਿਲਿਆ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵੀ ਨੀ ਗਿਆ।
 ਸਵੇਰ ਆਲੇ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਨੇ ਈ ਲੈਂਟਰ ਲਾਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਰੈਸਟ ਕਰਕੇ,
 ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ, ਨਾਲੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਨਿਗਾ ਮਾਰ ਆਏ ਕਿ
 ਠੀਕ ਠਾਕ ਨੇ? ਓਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਛ
 ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਆਏ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉਹਨਾ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ
 ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ? ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ, ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੋਵੇ ਨਾ
 ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸੀਬਤ ਚ ਨਾ ਫਸ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਢਕੇ ਛੁਪੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਕਿਤੇ
 ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਖੀਰ ਡਿਨਰ ਕਰਕੇ
 ਅਸੀਂ ਹੋਟਲ ਚ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇੰਡਿਯਨ ਐਮਬੈਸੀ ਜਾਣਾ
 ਸੀ। ਸਮੇਤ ਅਥਾਰਿਟੀ ਲੈਟਰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਤੋਂ ਲਏ ਸਨ,
 ਉਹੋ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਥੋਂ ਲੈਣੇ ਸਨ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਵੀਜੇ ਵਾਸਤੇ। ਮਿਥੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ
 ਅਸੀਂ ਕੋਈ 9 ਰੁ ਵਜੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਲਈ। ਅਜੇ
 ਤੁਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਿਆ, ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਖੋਲਿਆ,
 ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ, ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ
 ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪਿਛੇ ਹੋ ਕੇ ਰਸਤਾ ਦਿੱਤਾ ਬਾਈ ਅੰਦਰ ਆ ਗਿਆ
 ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਆਪਣੇ ਬੈਡ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੋਂ ਉਹ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਓਥੇ
 ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਪਰ ਦਵਿੰਦਰ
 ਨੇ ਕਿਹਾ ਬਾਈ ਦਿਲ ਛੋਟਾ ਨਾ ਕਰ ਦੱਸ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ
 ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਤੂੰ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਪੰਜ ਰੁ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ
 ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਫ ਕੀਤੀਆਂ, ਬਾਥਰੂਮ ਚ ਜਾ ਕੇ ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਆਇਆ, ਤੇ
 ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਵੀਰਿਓ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨੀ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਬੱਸ ਆਪਣੇ
 ਈ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋ ਰੁ ਦਿਨ ਤਾਂ

ਬਹੁਤ ਘੁਮਾਇਆ ਫਿਰਾਇਆ ਤੇ ਖੁਆਇਆ ਪਿਆਇਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੇਪਰ ਨੀ ਦਿੱਤੇ, ਉਦੂੰ ਬਾਅਦ ਗੱਲਾਂ ਈ ਹੋਰ ਹੋ ਗੀਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਓਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਦੋ ਕੁ ਦਿਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜੂੰ। ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਮਨ ਕਰੇ, ਫੇਰ ਸੋਚਾਂ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਜਾਊਂ। ਅੱਜ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕੈੜਾ ਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਗੇ। ਸੋ ਵੀਰਿਓ ਮੈਥੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਜੋ ਕਹੋਗੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ ਵੀਰਿਓ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੇਰੇ ਵੀ ਮਨ ਚ ਬਹੁਤ ਵੈਰਾਗ ਆਇਆ, ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਕੋਈ ਭਾਵ ਜਾਹਰ ਨੀ ਕੀਤੇ। ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਕੋਰੀਆ ਈ ਜਾਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੰਦਾ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁਣ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਪ੍ਰਤਿਆਸ਼ਿਤ ਸੀ। ਹੁਣ ਪਰਮਿੰਦਰ ਹੋਰ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਦੇਖ ਲੋ ਵੀਰਿਓ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਮਝ ਕੇ ਜੋ ਕਹੋ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਸਮਾਨ ਆਪਣਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਪਿਆ ਘੰਟੇ ਕੁ ਤੱਕ ਆ ਸਾਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਓਹਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਪੈਣੀ ਆਂ। ਅੱਛਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰ ਬਲਜੀਤ ਬਹੁਤ ਹੱਸਿਆ, ਕਿਓਂ ਦੇਖਿਆ ਘੜ੍ਹਏਂ ਆਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਤ। ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਹੱਸ ਪਿਆ, ਬਾਬਾ ਅਗਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਭਾਵੇਂ ਜਮੀਨ ਸਰਕ ਜੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨੀ ਦਿੱਤੇ। ਫੇਰ ਮੈਂ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਤੇ ਫਾਈਨਲ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕੇ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਲਿਖ ਈ ਲਉ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿਤੇ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਆਜੇ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪਰਮਿੰਦਰ ਆਇਆ, ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਗਏ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਟੂਰ ਦੇ ਪੇਪਰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚੇਗਾ ਅਤੇ ਟੂਰ ਲੀਡਰ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਬਲਕਿ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਈਨ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਓਥੋਂ ਸਿੱਧੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਮਬੈਸੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਬਣਵਾਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿਖਾ ਕੇ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਵੀਜੇ ਵਾਸਤੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਤੋਂ ਲੈਟਰ ਲੈ ਲਏ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੇ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਰੋਟਰੀ ਡਿਸਟਿਕ ਗਵਰਨਰ, ਮਿਸਟਰ ਨੌਰਾਸੇਠ ਪਥਮਾਨੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ, ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਵਾਹਵਾ ਆਉਭਗਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਜਿਟ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਤੇ ਸਾਡੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਜ਼ਿਜ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ। ਓਥੋਂ ਵਾਪਿਸ ਅਸੀਂ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ

ਅਕਸਰ ਅਸੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਮੁੜੇ। ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਿਨਾ ਨਾਗਾ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਬਲਜੀਤ ਬੋਲਿਆ, ਜਾਣ ਦੇ ਗੱਲ ਨੂੰ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਫੁੱਲ ਗਏ ਗੁਜਰੇ ਬੰਦੇ ਨੇ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਗਰਮੀ ਖਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਕਦੇ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਿਓ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਇਸੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਪਿਛੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਊ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤਿਆਰ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਟਾਈਮ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਦਿਸੇ, ਕੋਈ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮੀਟਰ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ। 20 ਜਾਂ 25 ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਪਾਰਕ ਚ ਚਲੇ ਗਏ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਜਿਹੀ ਜਗਾ ਵੱਲ ਚੜ੍ਹਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮਗਰ। ਉਹ ਸਵਿੰਮਿੰਗ ਪੂਲ ਸੀ, ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੂਲ ਖਾਲੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਾਈਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕੈਮਰੇ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਤਿਆਰ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ/ਟੀਵੀ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਪਿਛੇ ਖੜੇ ਰਹੇ, ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ tv ਚੈਨਲ ਦਾ ਮੌਰਨਿੰਗ ਐਰੋਬਿਕਸ ਦਾ ਸ਼ੋ ਹੈ ਜੋ ਲਾਈਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ tv ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬੋਰਡ ਸਾਈਡਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਇੱਕ ਲੀਡਰ ਕੁੜੀ ਤੇ ਪਿਛੇ 6 ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ। ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਐਕਸਰਸਾਈਜ਼ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪੂਰੇ ਗਦਗਦ ਹੋ ਕੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸੀ। ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ। ਤੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਿਚਾਰੇ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਸ਼ੋ ਦੇਖ ਕੇ ਆਏ। ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ। ਓਥੋਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਰ ਓਥੇ ਅੱਜ ਬੋਰਡ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸੰਗਤ ਵਾਸਤੇ ਲੰਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੀਬੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਓਹਨਾ ਵਾਸਤੇ ਬੁੱਕ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਗਤ ਚ, ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬਿਠਾਏ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਜਿਆਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਓਥੇ ਈ ਬੈਠੇ। ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾਓ, ਪਰ ਕਿਥੇ, ਜਨਤਾ ਕਹੇ ਕਿ ਲੰਗਰ ਛਕਣਾ। ਅਖੀਰ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਦੂਜੀ ਮੰਜਿਲ ਤੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਓਧਰੋਂ ਉੱਪਰ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲਲਚਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਨ ਫੜਨ ਵਾਸਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ, ਬਸ

ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਤੇ ਮਗਰ ਈ ਸਾ.ਅਅਅਅਅਤ
 ਸਿਰੀ ਅਕਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਗੂੰਜਿਆ। ਤੇ ਮੰਡੀਹਰ ਸਾਰੀ ਲੰਗਰ ਹਾਲ
 ਚ। ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਰਾਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇੰਤਜਾਮ
 ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ, ਇਹ ਵਿਹਲੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਰਣ ਚ ਇੱਕ
 ਦੋ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਧੂਹ ਵੀ ਹੋਈ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹਿ
 ਗਏ। ਤੇ ਇਹ ਲਗਭਗ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵਰਗੀ ਸੰਗਤ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਨ ਨਬੇੜ
 ਕੇ ਕੁਝ ਨਾਲ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਲੈ ਕੇ। ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਖਾਧੇ ਇਹ
 ਹਾਲਾਤ ਦੇਖਕੇ ਬੜੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਮਨ ਨਾਲ ਹੋਟਲ 'ਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਪਰ
 ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਉਹ ਸੀਨ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਯਕੀਨ ਜਾਣਿਓਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ
 ਦੇ ਭੋਜਨ ਵਾਲੇ ਮੇਜ ਕਿਸੇ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਬਹੁਤ
 ਹੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਬਰਾਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ
 ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਓਹਨਾ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਹੋਣੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ
 ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਭੋਜਨ ਵੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਸਮਝ ਕੇ
 ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ ਇਹ। ਸਮਾਂ
 ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦੇ ਰਹੇ, ਕੋਈ 10 ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਰੋਟਰੀ
 ਕਲੱਬ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਹੋਟਲ ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਤੇ ਓਥੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ
 ਲੱਗੇ ਬੂਫੇ ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਇਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਸਾਨੂੰ ਸ
 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਮਿਲੇ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਹਿੰਮਤੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ,
 ਉਸ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਲੈ
 ਕੇ ਚੱਲੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ
 ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ
 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ
 ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਥੇ ਆਪਾਂ ਖੁੱਲ ਕੇ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਥਾਂ
 ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਰਕੀਟ ਚ ਰੁਕ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਫੋਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇ
 ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ, ਤੇ ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਫੋਨ ਬੂਥ ਦਾ ਮੀਟਰ
 ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫੋਨ ਚਾਲੂ ਸੀ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਵਾਹ, ਫੇਰ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅੱਧੇ ਪਿੰਡ
 ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਿੰਡੋਂ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ
 ਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਓਨੀ ਦੇਰ ਬਾਕੀ ਸਭ ਨਾਲ ਐਨੀਆਂ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
 ਕਿ ਗੱਲਾਂ ਈ ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਤੇ ਘਰਦੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਇੰਨਾ ਖਜਾਨਾ ਮਿਲ
 ਗਿਆ ਕਿ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਕਾਲ ਵੀ ਕੱਟਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨੀ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਬਾਹਲੇ ਭਰੇ
 ਮਨ ਨਾਲ ਫੋਨ ਕੱਟਿਆ, ਵੈਸੇ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਦਾ ਦਿਲ ਅਜੇ ਭਰਿਆ ਨੀ ਸੀ ਫੇਰ
 ਵੀ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਟਰਾਈ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫੇਰ ਨੀ ਮੀਟਰ ਰੁਕਿਆ। ਬੜਾ ਸੁਗਲ ਹੋਇਆ,

ਅੱਜ ਤੱਕ ਯਾਦ ਹੈ ਇਹ ਘਟਨਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ 20-07-1996 ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਲੇਸ਼ੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਤੋਂ ਲੈਣੇ ਸੀ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹਨਾ ਦੀ ਨੇਮ ਪਲੇਟ ਤੇ “ਯੋਕਿਨ ਸਿਨ ਚਾਵਲਾ” ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਚ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਨਾਮ ਚੋਂਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੇਨ ਗੇਟ ਤੇ ਆਏ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਥੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ, ਕਿਉਂ ਮਿਲਣਾ ਆਦਿ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਾਵਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਾਰਡ ਦਿਖਾਇਆ, ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸਕੈਨਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਟੀਲ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਗੇਟ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜੇਮਸ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਖੁੱਲਿਆ। ਤਾਂ, ਇੱਕ ਗੋਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਿਵੇਂ ਅਚਾਨਕ ਜਾਦੂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਦਸ ਕੁ ਕਦਮ ਚੱਲ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੇਟ ਖੁੱਲਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਫਟਾਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਗਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਫਟ ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਠੀਕ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਲਿਫਟ ਉੱਪਰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ। ਲਿਫਟ ਰੁਕੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲੇ ਬਾਹਰ ਆਕੇ ਇਓਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਚ ਆਏ ਹੋਈਏ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਰਗੇ ਚਮਕਦੇ ਫਰਸ਼ ਬਿਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਰੌਸ਼ਨੀ। ਸਾਨੂੰ ਗਾਰਡ ਨੇ ਕਾਰੀਡੋਰ ਚ ਚਲਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਆਪ ਬਾਹਰ ਹੀ ਖੜਾ ਰਿਹਾ। ਦਫਤਰ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਅਜੂਬਾ ਹੀ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਪੁਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਰਿਵਾਲਵਿੰਗ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਉਹੀ ਸਰਦਾਰ ਚਾਵਲਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸੀ, ਉੱਠ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤਿਹੁ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਚਾਹ ਆਈ ਨਾਲ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਬਿਸਕੁਟ ਤੇ ਭੁਜੀਆ ਆਦਿ ਵੀ ਸੀ। ਰਸਮੀ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਕਰਕੇ ਆਈ ਦੇਰੀ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ, ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਗਾ ਉਹਨਾ ਦੀ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜਿਆਦਾ ਚਾਕ ਚੌਬੰਦ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਮਾਹੌਲ ਈ ਬੜਾ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਰਗੀ ਵਿਲੱਖਣ ਆਭਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨੋ ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਉਤਪ੍ਰੇਤ ਸੀ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਫੁਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਚਾਵਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਿਆ ਫੋਨ ਵੱਜਿਆ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਥਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਫ ਕਰਨਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁੱਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਏ ਪਰ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਗਈ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਉੱਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਟੂਆ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਨੂੰ 1000 US ਡਾਲਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ

ਕਿਹਾ ਨਾਂਹ ਨਾ ਕਰੋ ਮੈਥੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇ
 ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਰਸਤੇ 'ਚ ਕੰਮ ਆਉਣਗੇ। ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਬਾਹਰ
 ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਗਾਰਡ ਨਾਲ ਆਏ
 ਸੀ ਓਵੇਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਬੜੀ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ
 ਵਾਹਵਾ ਵਧੀਆ ਤਜਰਬਾ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਵੀ ਸੀ, ਤੇ
 ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਿਜਿਟ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਸਨ, ਸੋ ਅਸੀਂ
 ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੀ ਬੇਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ
 ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਸਕੂਟਰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਰਟ ਕਰਕੇ
 ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਸਟਾਰਟ ਰੱਖਕੇ ਚੈੱਕ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਅਗਲ ਬਗਲ
 ਜੋ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ 'ਚ ਆਏ ਸੀ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਗਿਆ,
 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਓਹਨਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ
 ਕੂਚ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤਕਰੀਬਨ ਕੰਪਲੀਟ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ
 ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ 11 ਵੱਜ ਗਏ, ਬੈਂਕੌਂਕ ਨਿੱਕਲਦੇ ਨਿੱਕਲਦੇ ਦੁਪਹਰ ਹੋ ਗਈ। ਮੀਂਹ
 ਵੀ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ
 'ਚ ਜਗ੍ਹਾ ਠੀਕ ਲੱਗੀ ਆਪਾਂ ਓਥੇ ਈ ਰਾਤ ਕੱਟ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੀਂਹ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
 ਸਕੂਟਰ ਚਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ
 ਵੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਥਾਈ
 ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਮੋੜ ਹਰ ਚੌਂਕ 'ਚ ਟੂਰਿਸਟ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਪੈ
 ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਚੌਂਕ 'ਚ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਹਾਈਵੇ ਚੜ੍ਹਨਾ
 ਸੀ। ਪੁੱਛਿਆ ਵੀ ਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਵੀ, ਪਰ ਜਿਆਦਾ ਮੀਂਹ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਮੋੜ
 ਤੇ ਇੱਕ ਮੋੜ ਗਲਤ ਮੁੜ ਗਏ, ਜੋ 10 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਕੱਚਾ ਰਸਤਾ
 ਬਣ ਗਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਲਦੇ ਸੱਪ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ
 ਗਏ। ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਸਕੂਟਰ ਮੈਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜਾ
 ਪਰਮਿੰਦਰ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਕੂਟਰ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ
 ਕਰੀਏ, ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਸਕੂਟਰ ਖੜਾਉਣੇ ਨੀ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਤੁਰੀ ਚੱਲੋ ਤੇਲ ਬਹੁਤ
 ਆ, ਗਲਤ ਤਾਂ ਆ ਹੀ ਗਏ ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖਤਰਨਾਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਨਿੱਕਲੀਏ।
 ਫੇਰ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਵੀ ਏਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਤੁਰੇ ਰਹੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਸੜਕ
 ਆ ਗਈ, ਅਸੀਂ ਉਹ ਮੁੜ ਗਏ, ਕੋਈ ਵੀਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਬਾਦੀ ਦਾ
 ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਫਿਕਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੀਂਹ ਕਾਫੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ
 ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਸੀਂ ਖਤਰਨਾਕ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ
 ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਲੰਘ ਆਏ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ
 ਕਰਕੇ ਮਨ 'ਚ ਫਿਕਰ ਤੇ ਡਰ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ

ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਛੱਤ ਪਾਈ ਹੋਈ ਵਾਲਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦਿਸਿਆ। ਤੇ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟਾਂ
 ਚ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਖੜਾ ਕੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ
 ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਨੇਰਾ ਹੈ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਗੱਡੀ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੇ, ਸੋ
 ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
 ਭਿੱਜ ਚੁੱਕੇ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਨਿਚੋੜੇ, ਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਲੱਭਣ ਲੱਗੇ ਡਿੱਗੀ ਚ ਰੱਖੇ
 ਬਿਸਕੁਟ ਤੇ ਅੱਧੀ ਕੁ ਬੋਤਲ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦਾ ਫੈਂਟਾ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ
 ਨੇ ਬਹੁਤ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਅਗਲਾ ਅੱਧਾ ਕੁ ਘੰਟਾ ਮੀਂਹ ਹਟਣ ਦੀ ਆਸ ਚ
 ਬਿਤਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਓਥੋਂ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਦਵਿੰਦਰ ਚੀਕਿਆ ਉਹ ਦੇਖੋ
 ਇੱਕ ਲਾਈਟ ਜਗੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਦੂਰ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਲਾਈਟ
 ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੇ ਤੇ ਲਾਈਟ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧ
 ਗਏ। ਇਹ ਸੱਚੀ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੀ ਬਲਬ ਲਾਈਟ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹਿੰਮਤ
 ਕਰਕੇ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਥਾਈ ਮੁੰਡੇ ਨੇ
 ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਿਲਕੁਲ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
 ਆਉਂਦੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਦਿਖਾਏ, ਪੰਜ ਚਾਰ ਵਾਰ ਇੰਡੀਆ ਇੰਡੀਆ ਕਿਹਾ।
 ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੇਰ ਸਕੂਟਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਪਿਛੇ ਹੋ ਕੇ
 ਸਕੂਟਰਾਂ ਕੋਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਨਿਰਾਸ਼, ਕਿ
 ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਕੀ, ਜਦੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿਆਹ ਪੰਜ ਕੁ
 ਮਿੰਟ ਰੁਕ ਜੀਏ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਫੈਂਟਾ ਲੈਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਕਹਿਣ
 ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਮੈਂ ਮੂਹਰੇ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਗਰ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚੱਕਰ ਕੱਢ
 ਲੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਫੜਿਆ। ਤੇ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਚ ਸੀ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ
 ਛੱਡ ਦੇ ਕੇਰਾਂ, ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਈ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਚ
 ਕਤਲ ਲਿਖਿਆ, ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਹੰਤ ਦਾ ਕਤਲ ਆ ਉਹ,
 ਤੇ ਅੱਜ ਈ ਕੰਮ ਵੀ ਨਬੇੜ ਦੀਏ। ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ। ਖੈਰ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਦੁਕਾਨ
 ਦੇ ਕਿਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਓਹੀ ਬੰਦਾ ਮੋਪਿਡ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ
 ਆਉਣ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਤਲੋ-ਗਾਰਤ ਵਾਲਾ ਹਾਸਾ-ਸੁਗਲ
 ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲ ਪਏ। ਰਾਤ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਤੇ, ਮੀਂਹ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈ
 ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਥਾਈ ਬੰਦਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੀਂਹ ਚ ਸਾਡੇ
 ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਸੀ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਰਗੀ ਜਗਾ ਰੁਕ ਕੇ
 ਪੁੱਛਿਆ ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਉਸ ਹੋਟਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਥਾਈ
 ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਸਤੀ ਜਗਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਓਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।
 ਰੋਟ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ
 ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਕਮਰੇ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਖੜੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੀਂਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ

ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਸ਼ੌਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹਨੇਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਰੇ ਮੂਹਰੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੇ, ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਲਜੀਤ ਸਮਾਨ ਲਾਹਲੇ ਸਕੂਟਰ ਛੱਡ ਦੇ ਇਥੇ ਸਵੇਰੇ ਦੇਖਾਂਗੇ। ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਲਾਈਟ ਜਗਾਈ, ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਜੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੋ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੇ। ਉਹ ਪਤਾ ਨੀ ਕੁਝ ਥਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਕਹਿ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋਏ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉੱਠੇ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਠਿਆ ਤੇ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗਿਆ ਜਲਦੀ ਆਓ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਨਾਲੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉੱਠੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਭੱਜੇ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਸਾਡਾ ਹਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਸੁੱਤੇ ਸੀ, ਇਹ ਕੋਈ ਬੀਚ ਵਿਲਾ ਸੀ, ਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਸਕੂਟਰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਚ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਸੀ। ਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸੀਨ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ੌਰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨੀ ਸੀ ਲਗਦੇ। ਖੈਰ ਭੱਜਕੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਧੱਕਾ ਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਾਫ਼ ਸੁਕੀ ਥਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਏ। ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਸਟਾਰਟ ਵੀ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਬਰੂਮ ਕਮਰੇ ਨਾਲ ਅਟੈਚ ਸੀ, ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਅਸੀਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਚ ਹੀ ਫਰੈਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰੂਮ ਦੀ ਚਾਬੀ ਦੇ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਨਕਸ਼ਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ, ਸੋ ਜੋ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਥਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਚ “ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੀ ਕਿਲੋ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਹਾਈਵੇ” ਪੁੱਛ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਗਏ। ਰਸਤੇ ਚ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਟੋਇਟਾ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਦਿਖੀ, ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਚ ਪੈਟਰੋਲ ਪੁਆਇਆ, ਓਥੋਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹ ਵੀ ਪਿਆਈ, ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਹਾਈਵੇ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੋਇਟਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਫੋਟੋਸਟੇਟ ਕਰਵਾ ਲਿਆਈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਮੱਦਦਗਾਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ “ਫੇਚਬੁਰੀ” ਨਾਮ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇੜੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਹਾਈਵੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਤਾਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਮੱਧ ਦਰਜੇ ਦੇ ਰੋਡ ਸਾਈਡ ਮੋਟਲ ਚ ਰਾਤ ਰੁਕੇ, ਮੋਟਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਰਾਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਠੀਕ ਹੀ ਸੀ, ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗਾ ਰੂਮ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਹੀ ਸੀ। ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਰੈਣ ਟਪਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਢੰਗ ਸਿਰ ਦੀ ਛੱਤ ਨਸੀਬ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਜਗਾ ਚੁਣਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂਕਿ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਲਦੀ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਬਰਗਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰੈੱਡ ਲਏ ਤੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਆਲੂ ਚਿਪਸ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਤੇ ਨਮਕ ਪਾ ਕੇ, ਬਰਗਰ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਏ

ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਕੱਪ ਚਾਹ ਪੀ ਲਈ। ਫੇਰ ਕਿਤੇ ਜਾਕੇ ਢਿੱਡ ਨੂੰ ਕੁਝ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਦਾ ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨੀ ਕਿਤੇ ਜਾਣਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਰੂਮ ਚ ਹੀ ਸੌਣਾ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੇ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਹੋਟਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਮੇਨ ਰੋਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਿਛੇ ਸਰਵਿਸ ਰੋਡ ਤੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਘੁੰਮ ਕੇ ਮੇਨ ਰੋਡ ਤੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਦੋ ਪਲਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਜੇ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਚ PCO ਮਿਲ ਗਿਆ, ਚੰਗੀ ਖਾਸੀ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਚ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਅੱਧਾ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਸੜਕ ਕਰੋਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਛੁੱਟ ਓਵਰ ਬਰਿੱਜ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੜੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਚਮਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪੁਲ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਓਥੋਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕਲ ਥਾਈ ਔਰਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਭੁੰਨ ਭੁੰਨ ਕੇ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਚ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਾ ਕਾਬਿਲ-ਏ-ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਦੁਰਗੰਧ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਰਗੰਧ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਪੁਲ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾ ਉੱਤਰੇ, ਜਿੱਥਰ ਬਹੁਤ ਲਾਈਟਾਂ ਸਨ ਤੇ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀਤ ਸਿਆਂਹ ਆਹ ਬੜਾ ਕੋਈ ਉਤਸਵ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ ਲਗਦਾ? ਓਹਨੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਚੱਲ ਜਦ ਤੱਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰਨਾ ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਾਂ ਇੱਕ ਭਲਵਾਨੀ ਗੋੜਾ ਲਾ ਆਉਂਦੇ ਆਂ, ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੁਝ ਖਰੀਦਣਾ। ਫੇਰ ਵੀ ਜਕੋ ਤਕੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮੇਲੇ ਵਰਗੇ ਮਾਹੌਲ ਚ ਇੱਕ ਸੜਕ ਤੇ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ, ਦੋਨੋ ਪਾਸੇ ਨਾਚ ਗਾਣੇ ਦਾ ਫੁਲ ਮਾਹੌਲ ਸੀ, ਬਲਜੀਤ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖੇ ਤੇ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਵੱਲ, ਗੱਲ ਸਕਿੰਟ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਚ ਹੀ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਕਿ ਗਲਤ ਜਗਾ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ ਬਿਜਨਸ ਵਾਲੀ ਜਗਾ ਸੀ। ਭਾਰੀ ਬਹੁਤਾਤ ਚ ਲਗਭਗ ਨਾਮਾਤਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸੜਕ ਤੇ ਖੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕਲ ਥਾਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਸੜਕ ਤੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਲੋਭਨ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਡਾਂਸ ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਬਣੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਅੱਡਿਆਂ ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਕੰਨ ਪਾੜਵਾਂ ਸੰਗੀਤ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਰੂਪ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖੇਡਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਂ ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸੜਕ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜਿੱਥੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕੱਟ ਮਿਲੇ, ਓਥੋਂ ਘੁੰਮਕੇ ਰੋਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਛੁੱਟਪਾਥ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣੇ

ਡੀਵਾਈਡਰ ਤੋਂ ਘੁੰਮਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੱਟ, ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਸ਼ਬਾਬ ਅਤੇ ਫਹਾਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਰੰਗ ਨਗਰ ਦਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਚਾਨਕ ਮਿਲਣਾ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਲਗਭਗ ਅਪ੍ਰਤਿਆਸ਼ਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਚ ਹੀ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਘੁੰਮਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਏ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਹਾਈਵੇ ਤੇ ਬਣੇ ਪੈਦਲ ਪਾਰ ਪੁਲ ਵੱਲ ਵਾਪਿਸ ਚੱਲ ਪਏ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਬਿਪਤਾ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਾਹੜੀ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋਣੇ। ਬੜੇ ਬਚੇ !! ਕਿ ਕੋਈ ਪੱਗ ਵਾਲਾ ਵੀਰ ਨੀ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪੈਦਲ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਫੋਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਫੋਨ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਾਤੇ ਨੇ ਬੜੀ ਇੱਜਤ ਰੱਖੀ। ਜਦੋਂ ਸਰਾਂ ਬਾਈ ਵਿਹਲਾ ਹੋਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਰ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਾਇਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਖੜੇ ਖੜੇ ਬੱਕ ਗਏ ਆਂ ਯਾਰ ਘੜੀ ਦੇਖ 10 ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਹੋਗੇ। ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਭਾਫ ਨੀ ਕੱਢੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੱਚ ਦਸਦੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੀ ਸੀ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਗਏ, ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋ ਵਜੇ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਉਣਾ ਇਹ ਬਜ਼ਾਰ। ਸੋ ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਤੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਕੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸੌਣ ਦੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਚ ਔਰਤਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੰਦੇ ਐਸ਼ਪ੍ਰਸਤ ਹਨ। ਬੱਸਾਂ ਚ ਕੰਡਕਟਰ, ਸਾਰੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਟਰਾਲੀ ਟਰੱਕ ਚ ਮਿੱਟੀ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕਹੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਜਿਆਦਾਤਰ ਜਗਾ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕੋਕ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬੋਰਡਰ ਤੱਕ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਕੋਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਤੇ ਭੁੰਨ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਧੂੰਆਂ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਦਬੂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਕਲਚਰ ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਘਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬਾਈਲੈਂਡ ਵਿਚ ਮਸਾਜ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਰ ਸ਼ੈਲਰ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਚ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਪਿਛੜਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਐਸਾ ਵਰਗ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਓਥੇ ਲੇਡੀ-ਬੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਨ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰਦ ਮੁੰਡੇ ਹੀ, ਪਰ ਡਾਕਟਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਵਾਲ਼ ਹਟਾ ਕੇ ਅਤੇ

ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਕਰਵਾ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਵਰਗੀ ਦਿੱਖ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਕੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਰਦ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਕੁੱਲ ਸਰਮਾਏ ਵਿਚ, ਇਥੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦੇਹ-ਵਪਾਰ ਦੇ ਪੰਦੇ ਦਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਚ ਕੋਈ 35 ਤੋਂ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਕਾਫੀ ਜਲਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਢੇ ਕੁ ਪੰਜ ਵਜੇ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਰਸਤੇ ਚ ਇੱਕ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਬਣੇ ਕੈਫੇ ਤੇ ਰੁਕ ਕੇ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕੀਤਾ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨਾਲ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ “ਚੁੰਫੋਨ” ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਸਾਢੇ ਕੁ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਤੁਰਨ ਦਾ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੱਕ “ਚੁੰਫੋਨ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਅਤੇ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਘੁੰਮ ਕੇ ਵੀ ਦੇਖਿਆ। ਅਤੇ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਮੱਧਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੋਟਲ ਚ ਅਰੇਂਜ ਕਰ ਲਿਆ, ਹੋਟਲ ਦੀ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਸਾਰੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸੀ। ਤੇ ਵਾਹਵਾ ਰੋਣਕ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸੀ।

ਖੈਰ, ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਸ਼ਹਿਰ “ਚੁੰਫੋਨ” ਦੀ, ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਅਗਲੀ ਸ਼ਾਮ “ਸੁਰਾਥਾਨੀ” ਸ਼ਹਿਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਜੋ ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਢਾਈ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਵੇਰਾ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਖੀ। ਤੇ ਇਸ ਘੰਟੇ ਚ ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਫ਼ਰ ਨਬੇੜ ਲਿਆ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਇੰਨੀ ਐਵਰੇਜ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਸੜਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤੇ ਖਾਲੀ ਮਿਲੀ, ਸਾਡੀ ਸਪੀਡ ਉਸ ਦਿਨ 70 ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਸੀ, ਤੇ ਸਫ਼ਰ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੋਇਆ। ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਰੁਕ ਕੇ ਚਾਹ ਨਾਸ਼ਤਾ ਨਿਬੇੜਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਹਿੰਦਾ 186 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵੀ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਰਥਾਨੀ ਚ ਐਂਟਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਥੇ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਈ। ਪਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਓਂ ਦੀ ਤਿਓਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੁਣ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕੱਟੀ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਬਾਈਲੈਂਡ / ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬਾਰਡਰ ਸ਼ਹਿਰ “ਹਟਯਾਈ” ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਜੋ ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸੈਂਗਖਲਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ “ਹਟਯਾਈ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਕ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਵਾਲਾ ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਬਿਲਕੁਲ ਬੈਂਕੌਕ ਦੀ ਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ

ਘਰ ਚ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਬੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਸੋ ਇਹ ਹੱਲ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਦਿਨ ਦਾ ਵੀਜਾ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਠਾਕ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ “ਤੁਰ ਜਾ ਬਰਮਾ ਨੂੰ, ਲੇਖ ਜਾਣਗੇ ਨਾਲੇ” ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਾਈਲੈਂਡ ਆ ਗਏ ਸੀ ਪਰ ਲੇਖ ਤਾਂ ਨਾਲ ਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਰਾਤ ਲੰਘੀ ਸਵੇਰ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਚਾਅ ਭਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਐਂਟਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਮਾਨ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਹੋਟਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਕੁ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਡਾਓ ਬਾਰਡਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕੈਨ-ਨਾਟ ਟ੍ਰੈਵਲ ਟੂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ। ਕਾਫੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਯਕੀਨਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਨੇ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀਜਾ ਹੈ ਐਂਟਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਥੈਰ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਚੈੱਕ ਹੋਏ ਤੇ ਅਖੀਰ ਉਥੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਐਂਟਰੀ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ (ਡਿਪੋਰਟ) ਦੀ ਲਾਲ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿਤੀ, ਹੋਇਆ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਦੀ ਉੱਚੀ ਜਿਹੀ ਟੋਪੀ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਲੱਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਰਸਨੈਲਿਟੀ ਚ ਟੋਪੀ ਦਾ ਬਾਹਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਟੋਪੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗੂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਹੱਸਿਆ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਬੈਂਕੌਕ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਐਂਬੈਸੀ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਬਾਈ ਰੋਡ ਐਂਟਰੀ ਪ੍ਰਮਿਟਿਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਵਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮੁੜਕੇ ਬਾਈਲੈਂਡ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚੈੱਕ ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਬਾਈ ਏਅਰ ਚਲੇ ਜਾਓ। ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਮਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਸੇ ਹੋਟਲ ਚ ਆ ਕਮਰਾ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਕਮਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸ਼ਾਮ 7 ਕੁ ਵਜੇ ਸਾਨੂੰ ਕਮਰਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਬੋਲਿਆ, ਵੀਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਹੀ ਸੋਚ ਕਿ ਕੀ ਹੱਲ ਕਰੀਏ, ਬੋੜਾ ਟਾਈਮ ਬਾਹਰ ਜਾਕੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਕ ਚ ਬੈਠ ਜਾਹ ਕਿਸੇ ਕੋਫੀ ਸ਼ੌਪ ਤੇ ਜਾਹ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚ, ਤੈਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ, ਤੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢੇਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਫੇਰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹੌਸਲਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲੀ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਚ ਜਾ ਬੈਠਿਆ ਤੇ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ।

ਇੰਨੇ ਚ ਮੈਨੂੰ ਇਓਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੱਤ ਸਿਰੀ ਅਕਾਲ ਭਾਅ ਜੀ, ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਪਲਟ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲ ਦੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਇੱਕ ਕੋਈ 28/30 ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਬੀਬੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤੇ ਸੱਤ ਸਿਰੀ ਅਕਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਆ ਇਥੇ ਆਜਾ ਪੁੱਤ, ਘੁਮਾ ਲਾ ਕੁਰਸੀ। ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਤ ਸਿਰੀ ਅਕਾਲ ਮੰਨੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਓਹਨਾ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠਿਆ। ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਸਮੀ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਪੁੱਤ ਇੰਡੀਆ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇੱਥੇ ਰੈਡੀਮੇਡ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਜਨਸ ਹੈ। ਨਾਲ ਓਹਨਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਗੀਤੰਦਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਹੋਇਆ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਿੱਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ। ਇੰਨਾ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਓਹਨਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਗੀਤੰਦਰ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੀ ਜਾਵੇ, ਇੰਨੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਵੈੱਜ ਰੋਲਜ਼ ਤੇ ਚਾਹ ਆ ਗਏ ਤੇ ਬੇਬੇ ਜੀ ਹੋਣਾ ਦੇ ਬਰਗਰ ਪਾਸਤਾ ਤੇ ਕੋਲ ਡ੍ਰਿੰਕ, ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਰਵਾਨੀ ਚ ਚੱਲ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਸਵਾਲ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਖੇਡੇ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਗੀਤੰਦਰ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਟਰੇਨ ਤੇ ਬੈਂਕੌਕ ਜਾਓ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਕੇ ਵਾਪਿਸ ਇਥੇ ਹੀ ਆ ਜਾਣਾ, ਕਿਓਂਕਿ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਵੀਜੇ ਤੇ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਓ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਈਡ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਤੇ ਵੀਜੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਓਹਨਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ, ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਬੈਂਕੌਕ ਨੇ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਐਥੇ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਾਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਕੰਮ ਵੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੜੀ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੋਵੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸਮਝਾ ਦਿਓ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਲ ਦੱਸ ਦੇਣ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਹੱਸ ਪਏ, ਬੇਟੇ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਾਹਦੀ, ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਦਾਹੜੀ ਪੱਗ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਦੇਖਿਆ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਥ ਨਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਦੇਵੇ, ਫੇਰ ਬੀਬੀ ਗੀਤੰਦਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਮੇਰੀ ਡਾਇਰੀ ਤੇ ਹੀ

ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਤੁਰ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਮੈਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਓਹਨਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦਾ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਰਿਸ਼ੈਪਸ਼ਨ ਤੇ ਬੈਠੀ ਲੇਡੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਕੋਈ 25/26 ਸਾਲ ਦੇ ਬੜੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਜੁਆਨ ਸਨ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੇਰਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੈਂਕੌਕ ਜਾਣਾ ਪਊ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਡਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੋਹਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਲਾਸ ਬਹੁਤ ਨਰਮ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਇਥੋਂ ਸਡਾਓ ਬਾਡਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਂਬੈਸੀ ਵਾਲੇ ਐਮੇਂਡਿਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦੇਣਗੇ, ਫੇਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨੀ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਹਾਂ ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੋਰ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਐਂਬੈਸੀ ਦੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਹਨ, ਲਗਦਾ ਨੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਵੇ। ਪਰ ਯਾਦ ਰਹੇ ਅੱਜ ਤੇ ਕੱਲ ਦੋ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨੇ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਐਂਬੈਸੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਬੱਸ ਇਹੋ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਹੋਣਗੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ। ਫੇਰ ਤਿੰਨ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀਜਾ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਪੁੱਛੀ, ਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਚਾਹ ਠੰਡਾ ਕੀ ਲਓਗੇ, ਫੀਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਓਹਨਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਤੇ ਹੋਟਲ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ, ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਦੂਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੁਰ ਤੁਰ ਕੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੂਮ ਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੂਮ 'ਚ ਮੇਰੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਸਰ੍ਹਾਣੇ ਰੱਖਕੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਰੂਮ ਚ ਵੜਦੇ ਸਾਰ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ, ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲੀਆਂ। ਮੈਂ ਉਸੇ ਦੇ ਬੈਂਡ ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਆਸ਼ਾ ਭਰੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਭਰਵੱਟੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ? ਮੈਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਹਾਂ ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤੇ ਨਾਲ ਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਘਰ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਸਮਾਨ ਚੁੱਕੋ ਤੇ ਚੱਲੀਏ। ਬਾਕੀ ਦੋਨੋਂ ਵੀ ਹੈਰਾਨ। ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਪੂਰਾ ਜੋਸ਼ ਚ ਸੀ, ਦੇਖ ਲੋ ਓਏ ਬਲਕਾਰੂਓ, ਕਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਮੈਂ, ਜੇ ਉਂਕਾਰ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਚ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਨੀ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਚੱਜ ਦੀ ਗੱਲ, ਆਹ ਦੇਖਲੋ ਘੰਟੇ ਦੋ 'ਚ ਰਸਤਾ ਫੇਰ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਪੱਕਾ ਫੈਂਟਾ ਪੀਤਾ ਹੋਊ, ਫੈਂਟਾ ਪੀ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਕੰਮ ਈ ਬਹੁਤ ਹਾਈ ਸਪੀਡ ਕਰਦਾ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਦਰ ਫੈਂਟੇ ਦੀ, ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਣਨ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਕਿ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਘੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਜਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ

ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨਾਲ ਮਜਾਕ ਮਜਾਕ ਚ ਗਾਲ ਦੁੱਪੜ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਵੀ ਕਦੇ ਗੁਸਾ ਨੀ ਸੀ ਕਰਦੇ ਮਜਾਕ ਨੂੰ ਮਜਾਕ ਨਾਲ ਈ ਲੈਂਦੇ। ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਉਂ ਮੈਥੋਂ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਕਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਾਲੀ ਵਿੱਥ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੱਕ ਗਏ ਤੇ ਹੋਟਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਸੌਰੀ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ, ਅਜੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਹੇ ਸੀ, ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਆਈ ਕਿਸੇ ਘਰੋਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਚ ਗਏ, ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜੋੜੇ ਖੋਲ ਕੇ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਰਦਾਸ ਹੋਈ ਤੇ ਸਮੇਤ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਫਟਾ-ਫਟ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਬਜਾਜ-ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਬੱਸ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਚ ਗੱਲ ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ, ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਗਏ, ਬਾਬਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਓਥੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਬਾਬਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਛਕਣ ਛਕਾਉਣ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕ ਓਥੋਂ ਗਏ।। ਕੋਈ ਚਾਰ ਕੁ ਜਣੇ ਓਥੋਂ ਲੋਕਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਉਹੋ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ, ਪੰਜਵੇਂ ਬਾਬਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਾਰ ਅਸੀਂ ਰਲ ਕੇ ਲੰਗਰ ਬਣਾਇਆ। ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਕਿੱਲ ਦਿਖਾਇਆ, ਬੜੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਬੋੜੇ ਜਿਹੇ ਸਬਜ਼ੀ ਤੇ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਓਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਨ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਹੋਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। ਤੇ ਸਭ ਨੇ ਰਲਕੇ ਰੂਹ ਨਾਲ ਖਾਧੀ। ਉਹ ਰਾਤ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਦਿਮਾਗੀ ਰਿਲੈਕਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਨੀਂਦ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਆਈ, ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਬੋੜਾ ਜਲਦੀ ਉੱਠੇ, ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਿਰਫ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੈਂ ਓਥੇ ਪਏ ਤਬਲਾ ਸੈੱਟ ਖੋਲ ਕੇ ਨਾਲ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਬੜਾ ਰੰਗ ਬੱਝ ਗਿਆ ਖੁੱਲੇ ਕੀਰਤਨ ਵਾਲਾ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਤੇ ਹਟਯਾਈ ਵਸਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ। ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਟਯਾਈ ਦੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈ ਵੀਜੇ ਵਾਲੀ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੱਦਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬੈਂਕਾਂਕ ਜਾਣ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਜੇਬ ਖਰਚਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਕੂਟਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿੰਦਾ ਲੱਗਣਯੋਗ

ਕਮਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰ ਟਿਕਟਾਂ ਹਟਯਾਈ ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਂਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਹਟਯਾਈ ਦੀਆਂ ਦੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਸਾਡੀਆਂ ਡੀਟੇਲਜ਼ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੋਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਸੀ, ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਈ ਬੁੱਕ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਵਾਹ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਰਲਕੇ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਚ ਆਏ ਉਹ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਓਹਨਾ ਦੇ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜੋ ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਵੱਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਇਓਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਟਯਾਈ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਸਟਾਰ ਵਾਲੀ ਫੀਲਿੰਗ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਜੋ ਘਰੋਂ ਕੈਮਰੇ ਲੈਕੇ ਹੀ ਆਏ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਬਜਾਜ਼ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਾਹਵਾ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਰਿਹਾ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਟਰੇਨ ਆਈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਹਟਯਾਈ ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਂਕ ਕੋਈ 1000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫ਼ਰ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ 18 ਘੰਟੇ ਦਾ ਹੈ। ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ ਛੇ ਕੁ ਵਜੇ ਬੈਂਕਾਂਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਹੀ ਪੱਗਾਂ ਦੋਬਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲੇ। ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਖੁੱਲਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੇਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਡਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਈ ਸੀ। ਟਾਈਮ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਸ਼ਿਰੀ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ, ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣੀ ਲੌਂਜ ਚ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਕੁਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬੈਠੇ, ਹਰ ਵਾਰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ: ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਅਰਜੈਂਟ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਹੈ ਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਪਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਕਿਥੇ ਹੈ, ਹੁਣ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਨੇ ਕੁਆਲਾ ਲੰਪਰ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਫੈਕਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਕੁਆਲਾ ਲੰਪਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੰਬਰ ਬੈਂਕਾਂਕ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਐਂਬੈਸੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਐਂਬੈਸੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਵਾ ਲਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਭੱਜ ਦੌੜ ਕੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਬੱਸ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਚ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਤੇ, ਅਮੈਂਡਡ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਵਾ ਕੇ ਚੈਨ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਹਟਯਾਈ

ਵਾਲੀ ਟਰੇਨ ਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਭੱਜ ਦੌੜ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਬਿਸਕੁਟ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨਾਲ ਈ ਲੈ ਕੇ ਰੱਖ ਲਈਆਂ। ਸਾਡੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਈ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਟਰੇਨ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਤੁਰ ਪਈ ਸੀ। ਦਾਤੇ ਦਾ ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਸਮਾਂ ਤੇ ਟਰੇਨ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦੇ ਰਹੇ, ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਫੇਰ ਹਟਯਾਈ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸੈਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਲਏ ਸੀ। ਸੋ ਸਾਡਾ ਇਹ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦੇ ਹਸਦੇ ਬੀਤਿਆ, ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਿਖਾਈ, ਵਾਹਵਾ ਹੀ ਨਜਾਰੇਦਾਰ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਮੱਖਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਦੀਨੇ ਦੀ ਚਟਨੀ ਨਾਲ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਿਨ ਪੂਰਾ ਸੋ ਪਰਸੈਂਟ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਸਮੇਟ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਤੁਰਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ, ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਚ ਪਾਏ। ਬੜਾ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਆਕੇ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਬਹਿਰੂਪੀਏ “ਭਾਟੜੇ” ਆਕੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਿਖਾ ਕੇ ਠੱਗਦੇ ਹਨ। ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਠੱਗਣ ਤੇ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਰੂਪ ਚ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਦਾ ਬੜਾ ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ।

ਸਮੇਂ ਨੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਚਾਲੇ ਤੁਰਨਾ ਸੀ, ਸੋ ਅਸੀਂ ਓਥੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਯਾਦਾਂ ਲੈਕੇ ਤੁਰੇ। ਕੋਈ ਸਵਾ ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਚ ਫੇਰ ਥਾਈਲੈਂਡ/ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬਾਰਡਰ “ਸਡਾਓ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਸ ਵਾਰ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਕਿ ਇੰਡਿਯਨ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਥੋਂ ਐਂਟਰ ਹੁੰਦਾ ਈ ਨੀ। ਤਾਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਕਿਵੇਂ ਐਂਟਰੀ ਦੇਉ ? ਸਾਡੀ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਦੇਖੇ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਅਖੀਰ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ, ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਜਣੇ ਜਾ ਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਆਓ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਐਂਟਰੀ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਬੈਂਕੌਕ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਚਲੇ ਜਾਣਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਐਗਜ਼ਿਟ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਵਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਨੇ ਐਂਟਰ ਨਾ ਕੀਤਾ

ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ
 ਨੀ ਬਚਣਾ। ਫੇਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਐਂਬੈਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁਡਾ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜੂ।
 ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਖੈਰ ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੋਨੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਕੋਈ
 ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਟਰਾਂਜਿਟ ਏਰੀਏ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਕੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬਾਰਡਰ ਚੈੱਕ ਤੱਕ ਗਏ,
 ਪਹਿਲੇ ਨਾਕੇ ਤੇ ਈ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬਾਰਡਰ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ
 ਤੇ ਲੱਗੀ ਮੋਹਰ ਦੇਖਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਬਾਈ ਰੋਡ ਜਾ
 ਸਕਦੇ ਹੋ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਆਓ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਵਾਹੋ ਦਾਹੀ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ
 ਬਾਈ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚੈੱਕ ਆਫਿਸ ਚ ਆਏ ਤੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 ਫੇਰ ਵੀ ਬਾਈਲੈਂਡ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਝੂਠ
 ਬੋਲਦੇ ਹੋ, ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਚ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਐਂਟਰ ਹੁੰਦੇ
 ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਖੈਰ ਐਗਜ਼ਿਟ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਲੱਗੀਆਂ,
 ਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਟਰਾਂਜਿਟ ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਪੂਰਾ ਟਰਾਂਜਿਟ ਲੰਘਕੇ ਜਦੋਂ
 ਅਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਕੋਰਟੀ ਨਾਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਓਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਟਾਫ
 ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਡੀਓਟੀ ਚੇਂਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਕੇ ਇੱਕ
 ਬੰਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਊਂਟਰਾਂ ਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ
 ਚ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਕੈਨ ਨਾਟ, ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਨੀ ਐਂਟਰ ਹੋ ਸਕਦੇ,
 ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੀਫ ਨੇ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ
 ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਮੁੜਕੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ
 ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਰਬੇ ਵਰਤ ਕੇ ਦੇਖੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼
 ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮੁੜਕੇ ਆ ਕੇ ਟਰਾਂਜਿਟ ਚ ਬਣੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਬੈਠੇ। ਇਸ
 ਵਾਰ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਈ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੀ ਉੱਠ ਕੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ
 ਚ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਧੋਤੀਆਂ। ਤੇ ਇੱਕ
 ਬੈਂਚ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ
 ਚੀਫ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ
 ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੁਆਲਾ ਲੰਪਰ ਐਫਿਸ
 ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੋ, ਸਾਨੂੰ ਬਾਈ ਰੋਡ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਓਥੋਂ ਕਨਫਰਮ ਕਰ
 ਲਓ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਟਰਾਂਜਿਟ ਚ ਕਿੱਥੇ ਰਹਾਂਗੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਲੈ
 ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਸਿਕੋਰਟੀ ਨਾਕੇ ਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ,
 ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਓਸੇ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਦੀ ਟੋਪੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜੋ
 ਓਥੇ ਖੜੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਉਹ ਪਲ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ
 ਆਪ ਭੁੱਲ ਗਿਆ, ਤੇ ਇਹ ਯਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਖੜਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ
 ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਵਚੇਤਨ ਮਨ ਨੇ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ,

ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਿਕੋਰਟੀ ਪੋਸਟ ਜੰਪ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰਾਂ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਮਿਸਟਰ ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਦੀ ਕਾਰ ਵੱਲ ਇਥੋਂ ਭੱਜਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਪਿਕ ਦਾ ਅੱਜ ਫਾਈਨਲ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬਾਰਡਰ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਰਡਰ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਫੋਰਸ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਝ ਚ ਆਇਆ ਹੋਣਾ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਇਰਨ ਆਪਣੀ ਕੰਨ ਪਾੜਵੀਂ ਤਿੱਖੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਵੱਜਿਆ ਤੇ ਕੋਈ ਦਸ/ਬਾਰਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਠੀਕ ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਾਰ ਸਟਾਰਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਮਿਸਟਰ ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਖੜਕਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਾਈਲ ਜਮੀਨ ਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਫੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਸਮੇਤ ਦੋਨੋਂ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਏਨੇ ਵਿਚ ਮਿਸਟਰ ਦੀਨ ਵੀ ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਸੀ ਉਹਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਰਕਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਹੌਲ ਇੰਨਾ ਟੈਂਸ ਸੀ, ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਬਦ ਨੀ ਸੀ ਨਿੱਕਲ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਜਮੀਨ ਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਮੇਰਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਸਟਰ ਦੀਨ ਦੇ ਹੱਥ ਚ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਮੋਹਰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਦੱਸੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਮੈਨੂੰ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਲਈ ਖੜੇ ਸੀ, ਉਹੀ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇ ਰਹੇ ਸੀ, ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਚ ਮੈਂ ਨੌਰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਦੀਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਚ ਆ ਗਿਆ। ਅਜੀਜ਼ ਦੀਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ, ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਖਿਆ, ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸਵਾਲੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਬੋਲੇ ਮੈਨੂੰ ਹਟਯਾਈ ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਂਕ ਤੇ ਫਿਰ ਬੈਂਕਾਂਕ ਤੋਂ ਹਟਯਾਈ ਦੇ ਬੱਸ ਦੇ, ਰੇਲ ਦੇ ਟਿਕਟ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਰੱਬ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇਖੋ ਉਹ ਰਿਟਰਨ ਟਿਕਟ ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਚ ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਟਿਕਟ ਦਿਖਾਈ। ਤੇ ਉਹ ਮੁਸਕਰਾ ਪਏ, ਹੁਣ ਜਲਦੀ ਕਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਂਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਆਲਾ ਲੰਪਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਡੈਡੀ ਸੀਰੀਅਸ ਹਾਲਤ ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਚ ਨੇ, ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਥੇ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਚਾਲੀ ਪੰਜਾਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਤੇਜ਼ ਹੈ। ਸੋ ਹੁਣ ਜਲਦੀ ਜਾਹ, ਜੇ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਚ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਵਾਪਿਸ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਊਂਟਰ ਔਫਿਸ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਸਿਕੋਰਟੀ ਗੇਟ ਤੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਹੱਸ ਪਏ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਜੰਪ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਈਡ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਵੀ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹੌਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਘੜੀ ਤੇ ਨਿਗਾ ਪੈਂਦੇ ਹੀ, ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਕੇ ਭੱਜ ਲਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਫੇਰ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਛੱਡਕੇ ਭੱਜਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਮੇਰੇ ਵੀ ਸਮਝ ਨੀ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਭੱਜਕੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿੱਥੇ। ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਰਾਂਜਿਟ ਚ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਆਰਮੀ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਆਰਮੀ ਤੇ ਪੁਲੀਸ, ਖੈਰ ਮੇਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਸੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੇਬਸੀ ਦਾ ਆਲਮ ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਭਾਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਕੁਝ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੰਨੇ ਚ ਮੈਨੂੰ ਦੂਰ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀਆਂ ਟੋਇਲੈਟਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਬੱਸ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਭੂਮਿਕਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੀ ਕਿਹਾ, ਆਓ ਚੱਲੀਏ, ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਵੇਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਤੇ ਜਲਦੀ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਰਣ ਦੇਖ ਸੂਰੇ ਚਿੱਤ ਉਲਾਸ, ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਬਣ ਗਏ ਰੇਲ, ਸਿਕੋਰਟੀ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਸੇਜ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਚਾਰ ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਭੇਜੋ। ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮਿਸਟਰ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੀਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਏ। ਅਗਲੇ ਲਗਭਗ ਦਸ ਮਿੰਟ ਚ ਅਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਹਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਹੀ ਸਿਕੋਰਟੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਡਰ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਥਾਈਲੈਂਡ ਸਿਕੋਰਟੀ ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਨੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਵੇਲੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਸਿਕੋਰਟੀ ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਨੇ ਐਂਟਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸਕੈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਾਡਰ ਤੋਂ ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਵਾਲੇ ਹਾਈਵੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਰੁਕੇ। ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਗੱਲ ਲੱਗਕੇ ਮਿਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਟੀਮ ਨੇ ਮੈਚ ਜਿੱਤਿਆ ਹੋਵੇ। ਤੇ ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਬਾਬਾ ਮੈਂ ਨੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਤੁਸੀਂ ਭੱਜਕੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ? ਬਲਜੀਤ ਸੁਣਕੇ ਨਕਲੀ ਜਿਹਾ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਕਿ ਓਹਨਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਤੇ ਪੁਲੀਸ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਭੱਜੇ ਸੀ। ਖੈਰ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਚ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਗਈ। ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਸਟਾਰਟ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਬੜ੍ਹਕ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਮੂਡ ਚ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਜੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਏ ਕਿ ਦੋ ਫੌਜੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਟਰੱਕ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਕੇ ਹਾਰਨ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਈਡ ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਰੁਕ ਗਏ। ਫੌਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ, ਤੇ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਓਕੇ ਓਕੇ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ

ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਟੂਰ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡਾ ਅੱਜ “ਅਲੋਰ ਸਟਾਰ” ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਰੁਕਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਬਟਰਬਰਥ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦੇ ਕਸਬੇ “ਅਲੋਰ ਸਟਾਰ” ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰਾ ਤਾਂ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਪਰ ਲੋਕ ਬੜੇ ਠੰਡੇ ਮਿਲੇ, ਕੋਈ ਹੱਸ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਸਾਡਾ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਪਲਾਊ ਪੀਨਾਂਗ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਅੱਜ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ 10 ਕੁ ਵਜੇ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਲੱਗੀ ਕਿ ਹਰ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਚ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ, ਮੱਖਣ, ਅਚਾਰ ਅਤੇ ਨਾਲ ਚਾਹ ਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਗੱਲ, ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਹੇ ਮਾਈਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਾਪਿਸ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਈਕ ਵਾਪਿਸ ਉੱਪਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਮਨ ਚ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ “ਬਟਰਬਰਥ” ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪੀਨਾਂਗ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ।

ਤਕਰੀਬਨ ਘੰਟੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਲੱਗਿਆ ਅਸੀਂ ਪਲਾਊ ਪੀਨਾਂਗ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ “ਜਾਲਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ” ਹੈ। (“ਜਾਲਾਨ” ਮਲੇਸ਼ੀਅਨ ਭਾਸ਼ਾ ਮਲਾਈ ਚ ਸੜਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖਕੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਟਾਫ਼ ਸੀ, ਕੁਝ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਜਣੇ ਜੋ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਲਿਆਂਦੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਥੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਸੀ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਸੈੱਟ ਕਰ ਲਿਆ, ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਵਗੈਰਾ ਧੋਣ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ, ਪੀਨਾਂਗ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਜ਼ ਦੀ ਲਿਸਟ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਐਡਰੈੱਸ ਛਾਂਟ ਲਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਕਲੱਬ ਮੀਟਿੰਗ ਵਾਲੀ ਜਗਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਵਾਹਵਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਹੋਇਆ। ਲੰਚ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਈਫ ਚੇਂਜਿੰਗ ਰਹੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕਲੱਬ ਦੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਵਰਨਰ ਡਾਕਟਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ। ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਅਖੀਰ ਚ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹਨਾ ਦੇ ਔਫਿਸ ਆ ਕੇ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਕਮਰੇ ਚ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਚ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਦਰਦ

ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸੀ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਜੋ ਇਸੇ ਰੂਮ ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਵੀ
 ਆ ਗਏ। ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ, ਅਚਾਨਕ ਓਹਨਾ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ
 ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹੋ? ਇੰਨਾ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ
 ਹੀ ਕਮਰੇ ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਫੇਰ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ
 ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਆਏ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ।
 ਭਾਵ 16 ਜਾਂ 17 ਸਾਲ ਦਾ ਜੋ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ
 ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਭਾਈ,
 ਬਾਪੂ ਨੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਇਟਲੀ ਗਏ ਹੋਏ ਦੇ ਜਵਾਬ ਚ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ
 ਰੁਪੈ ਦੇ ਕੇ ਮੁੰਡਾ ਦੋ ਨੰਬਰ ਚ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਸਿਰਫ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਮੂਹਰੇ ਗਰਦਨ
 ਅਕੜਾ ਕੇ ਲੰਘਣ ਵਾਸਤੇ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ
 ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ 22 ਸਾਲ ਦਾ ਕਹਿਕੇ ਬਣਵਾਇਆ
 ਕਿ ਬੱਸ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ
 ਮੇਰੀ ਫਲਾਈਟ ਵਾਸਤੇ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਬਾਪੂ ਨੇ ਬੈਂਡ ਬਾਜੇ ਵਜਾ ਕੇ
 ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮੂਹਰੇ ਲੰਘ ਕੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਟਿਕਵਾਇਆ, ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਗਨ
 ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਟਾਟਾ ਸੂਪੇ ਗੱਡੀਆਂ ਭਰ ਕੇ
 ਛੱਡਣ ਆਏ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਮੁੰਡਾ
 ਵਿਚਾਰਾ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।
 ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਕਿ ਏਜੰਟ ਕਿਵੇਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਝੂਠ
 ਬੋਲਕੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਲਿਆ ਕੇ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ
 ਨਾਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਵਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੋਨ
 ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਠੀਕ ਠਾਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਦੋ ਕੁ
 ਦਿਨਾਂ ਚ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਫੇਰ ਕੰਮ ਤੇ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਵਾਂਗਾ ਸੋ ਏਜੰਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ
 ਦਿਓ। ਅਤੇ ਫੇਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨ ਦੀ
 ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਬੰਦਾ ਮਲੇਸ਼ੀਆ
 ਚ ਮੁਜਰਿਮਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਬੰਦਿਆਂ
 ਕੋਲ ਤਾਂ ਓਹਨਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟ ਨੇ ਵਰਕ
 ਪਰਮਿਟ ਲਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈ ਲਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਗਰੀਬ ਕਦੇ ਨਾ
 ਕਦੇ ਬੰਦਾ ਜਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਖੀਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ
 ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਚ ਜੇਲ ਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ
 ਜੇ ਕੋਈ ਜੇਲ ਵਿਚੋਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ 30000 ਰਿੰਗਿਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰ
 ਕੇ ਵੰਨ ਵੇ ਏਅਰ ਟਿਕਟ ਦੇਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਿਜਾਕੇ
 ਜਹਾਜ਼ ਚ ਬਿਠਾ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ 30000

ਰਿੰਗਿਟ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੀ ਕਈ ਲੱਖ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜਾ ਚੱਕ ਕੇ ਦੋ ਲੱਖ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿਥੋਂ ਚਾਰ ਲੱਖ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੇ। ਸੋ ਅਖੀਰ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਜੇਲਾਂ ਖਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ ਬਾਗ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਇਹ ਜਾਲ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲਓ, ਪੈਸੇ ਕੰਮ ਤੇ ਲੱਗਕੇ ਬਾਅਦ ਚ ਦਿਓ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਨੀ ਸਿਰਫ ਮੈਡੀਕਲ, ਵੀਜੇ ਤੇ ਟਿਕਟ ਦੀ ਫੀਸ ਲੱਗੂ। ਦਿੱਲੀ ਜਿਹੜੇ ਕਲੀਨਿਕ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਮੋਟਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਚ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਥਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਉਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨੀ, ਤੂੰ ਆਪੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਘਟੀਆਂ ਹੱਥ ਕੰਡੇ ਵਰਤ ਕੇ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੰਦੇ ਫਸਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਨੀ ਲੈਣਾ ਈ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁੰਡਾ ਜਾ ਕੇ ਫੋਨ ਕਰੂ ਕਿ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਓਦੋਂ ਅੱਧੇ ਪੈਸੇ ਦਿਓ, ਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਕੰਮ ਤੇ ਲੱਗੋ ਤੋਂ ਦਿਓ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੋ ਨੰਬਰ ਚ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਲਿਆਕੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਓਥੇ ਵਧੀਆ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਠੀਕ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਓਹਨਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਬੰਦਾ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਫੋਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਪੈਸੇ ਇੰਡੀਆ ਲੈ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਫੈਕਟਰੀ ਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮਿੰਤ ਤਰਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਲੋਕਲ ਮਲੇਸ਼ੀਅਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਜਿਹਾ ਲੈਟਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝੂਠਾ ਸੱਚਾ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਖ ਲਾ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਾ, ਕੱਲੀ 40000 ਰੁਪਈਏ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਦੇਖ ਮੇਹਨਤ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਊ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਬੰਦੇ ਬਿਨਾ ਦੇਖੇ ਪੜ੍ਹੇ ਸਾਈਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੌਂਟਰੈਕਟ ਤੇ ਸਾਈਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਫੋਨ ਫੇਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੱਸ ਦੇ ਕਿ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਘਰਦੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਕੰਮ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਲਿਸਟ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਨੀ। ਉਹ ਮਾਲਿਕ ਕੌਂਟਰੈਕਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਡੀਓਟੀ ਕੌਂਟਰੈਕਟ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ ਪੁਲੀਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਫੇਰ ਏਜੰਟ ਬਹਾਨਾ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਿੰਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰ ਕੇ ਕੰਮ ਦੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ

ਕਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਖ ਲਾ ਜੇ ਕਰ ਲਏਂਗਾ ਤਾਂ ਸਾਈਨ ਕਰ। ਇਸਨੇ ਕੈਂਟਰੈਕਟ
 ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਕੀ ਕਰਾਂ। ਬੱਸ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਡਰਾਮੇਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ
 ਭੁੱਲੇ ਭਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਸਰਾ ਲੱਭਣ ਦੀ
 ਯਾਤਰਾ। ਕਿਸੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ, ਕਿਸੇ ਨੇਕ ਦਿਲ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ
 ਗਿਣ ਦਾ ਤੇ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।
 ਕਦੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਥਾਈਲੈਂਡ ਹਾਂ ਕਦੇ ਕਿਤੇ ਕਦੇ ਕਿਤੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੁਹਾਡੇ
 ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁੜਕੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਨੀ ਲੱਭਦਾ। ਪੰਜਾਬੀ
 ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਰਗੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਇੱਕ ਬਿਰਤਾਂਤ
 ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਲੁੱਟ ਖਤਮ ਕਰਨ
 ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਭਾਰੀ ਮਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ 11 ਕੁ
 ਵਜੇ ਕਮਰੇ ਚ ਵਾਪਿਸ ਆਏ, ਤੇ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਨੀਂਦ ਆਈ ਤੇ ਕਦੋਂ
 ਸਵੇਰ ਦੇ ਛੇ ਵੱਜ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂਘਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ
 ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਇੱਕ ਟੈਕਸੀ ਦੁਆਰਾ
 ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਡਰੈੱਸ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤੇ ਅਤੀ
 ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸਜਿਤ ਕਲੀਨਿਕ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਸੁਆਗਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ
 ਹੋਇਆ, ਜਾਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਟੂਰ
 ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਤੇ ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ
 ਵਧੀਆ ਘੁਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਓਹਨਾ ਦਾ ਸਟਾਫ ਵੀ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ
 ਰਿਹਾ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਕ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨੀ ਜਨਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁੰਡਿਓ
 ਚਲੇ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਸ਼ਿੱਪ ਚ ਲੰਚ ਕਰਨ ਚਲਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਕਲੀਨਿਕ ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ
 ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ
 ਤਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਸਕੇ। ਤੇ ਹੋਇਆ ਵੀ ਏਹੀ।

ਸ਼ਿੱਪ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਇੱਕ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਜਗਾ ਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕੌਨਸੈਪਟ
 ਮਾਡਲ ਹੈ। ਪੀਨਾਂਗ (10050) ਚ ਸਰੀ ਬਹਾਰੀ ਰੋਡ ਤੇ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 42 ਤੋਂ 46
 ਤੱਕ ਦੇ 5 ਵੱਡੇ ਜਮੀਨ ਪਲਾਟਾਂ ਚ ਬਣਿਆ ਇਹ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਠੀਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼
 ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਿਆਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ
 ਅੱਗੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੱਕ
 ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲੇ ਆਪਾਂ ਜਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਕਲੀਨਿਕ ਚਲੇ
 ਗਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾਈਂ, ਆਪਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅਸਟਰੇਲੀਅਨ ਵੀਜੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ
 ਇਥੋਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਯਾਦ ਕਰਵਾਈਂ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ
 ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਉਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਖੈਰ ਸਾਡਾ ਸਮਾਂ
 ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਲੰਘਿਆ। ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾ

ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਵਰਨਰ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਵੀ ਵਧੀਆ ਰਿਸਪੌਂਸ ਦਿੱਤਾ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੰਬਰ ਮੰਗੇ, ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਲੈਟਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਡੀਟੇਲਜ਼ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਪਣੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਵਰਨਰ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਚ ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਆਇਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਤੇ ਮੌਰਲ ਹਿਊਮਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਬੜਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਮੋੜ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਪੇਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਦੇ ਪਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਨਸਾਨੀ ਮੁੱਲ ਵਾਹਵਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੋਨੋ ਆਕੇ ਆਪਣੇ ਇਹ ਪੇਪਰ ਲੈ ਗਏ। ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪੇਪਰ ਅਗਰ ਜਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਹੀ ਵਰਤਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਪੀਨਾਂਗ ਤੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਵੱਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਮੌਸਮ ਹਲਕੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਤੇ ਬੱਦਲਵਾਈ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਤੁਰ ਹੀ ਪਏ। ਪੀਨਾਂਗ ਤੋਂ ਬਟਰਬਰਥ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਹੀ ਥਾਈਲੈਂਡ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈਵੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਹਾਈਵੇ ਤੇ ਮੇਨ ਤਿੰਨੋ ਟ੍ਰੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ।

ਵੈਸੇ ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ ਅੱਜ ਸ਼ਿਰਫ ਪੈਣੇ ਕੁ ਦੋ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੱਲਕੇ “ਇਪੋਹ” ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਹਾਈਵੇ ਦੇਖਕੇ ਰੂਹ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਜਗਾ ਤੇ ਦੋਨੋ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਲੀ ਅਤੇ ਸੋਹਣੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਵਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। BP ਅਤੇ SHELL ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਰਸਤੇ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਨਾਲ ਸੋਹਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ “ਇਪੋਹ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਇਪੋਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਟੇਟ “ਪੇਰਾਕ” ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਥਾਂ ਚੂਨੇ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਤੀਜਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ “ਸੁਲਤਾਨ ਅਜਲਾਨ ਸ਼ਾਹ” ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੋ ਜਗਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਕੇ ਇਥੋਂ ਦੇ “ਵੱਡਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ” ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੋਹਤਬਰ

ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਵੜਦਿਆਂ ਸਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਪਾਰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਸਟਾਈਲ ਦਾ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਮੇਜ਼ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਰੱਖੇ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਕੋਈ 40/50 ਬੰਦੇ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਅਤੇ 15/18 ਬੰਦੇ ਬੈਠੇ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਵਧੀਆ ਤਿਹੁ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਈ ਮੌਜੂਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਬੀਬੀਆਂ ਬੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਾਂ। ਮਾਹੌਲ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਕਮਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਹਾ ਧੋ ਕੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਫਰੈਸ਼ ਹੋਕੇ ਅਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਓਸੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਆ ਬੈਠੇ। ਚਾਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ। ਓਥੇ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ। ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਐਡੀਲੇਡ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜੱਥਾ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਤਬਲੇ ਵਾਲੇ ਵਾਦਕ ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋ ਗੋਰੇ ਵੀ ਸਾਜ਼ੀ ਹਨ ਉਹ ਖੁਦ ਮੁੱਖ ਗਾਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਕਥਾ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣੀ, ਤੇ ਅੱਤ ਮੌਡਰਨ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਵੀ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕਦੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵਜੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਗਾਇਨ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝੁਕਾਅ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸ਼ੋ ਈਵੈਂਟ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਵੀ ਗੁਰ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਵੀ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਲੰਗਰ ਛਕ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਚ ਆ ਕੇ ਇਸ ਸਫਲ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਚ ਰੁੱਝੇ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੈਰ ਤੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਬਲਜੀਤ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਖੜਿਆ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਜਗਾ ਲਿਆ। ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਕ ਮਾਰ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਨਿੱਤਨੇਮ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੱਜ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਤਮ ਚਣਾ ਮਸਾਲਾ ਨਾਲ ਦਹੀਂ ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਅਚਾਰ ਤੇ ਨਾਲ ਚਾਹ ਦਾ ਇੰਨਾ ਅਨੰਦਮਈ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਕਿ ਰੂਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਈ। ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਦਾਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਮਲੇਸ਼ੀਆ

ਉਲੰਪਿਕ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ, ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। “ਦਾਤੋ” (Datuk) ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਈਸਟ ਤਿਮੋਰ ਅਤੇ ਬੁਰਨੇਈ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾਤੋ ਨੂੰ ਫਿਲੀਪੀੰਜ਼ ਵਿਚ Datu ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਓਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਮਨ ਨਾਲ ਇਧੋਹ ਤੋਂ ਕੋਈ 9 ਕੁ ਵਜੇ ਤੁਰੇ ਅਤੇ ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕੋਢੀ ਸ਼ੌਪ ਤੇ ਰੁਕੇ। ਓਥੇ ਦੋ 18/20 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦੀ ਔਰਤ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਾਹ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ। ਦਵਿੰਦਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਬਰੂਮ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲੀ ਆ ਗਿਆ, ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੀ ਲਿਆ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਬਲਮ ਦੱਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਨੀ ਆਉਂਦੀ, ਫੇਰ ਬਾਈ ਨੇ ਆਪਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਡਾਇਰੀ ਕੱਢੀ, ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਨੂੰ “ਤੇ” ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਸੁਸੂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਲਾਈ ਚ। ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ‘ਤੇ’ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਤੇਤੇ ਸੁਸੂ ਨਾਲ ਈ ਚਾਹ ਉਂਗਲਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ, ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਪੱਗ ਵਾਲਾ ਬਾਈ ਦਿਸਿਆ ਜੋ ਮੋਪਡ ਤੇ ਪਟਰੌਲ ਪੁਆਉਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਤੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਬਰੈੱਡ ਦਿਓ। ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮਲਾਈ ਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਹ ਬਾਈ ਵੀ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਲਫਜ਼ “ਤੇ” ਭਾਵ ਚਾਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਵਾਰ ਤੇ ਤੇ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬ੍ਰੈਸਟ ਅਤੇ ਤੇਤੇ-ਸੁਸੂ ਦਾ ਭਾਵ ਬ੍ਰੈਸਟ ਮਿਲਕ (ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ) ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਸੀ ਹੱਸਣ ਦੀ, ਕਿ ਬੜੇ ਬਚੇ, ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਫੇਰ ਓਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਬੰਦੇ ਹਨ ਮਲਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਦੂਰ ਹੋਇਆ।

ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਰ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਜਗਾਹ “ਰਵਾਂਗ” ਰੁਕੇ। ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸੀ, ਇੱਕ ਜਗਾ ਰੁਕ ਕੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦੇਖਣ ਗਏ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਜਗਾ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਗੀ ਜਾਲੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਜਾਓ ਇੱਥੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਤੇ ਗਏ। ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਫਿਰ ਖੜਕਾਇਆ, ਖੈਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇੱਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ, ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹੋ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਆਦਿ ਆਦਿ ਕਾਫੀ ਸੁਆਲ

ਪੁੱਛੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਅਦ ਚ ਬਹੁਤ ਹੱਸੇ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਵੈਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਚ ਹੀ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਬੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਗਏ, ਰਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੇ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਸਮਝ ਗਏ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਭਾਟੜੇ ਆ, ਜੋ ਮੰਗਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਨ ਆਏ ਨੇ। ਤੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਛੇੜਦਾ ਤੇ ਖਿਝਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਕਿਤੇ ਨਿਗਾ ਨੀ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਵੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਭਾਟੜੇ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦਾ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨੀ ਸੋਚਿਆ। ਰਵਾਂਗ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਕਾਫੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੁੱਛ-ਪੁਛਾਕੇ ਇਥੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ “ਸੈਂਟ੍ਰਲ” ਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ (ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਲੇਸ਼ੀਅਨ ਨਾਮ ਪੈਗੁਮਨ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਓਥੇ ਹੀ ਸਨ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਭਰਿਆ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਓਸੇ ਬਲੌਕ ਚ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਸਟੂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਵੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਟੈਰੇਸ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ। ਅਤੇ ਫੇਰ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਛਕਿਆ। ਬਾਅਦ ਚ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ, ਰਾਗੀਆਂ, ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਲ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਹਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ KL ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਫਤਰ “ਪੁੱਸਟ ਬਾਂਡਾ ਡਾਮਨਸਾਰਾ” ਗਏ, ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਐਂਟਰੀ ਜੋ 15 ਦਿਨ ਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 28 ਦਿਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵੀਜੇ ਬਾਰੇ ਲੈਟਰ ਲਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੀਜਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਦੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਜ਼ ਅਟੈਂਡ ਕੀਤੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਵਿਜਟਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਲਏ। ਹਾਂ ਬੜੀ ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਸਾਨੂੰ “ਹਾਜ਼ੀ ਰਜਾਲੀ” ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਮਿਲੇ (ਜੋ ਆਪਣੀ ਇੱਕ

ਸਿਕਿਰਟੀ ਕੰਪਨੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ) ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਘੁਮਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਡਿਨਰ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਚ ਗਏ ਅਤੇ ਓਥੋਂ ਦੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਓਹਨਾ ਨੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ ਮੰਗਵਾ ਲਿਆ। ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਚ ਕੋਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਬੰਦੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਕਸਟਡੀ ਚ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ। ਜੋ ਜਵਾਬ ਓਹਨਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਸੁਣਕੇ ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ।

ਓਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲਈ ਅਤੇ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ ਓਹਨਾ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਸਾਈਨ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲੈ ਕੇ, ਫੇਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਤੇ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜਿਆ। ਕੋਈ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕੈਦੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਲਿਸਟ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਚੈਂਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਤਕਰੀਬਨ ਕੋਈ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਾ ਓਹੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਥੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਆਓ। ਪਰ ਦੇਖਲੋ ਓਹੀ ਬੰਦੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਸਨ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਕੀ ਜਦੋਂ ਲਿਸਟ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ 1300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੰਦੇ ਉਹ ਮਿਲੇ ਜੋ ਹਰ ਲਿਸਟ ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਇੰਨੇ ਢੀਠ ਬੰਦੇ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਰਗੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਓਣ ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਵੀ ਆ ਗਏ ਜਿੱਥੋਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੱਕਦੇ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਘਰਦੇ ਹਰ ਵਾਰ ਰਾਮੁੰਵਾਲੀਏ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਕਰੀਏ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਖੜੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਹੋ। ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਜੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ “ਪੁਛੂ ਰਾਇਆ” ਗਏ ਓਥੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਵਕੀਲ “ਕਰਪਾਲ ਸਿੰਘ” ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਓਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ ਕਰ ਕੇ ਚੀਨੇ ਅਤੇ ਤਮਿਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜੀ ਤੇ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਵੀ ਮਿਲੇ ਜੋ ਖੁਦ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਵੀਜੇ ਸਟਿੱਕਰ ਲਗਾ ਕੇ, ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਚ ਚਲਦੀ ਫਿਰਦੀ ਇੰਮਗਰੇਸ਼ਨ ਹੀ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਤਰਸ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ

ਮੁੰਡੇ ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਖਰਾਬ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਂਟਰਲ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ। ਇਥੇ ਇੱਕ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਦੇਹਰਾਦੂਨ UP ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਪੱਕੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕਾਫੀ ਭਾਰੀ ਡੀਲ-ਡੌਲ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਪੇਪਰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠੇ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫ੍ਰੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਭਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮਿਲੇ ਹਾਂ, ਹਰ ਵਾਰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਿਮਾਗੀ ਬੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਟੂਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਸੀ, ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਥੋਂ ਪੁੱਛਾਂ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਮਨ ਚ ਬੜਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਗਿਆਨ ਦਾਤੇ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਜਰੂਰ ਦੱਸੁੰਗਾ। ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨੀ ਪਤਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਤੇ ਕੀ ਦੱਸੋਗੇ? ਉਹ ਫਟਾਫਟ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਲੈ ਆਏ, ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ H. D. DEVEGODA ਦਾ ਨਾਮ, PCO, CID, DDT, STD, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਫੀ ਫੁਲ ਫਾਰਮ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖ ਲਏ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਫਿਰਨ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਤਬਲੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਘੰਟੇ ਕੁ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਛੱਤ ਤੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਕਦੇ ਕਾਪੀ ਦੇਖ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕਦੇ ਬੱਲੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਤਬਲੇ ਵਾਲਾ ਹੱਸ ਪਿਆ, ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਲ ਸਰਦਾਰ ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਨੌਲਿਜ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸੀ ਉਹ ਯਾਦ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਬਲਜੀਤ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ। ਉਹਨੇ ਫੇਰ ਤਬਲੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੱਲ੍ਹ ਫੇਰ ਉੱਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ ਸੀ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ? ਉਹਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਹਾਂਜੀ। ਬਲਜੀਤ ਫਟਾਫਟ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਪੀ ਫੜ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਤੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਦੋਬਾਰਾ ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਾ ਗੱਲ ਕਰਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਗਲ ਲੁਆ ਦੂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪ ਨੀ ਬਹੁਤੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ। ਆਹ ਕਾਪੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਓ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਫੇਰ ਕਹੀ ਜਾਣ, ਉਹ ਗੁਰਮੁਖੇ ਸਰਦਾਰ ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨੀ ਦੱਸੀ। ਬਲਜੀਤ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ, ਉਏ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਨੀ ਜਾਣਦੇ, ਜੇ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਹਦਾ ਸਤਸੰਗ ਸੁਣ ਲਿਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਗਲਖਾਨੇ ਪੁਚਾ ਦੂ। ਬਾਬਾ ਜੀ

ਵਿਚਾਰੇ ਭੋਲੇ ਬੰਦੇ ਡਰ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨੀ ਆਏ ਦੋਬਾਰਾ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਾਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਮਿਲੇ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕਹੀ, ਉਹ ਬੋਲਿਆ, 'ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਬਹੁਤ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਸੀ, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਐਂਵੇਂ ਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਤੈਨੂੰ ਡਿਸਟਰਬ ਕਰੂ, ਉਹ ਸੱਚ ਈ ਮੰਨ ਗਿਆ ਤੇ ਤੈਥੋਂ ਡਰ ਕੇ ਪਰੇ ਈ ਰਿਹਾ, ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਗਰੀਬ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਈ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੱਸੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਥੇ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੱਥਾ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਜਕਾਰਤਾ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੇ ਵੀਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਫੇਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਕਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਵੀਜੇ ਸੌਖੇ ਮਿਲ ਜਾਣੇ ਨੇ। ਉਹ ਗਰੀਬ ਨੇ ਸੱਚ ਮੰਨ ਲਿਆ ਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦਾ ਵੀਜਾ ਤਾਂ ਨੀ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਉਸੇ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਵੀਜਾ ਲਿਆ ਲਿਆ। ਏਜੰਟ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਥੇ "ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਸਰਬਾਰੂ" ਗੋਲਡਨ ਟਰੂਲੀ ਸ਼ੋਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਟਿਕਟ ਬਣਵਾ ਲਈ, ਤੇ ਫਲਾਈਟ ਰਾਤ ਨੂੰ 9 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਜਥਾ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਾਢੇ 11 ਵੱਜ ਗਏ। ਅੱਗੋਂ ਉਥੇ ਲੋਕਲ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਸਿਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ, ਗੇਟ ਖੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੋਰੀ ਖੋਲਕੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਗੇਟ ਖੋਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਠੰਢ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਗਈ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਗੇਟ ਫੇਰ ਖੜਕਾਇਆ ਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ। ਖੈਰ ਗਾਰਡ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਗੇਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਖੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਆਕੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਏ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀਹਨੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਹੋਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਏ ਹਾਂ ਫਲਾਣੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀਜਾ ਦੁਆ ਕੇ ਇੱਥੇ ਹਫਤੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਉਸ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਵੈਸੇ ਈ ਭੜਕ ਗਿਆ, ਬਾਜੇ ਤੇ ਤਬਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਤੇ ਜਥੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਈ ਆਦਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ। ਜਥਾ ਬਾਹਰ ਫੇਰ ਠੰਢ ਚ ਤੇ ਗੇਟ ਬੰਦ। ਅਖੀਰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਨੇੜੇ ਬਣੇ ਇੱਕ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਚ ਜਾ ਪਨਾਹ ਲਈ। ਠੰਢ ਕਾਫੀ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਨੇ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ, ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਆਏ, ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਆਓ ਮਰੇ ਅੰਦਰ, ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਵਾਲੇ ਵਰਾਂਡੇ

ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਦੋ ਰਜਾਈਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਹਨਾ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਈ ਕੱਟੀ, ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਉਹੀ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਏ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਰਾਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਫਾ ਕਰੋ, ਉਸ ਏਜੰਟ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖੈਰ ਇਸੇ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈਪਟਰ ਅੱਗੇ ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਚ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ “ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ” ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਵੀ ਬਣਿਆ। ਅੱਜ ਇਥੇ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਸੇ ਵੱਡੇ ਹਾਲ ਚ ਚ ਸੀ, ਜੋ ਹਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਮੀਨ ਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਐਂਟੀਟੋਰੀਅਮ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬਾਹਲੀ ਸੰਗਤ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਗੁਰੂਘਰ ਨੂੰ ਵਾਹਵਾ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਇਸ ਹਾਲ ਤੋਂ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਆਏ ਦਿਨ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲਚਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਦੋਬਾਰਾ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਇਥੇ ਕਾਫੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਨਾ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਦੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਇਥੋਂ ਨੇੜੇ ਵੱਡੀ ਪੋਰਟ ਮੇਲਾਕਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸੌਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲ ਮਿਲਾਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੋਰਟ ਮੇਲਾਕਾ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਅਸੀਂ KL ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ “ਸੇਰੰਬਿਨ” ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਜਰਬਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਡਿਨਰ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਦੇ ਘਰ ਬੁਲਾਇਆ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਵਾਇਆ।

ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਵਾਸਤੇ “ਤਾਂਪਿਨ” ਰੁਕੇ ਤੇ ਦੁਪੈਹਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਥੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਕਿ ਭਾਟੜੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦਾ ਗੁਰੂਘਰ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਖੈਰ ਵਕਤ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਟਾਇਰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਚੱਲੇ ਚਾਲ ਪੋਰਟ ਮੇਲਾਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਿਓਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਮਲੇਸ਼ੀਅਨ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਚ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਗਏ। ਪੁਰਾਣੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੇਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਿਛੇ ਬਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਚ ਜਗਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਥੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਈ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਮਰ ਵਾਲੇ

ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹਸਮੁਖ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪੜੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ
 ਓਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਪਤਾ
 ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਓਹਨਾ ਦੇ ਸੌਹਰੇ ਮੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲਦੇ ਪਿੰਡ ਹਨ। ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ
 ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਅਪਣਾਪਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਓਹਨਾ ਦੇ ਸੌਹਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ
 ਓਹਨਾ ਦੇ ਸੱਸ ਬੇਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸੋ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਵਾਲਾ
 ਮਾਹੌਲ ਵਾਹਵਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਭੈਣਜੀ ਵੀ ਆਏ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ
 ਸ਼ਹਿਰ ਘੁਮਾ ਫਿਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਮੇਲਾਕਾ ਉਹ ਕਾਰ ਵੀ ਖੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਓਥੋਂ
 ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ “ਤੂੰਕੂ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ” ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ
 ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਦੇਖਣ ਯੋਗ ਜਗਾਹ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ
 ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਓਥੋਂ ਦੇ ਰੋਟੇਰੀਅਨਜ਼
 ਨਾਲ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਇੱਕ ਚਾਈਨੀਜ਼ ਬੰਦਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਰ ਰੋਜ਼
 ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਡਿਨਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ
 ਮਹਿੰਗੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਲੇ
 ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਤੇ ਅੱਤ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਟਲ ਚ
 ਬਣੇ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਖਾਓਗੇ?
 ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹਾਂ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ
 ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਖੈਰ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
 ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੇ ਚਿਕਨ ਟਿੱਕਾ ਲਾਓਗੇ ਯਾ ਚਿਕਨ ਟਿੱਕਾ ਮਸਾਲਾ? ਬਾਬਾ ਜੀ
 ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਾਹੜੀ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰੇ ਤੇ ਬੋਲੇ, “ਗੁਰਮੁਖੇ ਦੋਨੋਂ ਈ ਆਉਣ ਦਿਓ” ਮੇਰੇ
 ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਸੀ। ਫੇਰ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ
 ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਰਾਗੀਆਂ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮੀਟ, ਚਿਕਨ ਖਾਣਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਬਲਮ
 ਨਹੀਂ..ਅਲਬੱਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਹੜੀ
 ਕੱਟਣੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪੱਗ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ
 ਹੈ। ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮਲਾਈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਿਲਾਕੇ ਬੋਲਦੇ
 ਹਨ। (ਮਲਾਈ ਭਾਸ਼ਾ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਬੁਰਨੇਈ ਅਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਚ ਬੋਲੀ
 ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਦੁਪਹਿਰ
 ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ 10 ਕੁ ਵਜੇ ਹੀ
 ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਘਰ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਤੁਰ ਕੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਫੇਰ
 ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤਾ ਤੇ ਘਰ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਅਸੀਂ
 ਸਵਾ ਕੁ ਦਸ ਵਜੇ ਦੱਸੇ ਪਤੇ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਜਾ ਖੜਕਾਇਆ, ਦਰਵਾਜਾ
 ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਖੋਲਿਆ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਪਲੋਸੇ। ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਮੂਹਰੇ
 ਬਣੇ ਹਾਲ ਵਰਗੇ ਕਮਰੇ ਚ ਬਿਠਾਇਆ। ਫੇਰ ਦੋ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਬੀਬੀ

ਤੇ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅੰਦਰ ਆਏ। ਸਾਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਛਿੱਦੋ ਕੌਰ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਹੈ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਮੁੱਕੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਿਓਦਾ ਸੀ ਤੱਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਜੋ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖੁਆਇਆ ਬੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਓਹਨਾ ਨਾਲ, ਓਹਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਦਾ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਮੁੰਡੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਆਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਯਾਦ ਚ ਕਿਓਂ ਨਾ ਓਹੀ ਸੀਨ ਦੋਬਾਰਾ ਬਣਾਈਏ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀਏ ਤੇ ਦੁਪੈਹਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਖਾਈਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਬੀਬੀ ਜੋ ਭਰੀ ਜਵਾਨੀ ਚ ਚਿੱਟੀ ਚੁੰਨੀ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ, ਸਾਥੋਂ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਬੜਾ ਗਮਗੀਨ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ। ਅਖੀਰ ਦੀਵਾਰ ਤੇ ਲੱਗੇ ਫੋਟੋ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਬੇਬੇ ਜੀ ਕੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੇਬੇ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਓਹਨਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਫੋਟੋ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਚ ਡਾਂਸ ਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਫੋਟੋ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਫੇਰ ਹਾਸੇ ਸ਼ੁਗਲ ਵਾਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲੰਘ ਗਏ, ਫੇਰ ਲੰਚ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਬਾਈ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਣੀ ਅਕਾਮੋਡੇਸ਼ਨ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ।

ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਬਣਿਆ, ਜੋ ਵੀ ਸੀ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਨਾਲ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਕਾਫੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ “ਡੋਮਈ” ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਪੀਨਾਂਗ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪੀਨਾਂਗ ਇਥੋਂ ਕੋਈ 500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵਕਤ ਨਾ ਗਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਵਜੇ, ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪੀਨਾਂਗ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਰ ਸਿਰਫ਼, ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੋਨੋਂ ਬਜਾਜ਼ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਅਸੀਂ ਕੋਈ 9 ਵਜੇ ਨੂੰ ਪੀਨਾਂਗ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕਮਰੇ ਮਿਲੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਰਿਜਲਟ ਇਹ ਨਿੱਕਲਿਆ

ਕਿ, ਫੈਰੀ ਪੋਰਟ ਡਿਕਸਨ ਤੋਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੁੱਕਿੰਗ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਥੋਂ ਹੀ ਕਰ ਲਵੋ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਸੇ ਕੰਪਨੀ ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਓਹਨਾ ਨਾਲ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਪੋਰਟ ਡਿਕਸਨ ਪਹੁੰਚੋ। ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫੇਰ ਦੋਬਾਰਾ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੁਰੇ ਇਸ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 6 ਵੱਜ ਗਏ ਪੋਰਟ ਡਿਕਸਨ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ। ਛੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਜਿਆਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਗੁਰੂਘਰ ਲੱਭਣ ਚ। ਓਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੀ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਓਹੀ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਕਰਿਸਚਨ ਬਣ ਗਏ ਸੀ ਤੇ ਪੂਰੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਸੋ ਓਹਨਾ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕਨਫਰਮ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀਆਂ। ਤੇ ਸਾਡੀ ਫੈਰੀ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ ਸੱਤ ਵਜੇ ਸੀ। ਫੈਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਓਹਨਾ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਜ਼ਫਰ ਜਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪੈਂਦਾ ਜਾਪਿਆ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਦਿਨ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਰੰਗੀਲੇ ਈ ਸਨ। ਪੈਂਟ ਕਮੀਜ ਪਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਲਿਆਏ, ਵਾਹਵਾ ਹਾਸਾ ਸੁਗਲ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾ ਨੇ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਢੋਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕੈਸੇਟ ਲਗਾ ਲਈ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਸਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਬਲਾ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਟੇਪ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਤਬਲਾ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਰਾਤ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁੱਲ ਗਰਾਰੀਆਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਰੂਹ ਦੇ ਰੰਗੀਂ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਖੜਕਵੀਆਂ ਤਰਜਾਂ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ। ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਈ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਵਾਲਾ ਕੀਰਤਨ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਗਦਗਦ ਹੋ ਗਏ। ਅਰਦਾਸ ਹੋਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਆਸਨ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾ ਚੁਕੀਆਂ ਜਾਣ। ਆਕੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਚ ਪਈ ਵੱਡੀ ਫਰਿੱਜ ਦਾ ਜਿੰਦਾ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਚੁੱਕੋ ਮੁੰਡਿਓ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜੀਆਂ। ਬਣਾਓ ਜੋ ਮਰਜੀ ਖੁੱਲੇ ਦਿਲ ਨਾਲ। ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰੇ ਮਗਰ 100 ਰਿੰਗਟ ਚੱਕੀ ਫਿਰਨ ਕਿ ਤੂੰ ਤਬਲਾ ਵਜਾਇਆ ਅੱਜ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਛੱਡ ਪਰੇ ਟੂਰ, ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਛੱਡਦੇ ਨੀ 50000 ਰੁਪਈਏ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੱਸਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਵਾਸਤੇ ਨੀ,

ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਇਹ ਹੱਥ ਮਾਰਨੇ। ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਮੁਕੰਮਲ
 ਅਣਜਾਣ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਸੁਰ ਤਾਲ ਦਾ ਨੀ ਪਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਪੂਰੇ ਨਿਹਾਲ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ
 ਜੇ ਤੂੰ ਸੁਰ ਤਾਲ ਨੀ ਨਾ ਜਾਣਦਾ ਤਾਂ ਦਾਤਾ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰ ਤਾਲ ਆਵੇ।
 ਪੂਰਾ ਨਜਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਤਾ ਵੀਰ। ਉਸ ਰਾਤ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਨੇ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ
 ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਬਣਾਏ ਨਾਲ ਰਾਇਤਾ। ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਸਮੇਂ ਗਲਤ ਖਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ
 ਰੂਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਫੇਰ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਵਾਇਆ।
 ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਖੂਬ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ, ਮਾਲਾਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਦੀਵਾਨ ਦੇ
 ਅਖੀਰ ਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਇਹਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ
 ਨੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ
 ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੱਚੇ
 ਦਿਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ
 ਚ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਲੰਘਾਇਆ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੌਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦਿਖਾਏ, ਪਾਸਤਾ
 ਵੀ ਖੁਆਇਆ। ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਅਸੀਂ ਸੌਂ ਗਏ। ਤੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਜੇ ਖੜਕੇ ਨਾਲ
 ਉੱਠਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਪਰਮਿੰਦਰ ਮੂਹਰੇ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਮਗਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਮਜਾਕ ਕਰ
 ਰਹੇ ਸਨ। ਖੜਕਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਇੱਕ ਓਥੇ ਪਈ ਅਲਮਾਰੀ ਚ ਵੱਜਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ
 ਸੀ। ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਬਾਈ ਨੂੰ ਫੜਿਆ, ਕੀ ਕਰਦਾਂ ਬਲਜੀਤ ਸਿਆਂਹ। ਕੋਈ ਦੇਖੂ ਕੀ
 ਕਹੂ। ਗੱਲ ਦੱਸ ਕੀ ਹੋਈ ਆ। ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨੀ ਸੀ ਰੁਕਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ
 ਆਉਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਕਿ ਕੋਈ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਬਲਜੀਤ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ
 ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫਰਿੱਜ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰੌਠਿਆਂ ਤੇ ਲਾ ਲਾ
 ਕੇ ਓਹਦਾ ਮੱਖਣ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਪਰੌਠਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਰੱਖ ਰੱਖ ਖਾਧਾ,
 ਤੇ ਹੁਣ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਘਿਓ ਚ ਤਲ ਕੇ ਨਾ ਬਣਾਈਏ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
 ਹੁਣ ਗਰੀਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਕਿਲੋ ਘਿਓ ਦੇ ਡੱਬੇ ਤੇ ਵੀ ਅੱਖ ਆ ਤੇਰੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ
 ਅੱਜ ਈ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਈ ਬਣਾਉਣੇ
 ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਹੋਰ ਕੱਖ ਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਮੇਰਾ ਵੀ
 ਹਾਸਾ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਈਲੈਂਡ ਚ ਵੀ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਬਣਾਏ
 ਸੀ, ਕੁਆਲਾ ਲੰਪਰ, ਤੇ ਫੇਰ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਵੀ ਆਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਉਂਠੇ ਈ ਬਣੇ ਸੀ।
 ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਉਂਦਾ ਈ ਨੀ। ਬਹੁਤ ਹਾਸਾ ਪਿਆ।
 ਪਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲੇ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ ਨਾਲੇ ਕਹੀ ਜਾਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਕੁਛ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ, ਤੁਹਾਡਾ
 ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤਾ, ਥੋਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਨੀ ਆਉਂਦਾ। ਬਲਜੀਤ ਬੋਲਿਆ,
 ਬੱਸ ਕਰ ਓਏ ਬਲਕਾਰੂ, ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ ਤੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਤੇ ਫੇਰ ਬਾਈਲੈਂਡ
 ਤੋਂ ਨਾਲ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਫਰੀ ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲੈ ਆਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਓਥੇ ਵੇਚਦਾ
 ਹੋਣਾ ਸੀ “ਚੰਦਰਲੇਖਾ”। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਹਾਸਾ ਪਿਆ।

ਸਾਰੇ ਈ ਹੱਸਦੇ ਰਹੇ, ਅਸਲ ਚ ਕੋਈ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ੁਗਲ ਮੇਲਾ ਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਛੇ ਵਜੇ ਈ ਪੋਰਟ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਛੇ ਵਜੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮੈਂਬਰ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫੈਰੀ/ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਇਆ ਦੇਖ ਕੇ ਫੈਰੀ ਸਟਾਫ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਦਰ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਤਾ ਈ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਹੋ ਗਈ, ਓਹਨਾ ਦਾ ਸਟਾਫ਼ ਆਕੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਚੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਚ ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵ ਭਿੰਨੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਡੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਸਭ ਨੇ ਸ਼ੁੱਭ ਇਛਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਫੈਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਥੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਚੈੱਕ ਨੀ, ਕੋਈ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਫ਼ਰ ਸੀ। ਪੋਰਟ ਡਿਕਸਨ (ਮਲੇਸ਼ੀਆ) ਤੋਂ ਪੋਰਟ ਡੋਮਈ (ਸੁਮਾਤਰਾ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ) ਤੱਕ ਕੁੱਲ 105 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਫ਼ਰ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਫੈਰੀ ਕਾਹਦੀ ਛੋਟਾ ਸ਼ਿੱਪ ਹੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਚਾਅ ਵੀ ਸੀ, ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਰੂਮ ਚ ਜਾ ਕੇ ਦੂਰਬੀਨ ਦੇਖਣ ਲਗਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਸਿਨੇਮੇਂ ਚ ਜਾਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦੇਖਦੇ। ਸਟਾਫ਼ ਸਾਡੀ, ਵਾਹਵਾ ਈ ਕੇਅਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਰੱਫ਼ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਕੁ ਘੰਟੇ ਹੀ ਲੱਗੇ ਹੋਣੇ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਠੀਕ ਠਾਕ ਵਧੀਆ ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ ਮਿਲ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਜਿਹੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਤੇਲ ਸਿਟੀ ਡੋਮਈ ਜਾ ਉਤਰੇ। ਸਾਡਾ ਵਾਹਵਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਖੋਲਕੇ ਓਹਨਾ ਸਮੇਤ ਹੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਕਾਊਂਟਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਟੂਰ ਫਾਈਲ ਦੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣੀ ਬੈਂਕ (ਬੈਂਕ ਸੈਂਟਰਲ ਏਸ਼ੀਆ) ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਵੀ ਬਦਲਵਾਈ। ਵਾਹਵਾ ਈ ਸ਼ੁਗਲ ਹੋਇਆ, ਕਿਓਂਕਿ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਖੈਰ ਇਸਦਾ ਜਿਕਰ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵੀਜੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨਬੇੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਡੋਮਈ ਸੀ-ਪੋਰਟ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਉੱਤੇ ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਖਵਾ ਲਈਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੋਹਰ ਲਾ ਕੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੈਲਕਮ ਟੂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਕਿਹਾ। ਪੋਰਟ ਸਿਕੋਰਟੀ ਗੇਟ ਨਿੱਕਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਸਮ ਦੇ ਚਾਲੇ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਡੋਮਈ ਜਾਂ ਮੇਡਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਪਕਨ-ਬਾਰੂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਨਿਬੇੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਡੋਮਈ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆਕੇ

ਸ਼ੜਕ ਜਿਥੇ ਆ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਆ ਰਹੀ ਮੇਨ ਰੋਡ ਜੇ ਸੱਜੇ ਮੁੜੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
ਮੇਡਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਖੱਬੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਟੇਟ ਰਿਊ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ
ਪਕਨਬਾਰੂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪਕਨਬਾਰੂ ਸੀ। ਰੋਡ ਦੇ ਦੋਨੋ ਪਾਸੇ ਇੰਝ
ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਦਰੱਖਤ ਜਲ ਮੱਚ ਗਏ ਹੋਣ। ਮੌਸਮ
ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਕਰੀਬਨ ਦਸ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜਾ ਕੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ
ਗੱਲ ਹੋਈ, ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੀਹ ਪੱਚੀ ਮੀਟਰ ਤੇ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੇਨਕੋਟ ਅਤੇ ਬੈਗਾਂ ਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਤਰਪਾਲ ਕਸ ਦਿੱਤੇ।
ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪੈ ਰਹੇ ਮੀਂਹ ਚ ਜਾ ਵੜੇ। ਮੀਂਹ ਬਿਲਕੁਲ
ਵੀ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਰਿਹਾ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖੈਰ ਹੌਲੀ
ਹੌਲੀ ਦਸ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੀ ਗਏ ਹੋਣੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਸੀ
“ਭੂਰੀ” ਦਾ ਬੋਰਡ ਦੇਖਿਆ। ਬੋਰਡ ਲੰਘਦਿਆਂ ਹੀ ਕੋਈ ਪੰਜਾਹ ਮੀਟਰ ਰੋਡ ਤੋਂ
ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਕੂਟਰ ਪੁਲੀਸ
ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਹਰੇ ਜਾ ਖੜੇ ਕੀਤੇ। ਅਤੇ ਵਰਾਂਡੇ ਚ ਜਾ ਕੇ ਰੇਨ ਕੋਟ ਵਗੈਰਾ ਲਾਹ ਕੇ
ਦਫਤਰ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕੀਤੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਮੂਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਨਾ
ਆਈ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਧੇ
ਘੰਟੇ ਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤ
ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਈ ਕਿ
ਔਰਤ ਤਾਂ ਇਹ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਵਾਈਫ ਹੈ, ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਜਕਾਰਤਾ
ਤੋਂ ਆਇਆ ਸਿੰਗਰ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ, ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਅਤੇ ਕੰਮ
ਚਲਾਉਂਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ
ਪਕਨਬਾਰੂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਮੌਸਮ ਪੇਸ਼ ਨੀ ਜਾਣ
ਦੇ ਰਿਹਾ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੇਫ ਜਗਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਇੱਥੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚ
ਗੁਜਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਚੈੱਕ ਕਰ ਲਵੋ, ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਟੂਰ ਰਿਕਾਰਡ
ਵੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਸ ਚ ਮਲਾਈ ਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ
ਉਹ ਔਰਤ (ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਵਾਈਫ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ “ਇੰਦਾਹ” ਸੀ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਥਾਂ ਹੈ, ਦੂਰ ਦਾ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ
ਵੀ ਦੋ ਹੀ ਹਨ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਗੰਨ-ਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੇਰਾ ਹਸਬੈਂਡ ਜੋ
ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਥਾਣੇ ਚ ਵਧੀਆ
ਟੋਇਲਿਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰਾ ਕਜ਼ਨ ਹੈ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ,
ਇਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਬਾਪ ਇਸ ਕਸਬੇ ਦਾ ਚੀਫ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਘਰੇ ਵਧੀਆ ਨਹਾਉਣ
ਦਾ ਅਤੇ ਟੋਇਲਿਟ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਠੀਕ

ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਜਗਾ ਕਿਸੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕੋਨੇ 'ਚ ਦੇ ਦਿਓ ਅਸੀਂ ਐਡਜਸਟ
 ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਸ 'ਚ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
 ਤੇ ਇੰਦਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਮੁੰਡਾ ਮੋਪਡ ਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਤੇ ਕੋਈ ਵੀਹਾਂ
 ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੀਫ ਦੇ ਘਰ ਖਾਣੀ
 ਹੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਚੱਲਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ
 ਦੋ ਬੰਦੇ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ। ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਉਥੇ ਜਮੀਨ ਤੇ
 ਹੀ ਚਾਰ ਗੱਦੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੀ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ
 ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਚੁਕਵਾ ਕੇ ਗੱਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਲੁਆਏ
 ਸਨ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਲ ਲੋਕ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ
 ਵਾਈਫ ਦਾ ਕਿਹਾ ਰੱਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਾਂਗੂੰ ਮੰਨ ਰਹੇ ਸੀ। ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਮਾਹੌਲ ਸੀ,
 ਸਾਨੂੰ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਘੰਟਾ ਕੁ ਲੱਗਿਆ ਨਹਾ
 ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਚੋਜ ਕਰਨ ਨੂੰ। ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ
 ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਲੀ ਪੰਜਾਹ ਬੰਦੇ ਬੁੜੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੱਚੇ ਥਾਣੇ ਦੇ
 ਬਾਹਰ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ, ਤੇ ਗੰਨਮੈਨ ਸਭ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ
 ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾ 'ਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ
 ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗ ਗਈ। ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
 ਕਿ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਆ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵੀ ਆਈ ਪੀ ਸੁਆਗਤ
 ਮਿਲੂ। ਮੈਂ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਕੁਝ ਝਿਜਕ ਕੇ ਹੀ ਹੈਲੋ ਹਾਏ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ,
 ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਤਾਂ ਸਟਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੀਆਂ
 ਕੁੰਢੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿਸੀਆਂ ਸੀ, ਸੋ ਉਸ
 ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਟਾਰ ਬਾਈ ਬਲਜੀਤ ਮਾਨ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਲਾਕਾਰ ਮੁੰਡਾ
 ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੱਟ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜਾਣ
 ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਰਾਤੂ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਆਉਂਦੀ
 ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਟੂਰ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਲਜੀਤ
 ਬਾਈ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢਦੀ ਫਿਰੇ ਕਿ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰ। ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਇੱਕ ਛੋਟੇ
 ਜਿਹੇ ਜਲੂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ ਚੀਫ ਦੇ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਭੈਣ
 ਸਾਡੀ ਟਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਚੀਫ ਨੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ
 ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟੋਇਲਿਟ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ ਘਰੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੀ
 ਨੀ ਵਰਤਦੇ। ਸਿਰਫ ਕੋਈ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖੋਲਦੇ ਹਾਂ।
 ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਾਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਖਾਣਾ
 ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ, ਚੌਲ ਮਿੱਠਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਉਬਲੀਆਂ
 ਹੋਈਆਂ ਸਬਜੀਆਂ, ਨਾਲ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਤੇ ਨਮਕ ਪੀਸੇ ਹੋਏ ਅਲੱਗ ਰੱਖੇ ਸੀ, ਪਰ

ਪੰਗਾ ਨੌਨ ਵੇਜ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਸੀ, ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਰਾਤੂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੀਟ ਕਿਸੇ ਕੱਟੇ ਵੱਢੇ ਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਓਹਨਾ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ, ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਈਫ ਅਤੇ ਚੀਫ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਬੂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਡਿਨਰ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਚੀਫ ਦਾ ਦੋਨੋਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਫੇਰ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕਿਹਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਈ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਫੇਰ ਓਸੇ ਸ਼ਾਨੋ ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆ ਗਏ। ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਡੇ ਇੰਤਜਾਰ ਚ ਸਨ, ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਈ ਆਏ ਸਨ। ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਉਣ ਦਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਕੋਲ ਖੜ ਕੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਏ, ਫੇਰ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਓਹਨਾ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੇ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਵਧੀਆ ਸ਼ੁਗਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੇ ਸਟਾਰ ਬਣੇ ਪੂਰੀਆਂ ਫੀਲਿੰਗ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਕੋਈ ਸਾਢੇ 11 ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਸੌਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ। ਬੱਸ ਪੈਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਈ ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ। ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫੇਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਜ਼ੂਮ ਬਾਹਰ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਬੜੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਫੀਲ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਪੈਕ ਕਰ ਕੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਰਾਤ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੀ ਚੀਫ ਦੇ ਘਰ ਰੱਜ ਕੇ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਇੰਦਾਹ ਜੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਭੈਣ “ਰਾਤੂ” ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਨਾਲ ਜਾਣਾ, ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਈਕ ਕਰਦੀ ਹਾਂ॥ ਜੁਆਨ ਕੁੜੀ ਮੂਰਖਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਜਿੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਇੰਝ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਕਰਨਾ ਪੌਸ਼ੀਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ ਸੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਸਲਾਮਿਕ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਕਲਚਰ ਗੋਰਿਆਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਣ।

ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੌਸਮ ਅਜੇ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਯਾਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਰਿਊ ਸਟੇਟ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਕਨਬਾਰੂ ਵੱਲ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੇਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਪਕਨਬਾਰੂ ਤੱਕ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕੁੱਲ ਦੂਰੀ ਕੋਈ ਡੇਢ ਕੁ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਣੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ

ਦੁਪਹਰ 3 ਕੁ ਵਜੇ ਤੱਕ ਤੈਅ ਹੋ ਗਈ, ਸ਼ਹਿਰ ਵੜਦੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅਚਾਨਕ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਟੇਟ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ ਅਫਸਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਮੀਂਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਆ ਗਿਆ। ਸੋ ਮਜਬੂਰੀ ਚ ਸਾਨੂੰ ਜਲਦੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਿਖਾਏ ਤੇ ਡੋਮਈ ਪੋਰਟ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਮੈਸੇਜ ਦਿਖਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਇੰਡੀਅਨ ਵਪਾਰੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੋਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਕਰੀਬਨ ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਆਏ। ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਸਾਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਏ ਜੋ ਓਹਨਾ ਦੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ੋਰੂਮ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਪਣੇਪਣ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਚ ਆਏ ਫੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਾ ਹੋਰ ਜ਼ਿਕਰ ਇਥੇ ਕਰਦਾ ਹੀ ਚੱਲਾਂ, ਕਿ ਪੂਰੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਚ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਿਜਨਸ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗੀਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਾਜ ਵੀ ਖੇਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੀ ਵਿਕਦੇ ਹਨ ਸੋ, ਸਭ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸਾਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਟੇਟ ਦੇ ਚੀਫ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਲਿਖਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਬਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮੁੜਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਪਲੱਗ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ, 2T ਐਂਇਲ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਈ ਜੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਕੁ ਪੰਜ ਵਜੇ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੜਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਮੌਸਮ ਦੇ ਹਲਕਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 60 KMPH ਸਪੀਡ ਮੇਨਟੇਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਇਥੋਂ ਚੱਲਕੇ ਸਾਡਾ ਇਰਾਦਾ “ਜਾਂਬੀ” ਸ਼ਹਿਰ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਢੇ ਕੁ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸਫਰ ਕੋਈ 12 ਘੰਟੇ ਚ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਤੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਗਏ ਪਰ ਕਾਫੀ ਮਗਜ਼ਮਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਢੰਗ ਦਾ ਹੋਟਲ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਰਿਊ ਸਟੇਟ ਪੁਲੀਸ ਚੀਫ ਦੇ ਲਿਖੇ ਮੈਸੇਜ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਆਸ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਰਿਸਪੋਂਸ ਮਿਲਿਆ, ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਰਾਤ ਓਥੋਂ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬੈਂਡ ਤੇ ਜੈਮ ਲੈਕੇ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮੁੱਲ ਭਾਅ (ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਟ) ਕੀਤਾ, ਮਤਲਬ ਕੰਮ ਸਾਰਿਆ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਰਈਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਗਿਫ਼ਟ ਦੇ ਜਾਓ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਟੀ ਸ਼ਰਟ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜਾਕੇ ਕਿਤੇ ਮਗਰੋਂ ਲਿਹਾ। ਅਗਲੀ ਸੁਬਹ ਅਸੀਂ “ਪੇਲੇਮਬਾਂਗ” ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਇਥੋਂ ਕੋਈ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਆਸ ਪਾਸ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਕਰੀਬਨ ਛੇ ਵਜੇ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੜਕ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਮੌਸਮ ਵੀ ਕੁਝ ਸਾਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੱਦਲਵਾਈ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਮੀਂਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਸਮਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਸੂਈਆਂ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਚੱਕੇ ਓਹਨਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਦਾਤੇ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਸਾਡਾ ਆਸ਼ਾ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਾਥ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਓਂਦੇ ਰਹਿਣ ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਬੱਸ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਟੇਢਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧਾ ਕਰੋ ਤੇ ਕਿੱਕ ਮਾਰੋ, ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਚ ਇੱਕ ਜਗਾ ਲੰਚ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਢਾਬਾ ਆਇਆ, ਰੋਟੀ ਨਬੇੜ ਲੈਣੀ ਆਂ। ਪੈਰ ਢਾਬਾ ਵੀ ਆਇਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰੁਕੇ ਵੀ, ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਆ ਗਈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮਸਲਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਲੋਕਲ ਸਨ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿ ਢਾਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਸਨ, ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੈ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਖਾਣਾ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਾ ਨਿੱਕਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਦੇ ਕਾਊਂਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਓਹਨਾ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਅਸੀਂ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਪਤੀਲਾ ਢੱਕਣ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਤੀਜੇ ਪਤੀਲੇ ਚ ਮੈਨੂੰ ਉੱਬਲੇ ਹੋਏ ਚੌਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਮੈਂ 4 ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚਾਰ ਪਲੇਟਾਂ ਚੁੱਕਕੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਤੇ ਚੌਲ ਪਾ ਲਏ, ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਨਿਗਾ ਰੈਕ ਚ ਪਏ ਕੈਂਡੈਂਸਡ ਮਿਲਕ (ਡੱਬੀ ਚ ਬੰਦ ਬਹੁਤ ਸੰਘਣਾ ਮਿੱਠਾ ਦੁੱਧ) ਤੇ ਪਈ, ਚਾਰ ਡੱਬੀਆਂ ਮਿੱਠਾ ਦੁੱਧ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਬਣਾ ਲੀ ਖੀਰ, ਓਥੇ ਲੋਕ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਗਏ, ਸਾਡੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਾਫੀ ਬੰਦੇ ਬੁੜੀਆਂ, ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬੱਚੇ ਓਥੇ ਆ ਗਏ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਜਾਣ, ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਵਾਰ ਵਾਰ “ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ” ਕਹੀ ਜਾਣ, ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਨਾ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ॥ ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਓਥੋਂ ਤੁਰਨ ਚ ਭਲਾਈ ਸਮਝੀ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਰਿਹਾੜ ਪੈ ਜੇ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ। ਫੇਰ

ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ “ਪੋਲੋਮਬਾਂਗ” ਜਾਕੇ ਹੀ ਰੁਕੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਚ ਦਾਖਿਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟਕਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਬਾਈ ਜੀ ਮਿਲ ਗਏ, ਉਹ ਇਥੇ ਕੋਈ ਫਾਈਨੈਂਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤਾ ਸਮਝਾਇਆ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ ਨਾਮ ਹੈ “ਸੁਦੀਰਮਨ ਸਪੋਰਟਸ” ਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਅਸੀਂ ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ ਖਲਜਕੇ ਸੁਦੀਰਮਨ ਸਪੋਰਟਸ ਸ਼ੋਰੂਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਆਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਿਕ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸ਼ੋਰੂਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਇਓ। ਫੇਰ ਬਲਜੀਤ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਵਾਰੀ, ਜਾਕੇ ਪਤਾ ਕਰ ਕਿ ਕਿ ਚੱਕਰ ਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਟਰਾਈ ਕਰ ਮਿਲਣ ਦੀ, ਜੇ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਸਤੇ ਹੋਟਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਕੇ ਨਿੱਕਲ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਜੇ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚ ਚੱਲ ਵੜਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਰੋਡ ਕਰੌਸ ਕਰਕੇ ਸੁਦੀਰਮਨ ਸਪੋਰਟਸ ਸ਼ੋਰੂਮ ਚ ਗਿਆ, ਤੇ ਜਾਕੇ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਲਿਕ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਵਾਓ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਹੱਥ ਮਿਲਾਕੇ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇੰਨੇ ਚ ਇੱਕ 35 ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਊ ਜੀ ਆਏ, ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਚ ਪੁੱਛਿਆ ਹਾਂਜੀ ਦੱਸੋ ਕੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛਣੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਬਾਈ ਰੋਡ ਆਏ ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਬਾਲੀ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਮਨਸੂਬਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਥੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਪੈਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੋਟਲ ਦਾ ਪਤਾ ਤੇ ਰਸਤਾ ਦੱਸ ਦਿਓ ਸਿਰਫ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਵਾਸਤੇ, ਬੜੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਜਰੂਰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਰੁੱਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨੀ ਕੀਤੀ। ਫੇਰ ਉਹ ਬਾਬੂ ਬੋਲੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਕਿਥੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬੁਲਾਕੇ ਸਕੂਟਰ ਦਿਖਾਏ ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਚ ਟੂਰ ਬੁੱਕ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਬੰਦਾ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਕੇ ਸ਼ੋਰੂਮ ਚ ਪਿੱਛੇ ਬਣੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲ ਲੈ ਤੁਰਿਆ ਤੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਦਫਤਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲਿਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਭਾਟੜਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਲੈ ਕੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰੁੱਖਾ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹਨਾ ਸਾਰਿਆ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤੇ ਸਕੂਟਰ ਸ਼ੋਰੂਮ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬਣੀ ਜਗਾ ਚ ਲੁਆਏ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦਫਤਰ ਚ ਬਿਠਾਇਆ, ਘਰੋਂ

ਬਣਕੇ ਆਈ ਰੋਟੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਆਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੋਟੀ
 ਖੁਆਈ ਚਾਹ ਵੀ ਪਿਆਈ। ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਭਾਟੜਾ ਸਮਝ ਲੈਣ ਦੀ
 ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਖੁੱਲ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਊ ਜੀ,
 ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰੀਆ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਪੈਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹੋਟਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ
 ਹਨੇਰਾ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਇੰਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਉਹ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਗਏ। ਵੀਰ
 ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਟਲ ਚ ਕਿਓਂ ਜਾਓਗੇ। ਆਪਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਚਲਦੇ ਹਾਂ
 ਓਥੇ ਹੇਠਾਂ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਪੂਰੇ ਤਿਆਰ ਨੇ ਰਾਤ ਓਥੇ ਰੁਕੋ। ਹੁਣ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਰੀ
 ਸਾਡੀ ਸੀ, ਕਿਓਂਕਿ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਓਹਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੇਲੇਮਬਾਂਗ ਚ ਕੋਈ
 ਵੀ ਸਿੱਖ ਫੈਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਫੇਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕਿਵੇਂ? ਉਹ ਸੁਣਕੇ ਹੱਸ
 ਪਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਇੱਥੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜਿਆਦਾ ਸਿੰਧੀ ਪਰਿਵਾਰ
 ਹਨ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਕਦੇ ਮੰਦਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ,
 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੰਨਦੇ ਸਿਰਫ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੀ ਹੀ ਨੇ,
 ਫੋਟੋ ਵੀ ਸਿਰਫ ਓਹਨਾ ਦੀ ਹੀ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ।
 ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੰਜਲੀ ਵਧੀਆ ਇਮਾਰਤ
 ਸੀ, ਹੇਠਾਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਤੇ ਕਮਰੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੂਜੀ ਮੰਜਲ
 ਤੇ ਸੀ। ਓਦੋਂ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਮੂੰਹ
 ਧੋ ਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੇ ਛੇ ਬਰਤਨ ਲਿਆ
 ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹਟਕੇ ਦੀਵਾਰ ਕੋਲ ਪਏ ਬੈਂਚ ਤੇ ਰੱਖ
 ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਰੁਮਾਲ ਨਾਲ ਢਕ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਗਤ ਪਰਿਵਾਰ
 ਸਮੇਤ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਆਵੇ ਰੋਟੀਆਂ, ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਚਾਵਲ, ਰਾਇਤਾ
 ਅਤੇ ਖੀਰ ਆਦਿ ਲਿਆ ਕੇ ਓਥੇ ਰੱਖੇ ਬਰਤਨਾਂ ਚ ਪਾਈ ਜਾਣ। ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
 ਉਹ ਛੇ ਬਰਤਨ ਹੇਠਾਂ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਮੀਨ ਤੇ ਟਾਟ ਵਿਛਾਏ
 ਹੋਏ ਸਨ। ਤੇ ਲੋਕਲ ਗਰੀਬ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਬੰਦੇ, ਬੁੜੀਆਂ, ਬੱਚੇ ਆਪੇ
 ਆਕੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਇਆ, ਸਭ ਛਕਣ ਵਾਲਿਆਂ
 ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਬਾਅਦ
 ਚ ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ। ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਦੇਰ
 ਤੱਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ
 ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸੋ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ
 ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਿੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਜੋਲ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਵੀ ਸਾਡੀ
 ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਗੂਹੜੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੇ। ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਵੀ ਅਸੀਂ
 ਇੱਥੇ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਈਟ ਜਿਹੀ ਸਰਵਿਸ ਕੀਤੀ
 ਗਈ। ਇੱਕ ਸਿੰਧੀ ਬਾਈ ਜੀ ਨਾਲ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ਹਿਰ ਘੁੰਮ ਕੇ ਦੇਖਿਆ। ਪੂਰਾ ਦਿਨ

ਕਾਫੀ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਰੂਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਦਰ-
 ਲੰਪੰਗ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ। ਜੋ ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾ ਚਾਰ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਮੌਸਮ
 ਠੀਕ ਸੀ, ਤੁਰੇ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ। ਰਸਤੇ 'ਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਕੁ ਜਗ੍ਹਾ ਰੁਕ ਕੇ
 ਵਿਸਰਾਮ ਲਿਆ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਰਾਤ ਦੇ 9 ਵੱਜ ਗਏ। ਅਖੀਰ
 ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਪਹਿਲੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਸ਼ਰਨ ਲਈ। ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ
 ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਿਲਣ 'ਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਸਫਰ ਦੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਨੀਂਦ
 ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਆਈ। ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫਸਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ
 ਅਸਲ 'ਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਐਂਟਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਾ ਪੁਲੀਸ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ, ਜੋ
 ਸਾਡੀ ਹਰ ਥਾਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠੇ। 24
 ਘੰਟੇ ਪੋਰਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਚੱਲਣ
 ਵਾਲਾ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਦਾ ਵਧੀਆ ਢਾਬਾ ਲੱਭ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਖਾਣਾ ਨਬੇੜ ਕੇ ਕੁਝ
 ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਸਣੇ ਪੋਰਟ ਤੇ ਗਏ,
 ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਗੇਟ ਤੇ ਹੀ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਬੱਸ ਸਿਕੋਰਟੀ ਚੈੱਕ ਲੰਘਕੇ ਅਸੀਂ ਓਥੇ
 ਕਿਨਾਰੇ ਖੜੇ ਸ਼ਿੱਪ 'ਚ ਸਣੇ ਸਕੂਟਰ ਜਾ ਚੜ੍ਹੇ। ਸਾਡੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਟਰ
 ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਬੱਸਾਂ, ਟਰੱਕ, ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ
 ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨੰਬਰ ਦੇਖਕੇ ਸਕੂਟਰ ਰੱਸੇ ਪਾ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਆਪ
 ਉੱਪਰ ਡੈੱਕ ਤੇ ਆਗਏ। ਡੈੱਕ ਤੇ ਵਾਹਵਾ ਰੋਣਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਓਥੇ ਮੌਜੂਦ ਟੂਰਿਸਟਾਂ
 ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਲਜੀਤ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ।
 ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਖੜੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਨਜਾਰਾ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ 'ਚ
 ਹੀ ਲਹਿਰਾਂ ਕਾਫੀ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿੱਪ ਡਿੱਕ ਡੋਲੇ ਜਿਹੇ ਖਾਣ ਲੱਗ ਗਿਆ।
 ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ,
 ਬਲਜੀਤ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਯਾਰ ਅੱਜ ਨੀ ਬਚਦੇ, ਆਹ ਸ਼ਿੱਪ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਪੰਗਾ
 ਈ ਲੈ ਲਿਆ। 100 % ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਡਰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ
 ਮੈਂ ਹਿੰਮਤ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ
 ਦਲੀਲ ਸਾਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਸਾਫਿਰ ਵੀ ਡਰ ਘਬਰਾ
 ਕੇ ਏਧਰ ਓਧਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ
 ਜਲੀਆਂ ਭੁੱਜੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਜੇ ਅੱਜ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਪਾਪ ਲੱਗੂ, ਤੇਰੇ ਮਗਰ
 ਲੱਗਕੇ ਆਹ ਟਾਈਮ ਦੇਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਨਕਲੀ ਹੀ ਸਹੀ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੀਤ
 ਸਿਉਂ ਪੂਰਾ ਸੀਰੀਅਸ। ਆਹੋ ਤੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਹੈ, ਮੈਂ
 ਤਾਂ ਸੁੱਕਾ ਹੀ ਗਿਆ ਨਾ ਜਹਾਨੋਂ। ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼
 ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਿਖਾਏ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਫਿਰਨ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਇਹ
 ਘਬਰਾ ਗਏ ਆਪਾਂ ਫੇਰ ਘਬਰਾਵਾਂਗੇ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਸਰ ਕਰ ਗਈ, ਮੇਰੇ

ਉੱਤੇ ਵੀ ਖਾਸ ਕਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਈ ਉੱਤੇ ਵੀ। ਕਹਿੰਦਾ ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਠੀਕ ਆ। ਇਹ ਸਾਲਿਆਂ ਤੇ ਟਕੇ ਦਾ ਅਸਰ ਨੀ, ਐਧਰ ਫਿਊਜ਼ ਉੱਡੇ ਪਏ ਨੇ। ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਵਾਹਵਾ ਵਧੀਆ ਸੁਗਲ ਮੇਲੇ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘਿਆ।

“ਜਾਵਾ” ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਰੌਣਕ ਮੇਲੇ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਡਾ ਸ਼ਿੱਪ “ਮੇਰਾਕ” ਪੋਰਟ ਤੇ ਆ ਲੱਗਿਆ। ਸ਼ਿੱਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਖੈਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾਕ ਜਕਾਰਤਾ ਹਾਈਵੇ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸੜਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹਾਈਵੇ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਵਾਕਈ ਸੜਕ ਕਾਬਿਲੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਸਾਡਾ ਸਫ਼ਰ ਸਿਰਫ਼ 130 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਚ ਨਿੱਬੜ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਪਸਰਬਾਰੂ ਗਲਡਨ ਟਰੂਲੀ ਸ਼ੌਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਮਿਲੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਗੇਟ ਖੁੱਲਿਆ ਅਸੀਂ ਵੜਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਬਣੀ ਬੜੀ ਖੁੱਲੀ ਗੈਲਰੀ ਚ ਸਕੂਟਰ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਕੇ ਹਾਲ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਣੇ ਵਰਾਂਡੇ ਚ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਓਹੀ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਦਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੈਰ ਸਾਡੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ ਵਾਹਵਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਮੰਗਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਵੇਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਐਂਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕਿਹਾ, ਜੋ ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ।

ਜਕਾਰਤਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੂਲੀ ਦੀ ਛਾਲ ਵਰਗੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਗਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਨ ਚ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਤੂਫ਼ਾਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਪੜਾਅ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੈੱਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਫੌਜੀ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੇ ਓਨਾ ਕੁ ਨੇੜੇ ਜਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾ ਸਕਣ। ਸੋ ਮੇਰੇ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਯਤਨ ਨਾਲ ਅਗਰ ਸਾਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਵੀਜਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੋੜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਓਥੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਕੇ ਹੋਰ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਮੌਕੇ ਬਣਨ ਦੇ ਆਸਾਰ ਸਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਜਿਟ ਜਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਹੋਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਮੋੜ ਕੇ ਸਟ੍ਰਾਈਕਿੰਗ ਡਿਸਟੈਂਸ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਦੂਰ ਦੀ ਕੌਡੀ ਸੀ। ਸੋ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ

ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਜਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੀ ਸਜੱਗ ਸਨ। ਇਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ 10 ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਦਿਓ, ਕੋਈ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਗਲਤ ਵੀ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਨਾ ਪੁੱਛੋ, ਮੇਰੇ ਇਕੱਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵੋਟ ਕਰਿਓ। ਬਾਈ ਨੇ ਪੂਰਾ ਠੋਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਵੀਰ ਚਿੰਤਾ ਈ ਨਾ ਕਰ, ਤੈਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਦੇ ਆਪ ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਤੇ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਕਿ ਸਮਝ ਗਿਆ? ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ, ਜੀਤ ਸਿਆਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬੰਦਾ ਬਿਨਾ ਫੈਂਟੇ ਪੀਤੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੋਚ ਲੈਂਦਾ। ਉਹ ਵੀ ਗਾਹਾਂ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੇ ਬਾਕੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਂਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨੀ ਕਰਨੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵੀਰੇ, ਏਜੰਟ ਇਥੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਹਾਂ ਕਹਿਣੀ ਸੀ, ਤੇ ਹਾਂ ਕਹਿ ਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਮੂਹੋਂ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਛਾਤੀ ਦਾ ਐਕਸਰੇ ਮੰਗਦੇ ਆ। ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਚ ਬੱਤੀ ਤੁਰਤ ਜਗ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਈ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਕੋਈ ਏਜੰਟ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਦਸ਼ਾ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸੱਚ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਮੈਂ ਥੋੜਾ ਬਾਦ ਚ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਦੌਰ ਚ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਫਾਈਲਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਸਾਰੇ ਜਰੂਰਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸੀਰੀਅਲ-ਵਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਲਗਾ ਲਏ। ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਸਟਰ ਫਾਈਲ ਟੂਰ ਦੀ ਵੀ ਤਰਤੀਬ ਕਰ ਲਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਚ ਇੰਡੀਆ ਟੂਰ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ। ਟੂਰਬੁੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੇਜਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਇੰਡੀਆ ਐਂਬੈਸੀ ਤੋਂ ਦੋਨੋ ਲੈਟਰ ਲੈਣ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਨੇਪਾਲ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਲਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਗਏ। ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਜਰੂਰਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਮਿਲ ਗਏ। ਬਲਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜਕਾਰਤਾ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਬੁਲਾਉਣਾ ਸੀ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਥੋੜਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਉੱਠੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਅਸੀਂ ਭੱਜ ਦੌੜ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਲੰਗਰ ਚੋਂ ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਤੇ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਉੱਪਰ ਕਮਰੇ ਚ ਆ ਗਏ ਸਾਡੇ

ਪਿੱਛੇ ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਖੈਰ
 ਪੰਜ ਕੁ ਮਿੰਟ ਉਡੀਕ ਕੇ ਅਸੀਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਨਬੇੜ ਲਿਆ। ਪਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੋਈ ਘੰਟੇ
 ਕੁ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਤੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕਰ ਲਿਆ? ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ
 ਕਿ ਤੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਜਕਾਰਤਾ
 ਅੱਬਜਰਬਰ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਸੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਕਹਿੰਦਾ
 ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣੀ ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਪੁੱਛ ਲੈ ਜੋ ਪੁੱਛਣਾ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਬੈਗ ਚ ਆਪਣੀ
 ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਵੀ ਸੀ ਕੁਦਰਤੀ ਉਹ ਮੈਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਚ ਲੱਗੂਗੀ।
 ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਚੱਲ ਜੋ ਹੋ ਗਿਆ ਵਧੀਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਨੇ
 ਵਾਹਵਾ ਕਲੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਜਦੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਸਲਾਹ
 ਨਾਲ ਕਰਨਾ, ਤੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉੱਪਰ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ। ਖੈਰ ਘੰਟੇ ਕੁ
 ਦੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗਲਤੀ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ
 ਗੱਲ ਹੋਰ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ। ਦੁਪੈਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
 ਇੱਕ ਜਗਾ ਸੀ “ਵਾਰਤਲ” ਸੀ ਓਥੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਫੋਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ ਓਥੋਂ ਖੜਕੇ
 ਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੂੰਹ ਕਰੀਏ ਤਾਂ, ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੂਆ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਜਿਸੇ
 ਦੇ ਪਾਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਓਥੇ ਇੱਕ ਸੇਲਫ ਸਰਵਿਸ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਵੀ ਹੈ।
 ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸੜਕ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗੇਟ ਮੂਹਰੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਓਥੇ ਬਲਜੀਤ
 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ
 ਗੁਰੂਘਰ “ਤੰਯੁੰਗ-ਪਰੀਓਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ
 ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸਵੇਰੇ ਅੰਕਲ ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਇਸ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਅੰਕਲ ਈ
 ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਤੇ ਸਾਡਾ ਏਜੰਟ ਵੀ
 ਓਹੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਉਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ, ਮਲਾਈ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦਾ
 ਸਰਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ ਵੀ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
 ਸਾਨੂੰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੋਰੀਆ ਭੇਜਣ ਲੱਗਿਆ ਸੀ।
 ਉਹ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨੀ ਲੱਗਿਆ। ਮੈਥੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਤੇ
 ਬਲਜੀਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਾਈ
 ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਐਕਸਰੇ ਵਾਲੀ
 ਕਹੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਬੰਦਾ
 ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੈ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ। ਸੋ
 ਹੁਣ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਭ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ
 ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ
 ਆਈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਨਾ।
 ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਬੈਗ

ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਦੇ ਗਿਆ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਦੋ
 ਘੰਟੇ ਗੋਲਡਨ ਟਰੂਲੀ ਸ਼ੌਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਚ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ
 ਤਾਂ ਕਮਰੇ ਚ ਤਿੰਨੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਪਏ ਸਨ ਪਰ ਜਾਗਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਵੀ
 ਕਿ ਬੜੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਪਏ ਹੋਂ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਬੋਲਿਆ, ਨਾ ਵੈਸੇ ਈ ਸੁਸਤੀ ਪਈ
 ਆ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਚ ਮੈਨੂੰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਫੇਰ ਅੱਜ ਗਾਹਲਾਂ
 ਖਾਧੀਆਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਤੋਂ। ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਚਾਂਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰ ਬੈਠਿਆ, ਲਗਦਾ
 ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਫੇਰ ਅਸਰ ਕਰ ਗੀਆਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨੀ ਕੀਤਾ,
 ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁਣ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇੰਡੀਆ
 ਐਂਬੈਸੀ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਪੇਪਰ ਤਿਆਰ ਚੈੱਕ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ
 ਦੇ ਸਿਰਫ ਗੇਟ ਤੱਕ ਗਏ ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ, ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਬਦਲਕੇ
 ਅਸਟਰੇਲੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਵਾਸਤੇ।
 ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਲਾਏ ਗਏ। ਪਰ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ
 ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੋ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ
 ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਅਸਲ ਚ ਵਾਪਿਸ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ।
 ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਰ ਮਿਸਟਰ K Ramamurthi ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ
 ਅਸਟਰੇਲੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿੱਤੇ ਲੈਟਰ ਨੂੰ ਇੰਨਸ਼ੈਫੀਸ਼ੈਂਟ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾ
 ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੁੱਦਾਨੀ ਨੂੰ
 ਬੁਲਾਇਆ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦੋਬਾਰਾ
 ਵੀਜ਼ਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਅਸਟਰੇਲੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਚ ਲੱਗੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ
 ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂਘਰ ਆਏ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ
 ਕਿ ਹੁਣ ਦੋਬਾਰਾ ਸੌਂਹ ਖੁਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵੈਸੇ ਈ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਫੇਰ
 ਦੋਬਾਰਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਈ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ
 ਹਰਕਤ ਨੀ ਕਰਦਾ ਯਕੀਨ ਕਰੋ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਇਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ
 ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਅਸਟਰੇਲੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਚ, ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਪੀਨਾਂਗ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਸੰਤੋਖ
 ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਗਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਲੈਟਰ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਬੈਠਣ
 ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਘੰਟੇ ਭਰ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਇੰਟਰਵੀਊ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ
 ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਟਰਵੀਊ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਪੌਸੀਬਲ ਹੋਇਆ
 ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਝ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨੀ ਬੋਲਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।
 ਖੈਰ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਮੂਹਰੇ ਗਿਆ। ਗੋਰੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਟੂਰ
 ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਅਖੀਰ ਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਆਹ ਰੋਟਰੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਵਰਨਰ ਦਾ
 ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਲੈਟਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਫਾਰਮਾਂ
 ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ

ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਵਾਪਿਸ ਜਾ ਕੇ ਵੇਟਿੰਗ ਹਾਲ ਚ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮਾਹੌਲ ਟੈਂਸ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਘੰਟੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਸਪੀਕਰ ਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਅਨਾਊਂਸ ਹੋਇਆ, ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਉਸ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਤੇ ਗਏ, ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ, ਹਰ ਕੋਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖ। ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਖੋਲਿਆ, ਤਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਸਭ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਖੇ। ਇਹ ਜਗਾ ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਰੋਡ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੀ ਪਾਰਕ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਫਲ ਲਗਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਭਰ ਆਇਆ, ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕੇ ਮਨ ਹੌਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਲਜੀਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚ ਵੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਗੱਲ ਲੱਗਕੇ ਆਪਣੇ ਸੋਚੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਤੀਜੇ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਵੀ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਬਣੀ ਸੀ ਉਹ ਦੂਰ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਾਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਦੇ ਲੈਟਰ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਗਰੰਟੀ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਬਿੜਕ ਕੇ ਕੋਈ ਦੋ ਨੰਬਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਘਾਤਕ ਕਦਮ ਹੁੰਦੇ, ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਬਾਈ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਸਰਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਵੀਰੇ ਇਹ ਆਪਾਂ ਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਸੀਬਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਅੱਧੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਨੀ ਬਣਦਾ, ਹਰ ਕਦਮ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਜੇ ਆਪਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਐਂਟਰ ਨੀ ਹੋਏ। ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅਸੀਂ ਓਥੇ ਹੀ ਬੈਠੇ, ਫੇਰ ਸਿੱਧੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਹੀ ਇੱਜਤ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਹ ਖਬਰ ਜਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕੰਨ-ਰਸ ਦੀ ਸ਼ੌਕੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਾਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਘੁੰਮਣ ਚੱਲਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਵੈਸੇ ਵੀ ਇਹੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਕਾਰਤਾ ਘੁੰਮ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਓਵੇਂ ਹੀ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗੋਲਡਨ ਟਰੂਲੀ ਸ਼ੌਪਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਜਾ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ

ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀਜਾ ਖਾਧਾ। ਫੇਰ ਟੈਕਸੀ ਕਰ ਕੇ ਆਤਰਿਮ ਪਲਾਜ਼ਾ ਦੇਖਣ ਵੀ ਗਏ ਜੋ ਸੇਨਨ ਕੋਟਾ ਜਕਾਰਤਾ ਪੁੱਸਟ, ਡਾਇਰਾਹ ਇਬੂਕੋਟਾ ਜਕਾਰਤਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਆਤਰਿਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦਾ ਉਹ ਬਦਨਾਮ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਦਿਸਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ (ਲੇਡੀ ਬੋਏ) ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰੇ-ਆਮ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੜਕ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਇਥੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਓਣਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਬਦਨਾਮ ਕਿੱਤੇ ਚ। ਜੇ ਹੁਣ ਦਾ ਜਮਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਮੋਬਾਈਲ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਵੀਡੀਓ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ੂਟ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਉਹ ਜਮਾਨਾ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਜਿਓਂਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੂੰ ਜੱਗ ਹਸਾਈ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਖੁਸ਼ ਮਾਹੌਲ ਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਚ ਕੋਈ 1 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਾਪਿਸ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਿੱਤ ਨੇਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਰਾਊਨ ਸਪੋਰਟਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਬਾਅਦ ਦੁਪੈਰ ਕੋਈ 3 ਵਜੇ ਜਕਾਰਤਾ ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਫ਼ੀਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੋ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਹ ਤੂੰ ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟ ਸੁਆਗਤੀ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਦੇਈਂ। ਮੈਨੂੰ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਾਬਿਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਇੱਜਤ ਜਿਆਦਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਬੀਆਂ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਵਾਸਤੇ ਟੀ-ਸ਼ਰਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ ਅਸਲ ਮੰਸ਼ਾ ਓਹਨਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਤੇ ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਖਾਣੇ ਤੇ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ। ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਬੀਬੀ ਜਿਸਦੇ ਮਾਪੇ ਮੇਡਾਨ ਸੁਮਾਟਰਾ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਚਲਾਈ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਫੀ ਐਸੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਜਿਕਰ ਵਕਤ ਜਾਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਿਆ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤਕਰੀਬਨ 30000 ਰੁਪੈ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਫੋਨ ਕੀਤੇ। ਤਾਂ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ 500 ਡਾਲਰ ਸ਼ੋ ਮਨੀ ਤਾਂ ਹੋਵੇ ਐਂਟਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ। ਪੈਸੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਰਾਊਨ ਸਪੋਰਟਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਬਣਿਆ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਟਿਕਟ ਬਾਲੀ ਡੈਂਪਾਸਰ ਤੋਂ ਡਾਰਵਿਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੈਸਿਆਂ

ਚ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਵੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਟਿਕਟ ਖਰੀਦੋ ਹੀ ਬਾਲੀ ਜਾਕੇ, ਉਥੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਾ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਟਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਸ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਸੀ “ਬੂਮੀ ਲਾਊਟ”। ਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਚ ਜਾਕੇ ਡੇਟੇਲਸ ਪਤਾ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਗਏ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿੱਪ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਰੂਟ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣ ਵਾਲਾ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਦੇ ਪੇਪਰ ਬਣ ਗਏ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਤੰਜੁੰਗ-ਪਰੀਓਕ ਪੋਰਟ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿੱਪ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਫਾਲਤੂ ਸਮਾਨ ਸਾਰਾ ਸਕੂਟਰਾਂ ਚ ਰੱਖਕੇ ਬੈਗ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਅਤੇ ਤੰਜੁੰਗ-ਪਰੀਓਕ ਸੀ ਪੋਰਟ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਤੀਜੇ ਗੇਅਰ ਚ ਤਾਰ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਮੈਂ ਪਿਛੇ ਬੈਠੇ ਬਲਜੀਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ ਹੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲ, ਚਾਹੇ ਦੂਜੇ ਗੇਅਰ ਚ ਚਾਹੇ ਤੀਜੇ ਚ ਪੋਰਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚ। ਦਾਤਾ ਭਲੀ ਕਰੂ। ਖੈਰ ਅਸੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਫਾਰਮੈਲਿਟੀਜ਼ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਕੂਟਰ ਉਹਨਾ ਦੇ ਕਰੂ (ਸਟਾਫ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਛੜ ਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਚ। ਜਿੰਦਗੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਆ ਗਏ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਬੈਸੀ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ, ਕੁਝ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਿਆ। ਉੱਪਰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਹਾਲ ਚ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ. ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣਗੇ। ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ਚ ਜਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਟੂਰ ਵਾਲੇ ਚਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਗੁਰੂਘਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਜਕਾਰਤਾ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਚ ਹੀ ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ। ਇਹ ਦਿਨ

ਵੀ ਬਹੁਤ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰਿਆ ਬੀਤਿਆ ਸੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਥੱਕ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਮਰੇ ਚ ਆਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਕੋਈ 8 ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਬਾਲੀ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਗਏ। ਵੈਸੇ ਹੀ ਤਾਂ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ “ਕੁੱਤਾ ਰੋਡ ਲਾਈਨਜ਼ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ” ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਰਾਉਨ ਸਪੋਰਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਾਲੀ ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਰਮਾਂ ਬਾਈ ਜੀ ਦਾ ਐਡਰੈੱਸ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਆਦਿ ਬਣਵਾਉਣ ਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਬੜੇ ਹੱਸੇ ਕਿ ਆਪਾਂ ਬਾਲੀ ਕੁੱਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੱਸ ਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਨਿੱਬੜਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਸਭ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਰ ਅਸੀਂ ਕੁੱਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਖੜੀ ਮਰਸਡੀਜ਼ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੱਸ ਚ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਤਕਰੀਬਨ 1200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸੀ। ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਸਫ਼ਰ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਕੋਈ 4 ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ “ਡੈੱਨਪਾਸਰ” ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜੋ ਬਾਲੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਬਾਲੀ ਪਹੁੰਚਕੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੈਸਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਟਲ ਲਿਆ, ਤੇ ਫੇਰ ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਰੂਹ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨਿੱਕਲੇ। ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਡਿਨਰ ਕਰਾਉਣ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਉਹਨਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ, ਉਹਨਾ ਦੇ ਬੱਚੇ TV ਤੇ “ਮਹਾਭਾਰਤ” ਟੀਵੀ ਸੀਰੀਅਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਡੱਬ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਕੁਛ ਗੱਲਾਂ ਜਿਵੇਂ “ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ” ਜਿਓਂ ਦੀਆਂ ਤਿਓਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਸਮਝ ਚ ਆਇਆ ਕਿ ਲੋਕਲ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਕੇ “ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ” ਕਿਓਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹਾਭਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਹੱਸੇ। ਡਿਨਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ “ਕੁੱਤਾ” ਬੀਚ ਤੇ ਵੀ ਲੈਕੇ ਗਏ ਜੋ ਬਾਲੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੇਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੀਚ ਹੈ। ਇਹ “ਕੁੱਤਾ” ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਪੱਲੇ ਪਈ, ਕਿਓਂ ਕਿ ਕੁੱਤਾ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੀਚ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੋਰ ਬਿਜਨਸ ਵੀ ਉਥੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਬੀਚ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਵੀ ਖਾਧੀ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਪਿੱਕ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਏਜੰਸੀ ਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸਿਰਫ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਫੁਰਤੀ

ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ “ਗਰੂੜਾ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ” ਦੀ ਰਾਤ
 ਦੀ “ਡੈੱਨਪਾਸਰ” ਤੋਂ “ਡਾਰਵਿਨ” ਫਲਾਈਟ ਦੀਆਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਸ਼ਰਮਾਂ ਜੀ ਨੂੰ
 ਕੋਈ ਕੰਮ ਆ ਗਿਆ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਹਿਕੇ ਵਾਪਿਸ ਹੋਟਲ
 ਛੱਡ ਗਏ। ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਚੁੱਪ ਸੀ, ਪਰ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਚ
 ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਨੇਪਾਲ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਇੱਥੇ ਹੋ ਗਈ ਫੇਰ ਕੀ
 ਬਣੇ? ਜਾਂ ਜੇ ਕਿਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ
 ਫੇਰ ਕੀ ਬਣੇ। ਬੋਲਕੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਜਿਓਂ ਜਿਓਂ
 ਫਲਾਈਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮਨ ਚ ਵਾਹਵਾ ਠੀਕ ਠਾਕ ਬੇਚੈਨੀ ਤਾਂ
 ਸੀ। ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਸਭ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਖਾਧਾ। ਜਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਲਏ ਡਾਲਰ ਸਾਂਭ
 ਕੇ ਰੱਖ ਲਏ ਗਏ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਜਰੂਰੀ ਜਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਹੀ
 ਨਾਲ ਵਾਸਤੇ ਪੈਕ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਲੇਟ ਉੱਠੇ, ਬ੍ਰੇਕ ਫਾਸਟ ਮਿਸ
 ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਿਰਫ ਚਾਹ ਤੇ ਬ੍ਰੈੱਡ ਜੈਮ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਧਾ ਕੁ
 ਪੈਕਟ ਬ੍ਰੈੱਡ ਤੇ ਜੈਮ ਵਾਲਾ ਪੈਕਟ ਬੈਗ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਜੇਬ ਚ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਦੁਪਿਹਰੇ
 ਬਲਜੀਤ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਲੈਣ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਿਸ
 ਆਏ ਤਾਂ ਇੱਕ ਲੋਕਲ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਬੰਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਆ ਗਿਆ। ਬਲਜੀਤ
 ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਵੀਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ ਇਹਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚ ਦੱਸ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨੂੰ
 ਸਿਰਫ ਰਸਤਾ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਇਹ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਹੀ ਨੀ ਛੱਡਦਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਬੰਦੇ
 ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂ ਨੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਸ਼
 ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮਾਲਸ਼ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ
 “ਯੈੱਸ” ਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਗਾਹਕ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਪਿਛੇ
 ਆਇਆ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਾਲਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ ਬਲਜੀਤ
 ਸਿਉਂ ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਬਾਬਰੂਮ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਚ ਡਾਹ ਲਈ, ਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਬਾਲਟੀ ਚ ਪਾ
 ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਘੰਟਾ ਬਲਜੀਤ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਤੇ ਮਾਲਸ਼ ਵਾਲਾ
 ਲਾਇਆ। ਬਲਜੀਤ ਸਿਉਂ ਪੂਰਾ ਗਦਗਦ, ਕਹਿੰਦਾ ਨਜਾਰਾ ਈ ਬਹੁਤ ਆ। ਜਦੋਂ
 ਉਸ ਮਾਲਸ਼ ਵਾਲੇ ਨੇ 20 ਡਾਲਰ ਮੰਗੇ ਫੇਰ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਐਧਰ ਓਧਰ ਦੇਖੇ। ਅਖੀਰ
 ਬਾਈ ਨੇ 200 ਰੁਪਿਆ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਬੈਂਕ ਚ ਜਾਹ ਤੇ ਚੈੱਕ
 ਕਰ। ਉਹ ਬੰਦਾ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਫੇਰ ਆ ਗਿਆ। ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਔਖੇ
 ਸੌਖੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਬਲਜੀਤ
 ਬਾਈ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ 200 ਰੁਪੈ ਦਾ ਨੋਟ ਵੀ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਤੇ ਆਪਣੇ 20
 ਡਾਲਰ ਸੱਤ ਵਜੇ ਆ ਕੇ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੱਤ
 ਵਜੇ ਕੀਹਨੇ ਦੇਣੇ ਸੀ 5 ਵਜੇ ਤਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿੱਕਲ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ
 ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਵਾਲੇ 200 ਰੁਪੈ ਉਧਾਰ ਮਾਲਸ਼ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਯਾਦ

ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੱਸਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼ਰਮਾਂ ਬਾਈ ਜੀ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਹੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ। ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਸਾਡੇ ਫੜ ਲਈਆਂ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਾਰਵਿਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਮਿਲਣਗੇ। ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਦੇ ਪਲੇਨ ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਫਲਾਈਟ ਟਾਈਮ ਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਲੇਨ ਰਿਵਰਸ ਹੋ ਕੇ ਰੰਨਵੇ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਜੀਤ ਸਿਉਂ ਨੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਪਾਠ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਪਲੇਨ ਰੰਨਵੇ ਤੇ ਫਲਾਈਟ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੁਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਚ ਬੇਇੰਗ 747 ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਚਾਰੇ ਇੰਜਣ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਗਰਜੇ, ਰਫਤਾਰ ਵੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ, ਪਲੇਨ ਏਨੀ ਤੇਜ਼ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਕੋਈ ਅੱਧੇ ਪੌਣੇ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਹੀ ਇਓਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਚ ਨਿੱਕਲੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਚਾਰ ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਚ ਉੱਡਾਨ ਮਿਲ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜਹਾਜ਼ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਟੇਢਾ ਹੋ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਫਲਾਈਟ ਸਿਰਫ ਢਾਈਆਂ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡਾਰਵਿਨ ਉੱਤਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟ ਬੈਲਟਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ।

ਪਲੇਨ ਦੇ ਟਾਇਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਡਾਰਵਿਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਰੰਨਵੇ ਤੇ ਲੱਗੇ ਤੇ ਪਲੇਨ ਹੌਲੀ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਟੈਕਸੀਇੰਗ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਸਕਾਈਵਾਕ ਨਾਲ ਆ ਲੱਗਿਆ। ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਉੱਤਰਦੇ ਉੱਤਰਦੇ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਟਿਕਟਾਂ ਸਿੱਧੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਈਡ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਫੈਡਰਲ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਗੁੱਡ ਮੋਰਨਿੰਗ ਕਿਹਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਚ ਸਾਨੂੰ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਗੋਰਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਆਇਆ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਵਾਂਗਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਂਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਟੀਮ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਲੇਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਉਸਦੇ ਇਸ ਸਹਿਯੋਗ ਵਾਲੇ ਵਤੀਰੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਟੂਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ, ਫਿਰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਓਥੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਟੂਰ ਜਿਆਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਿਰਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਓਦੋਂ ਵਰਤਾਂਗੇ। ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੀਜ਼ਾ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾਇਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੈਟਰ ਫੌਰਮਲ ਸਪੌਂਸਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋ ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਇਨਵੀਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਗਿਆ, ਇਹੀ ਸੋਚਣ ਕਰਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਬਾਅਦ ਚ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਮੇਨ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਪੇਪਰ ਹੈ। ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ ਤੇ ਆਪ ਡਾਰਵਿਨ ਕਿਉਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਦੇਸ਼ ਚ ਪੂਰਾ ਲੰਬਾ ਟੂਰ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਿਸਬੇਨ ਤੋਂ ਕੈਨਬਰਾ ਹੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਰੂਟ ਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਡਾਰਵਿਨ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਕਲੱਬ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਟੂਰ ਗਾਈਡੈਂਸ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਅਖੀਰ ਚ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਹੀ ਕਿਉਂ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜੀਬ ਲੱਗੇ, ਅਸੀਂ ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਲੋਜਲੀ ਫਾਲੋ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਤਮੰਨਾ ਸਰ ਡਾਨ ਬ੍ਰੈਡਮੈਨ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ “ਕੂਟਾਮੰਡਰਾ” ਦੇਖਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਉਹ ਬੰਦਾ ਵੀ ਕ੍ਰਿਕੇਟ ਦਾ ਬਾਹਲਾ ਵੱਡਾ ਫੈਨ ਨਿੱਕਲਿਆ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਪਲੇਅਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਰੰਗ ਦਾ ਯੱਕਾ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ। ਅਗਲੇ ਦਸ ਮਿੰਟਾਂ ਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲੱਗੇਜ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਸੀ। ਓਥੇ ਨਵਾਂ ਪੰਗਾ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੈਗ ਅਲੱਗ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖੇ ਸਨ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਗੱਲ ਇਹ ਨਿੱਕਲੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੈਗ ਚ ਕੁਝ ਬ੍ਰੈਂਡ ਤੇ ਇੱਕ ਜੈਮ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੈਕਟ ਸੀ। ਉਹ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁੱਟਿਆ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਸੁੰਘ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਿੱਕਲ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਚ ਜਾਨ ਆਈ। ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਡਾਰਵਿਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਬੀਬੇ ਬੰਦੇ ਬਣਕੇ ਟੈਕਸੀ ਲਈ ਤੇ ਡਾਰਵਿਨ ਸਿਟੀ ਬੱਸ ਟਰਮੀਨਲ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਓਥੇ ਆ ਕੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਮੇਰੇ ਗਲ ਨੂੰ ਆ ਲੱਗਿਆ, ਓ ਵੀਰ ਉਂਕਾਰ ਸਿਆਂਹ, ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੇ ਸੀ ਜਾ ਨਹੀਂ,

ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ, ਆਪਾਂ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਟੂਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਇਥੋਂ ਵਾਪਸ ਇੰਡੀਆ ਜਾਕੇ ਜਿੱਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਚਲੇ ਜਾਈਏ। ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਵੀ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅੱਜ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਜੂਨ 1996 ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਇਹ ਰੋਚਕ ਯਾਤਰਾ ਅੱਜ 18 ਸਤੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਟਿਕਾਣੇ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਆ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਵਾਪਸ ਇੰਡੀਆ ਹੀ ਜਾਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਤਰਾਂ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਤੇ ਪੂਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ ਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧੀਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

-0-

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਯਾਤਰਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਸਾਡੀ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਈ। ਉਹ ਇੱਕ ਬੜਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਭਵਿੱਖ ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ।

1. ਕੀ ਕਾਰਣ ਸੀ ਕਿ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ?
2. ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਕੂਟਰ ਮਿਲ ਪਾਏ?
3. ਸਾਡੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਿਵੇਂ ਦੀ ਰਹੀ?
4. ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ?
5. ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਯਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਅੱਜ

ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਥੇ ਹਾਂ?

ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ

ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਚ ਹੋਈ ਸਰਬ ਧਰਮ ਵਿਚਾਰ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਚ ਸਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ

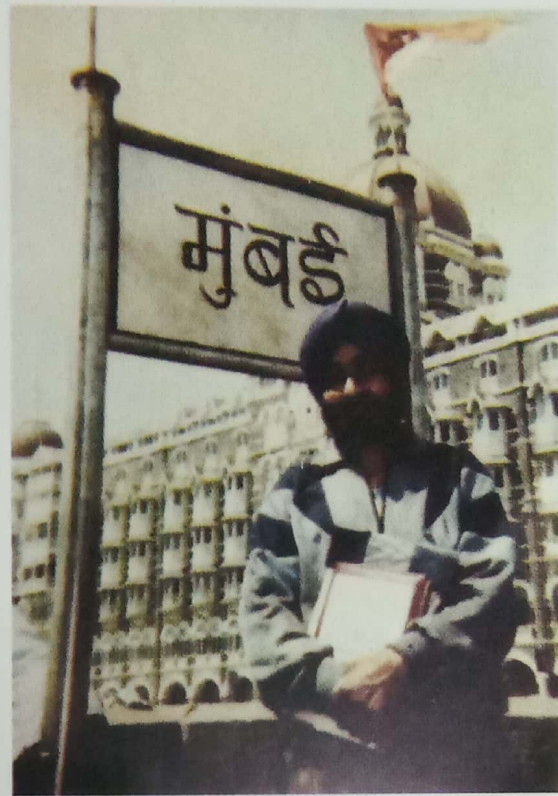
13 ਫਰਬਰੀ 1996, ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਔਫ ਗੋਹਾਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

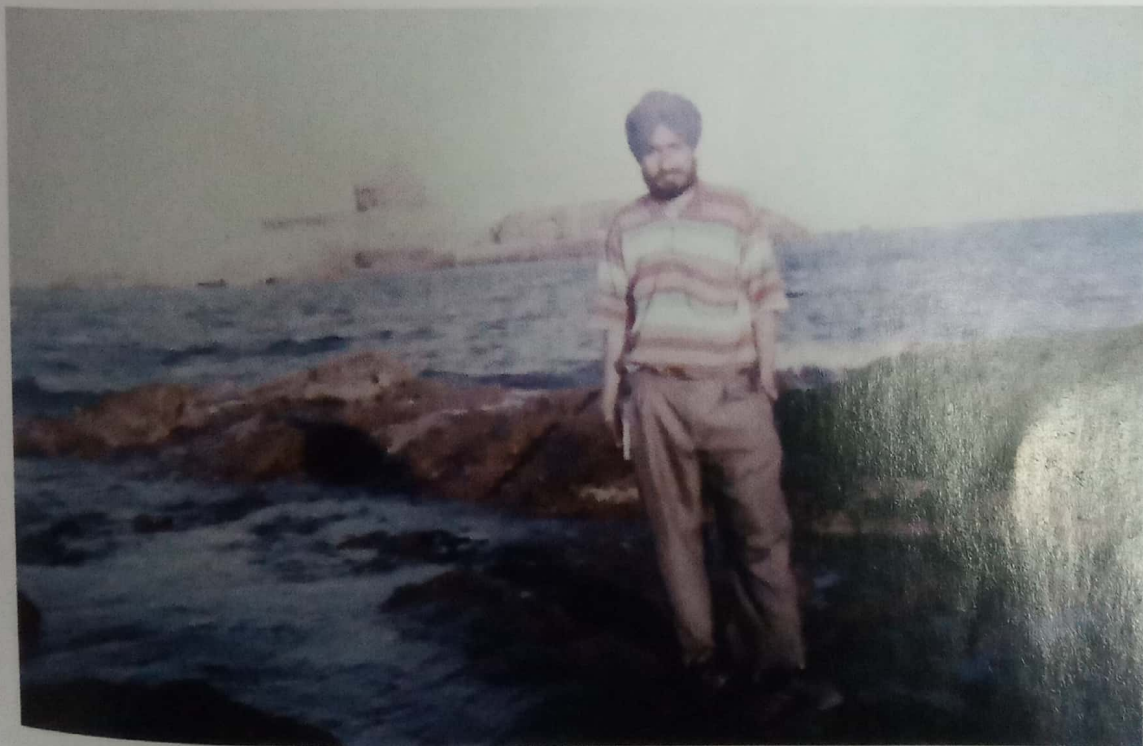
ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

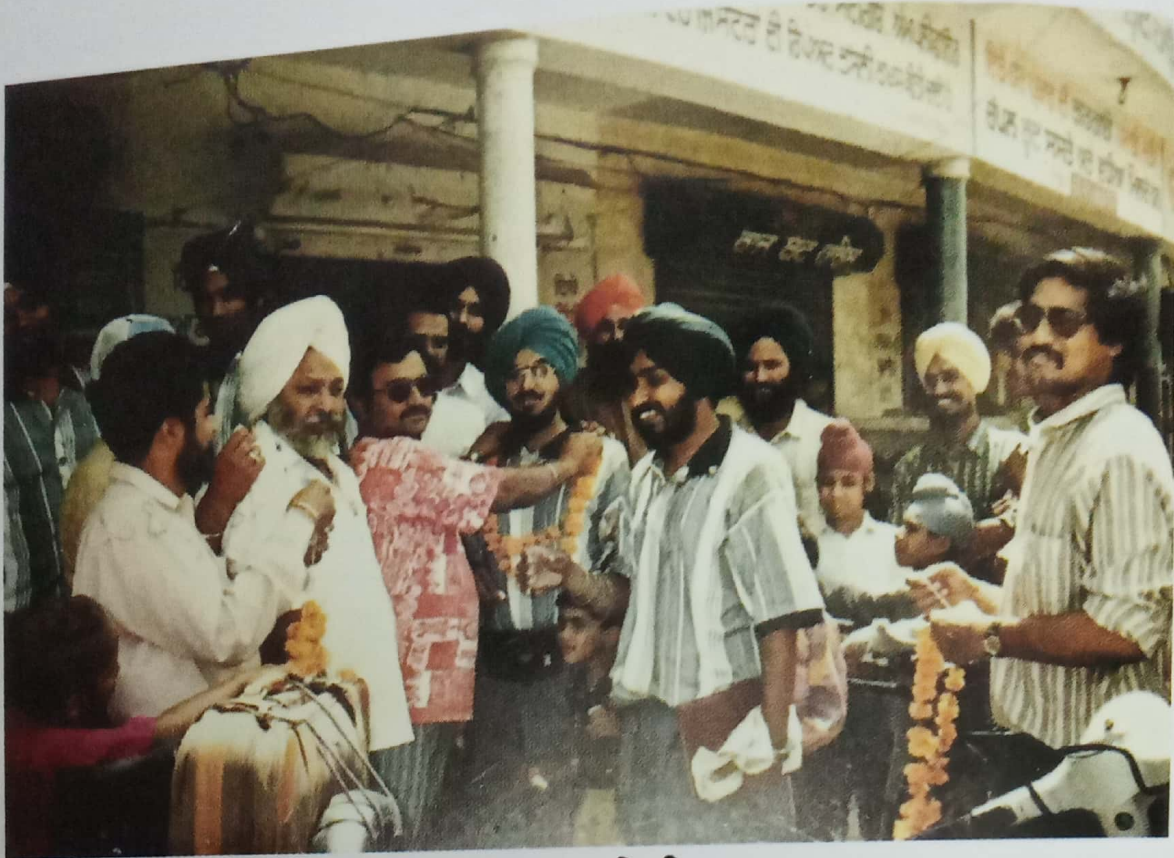
ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ
ਸਮਾਧੀ

ਮੁੰਬਈ ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀ
ਫੋਟੋ

ਕੰਨਿਆਂਕੁਮਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਰੌਕ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ

4 ਜੂਨ 1996 ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਬਾਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਵ. ਸ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਧੂ

ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਟਯਾਈ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਚ ਪੀਨਾਂਗ ਤੋਂ ਇਪੋਹ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਸਤੇ ਦੀ ਫੋਟੋ

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਕੁਆਲਾਲੰਪਰ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ

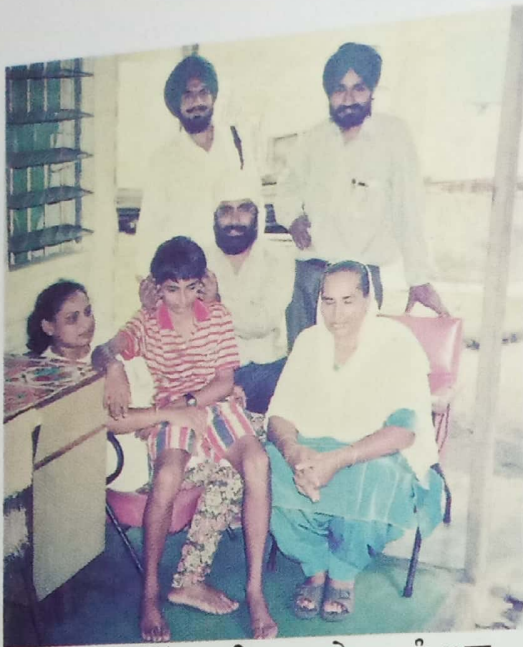
ਪੋਰਟ ਡਿਕਸਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਔਰਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ

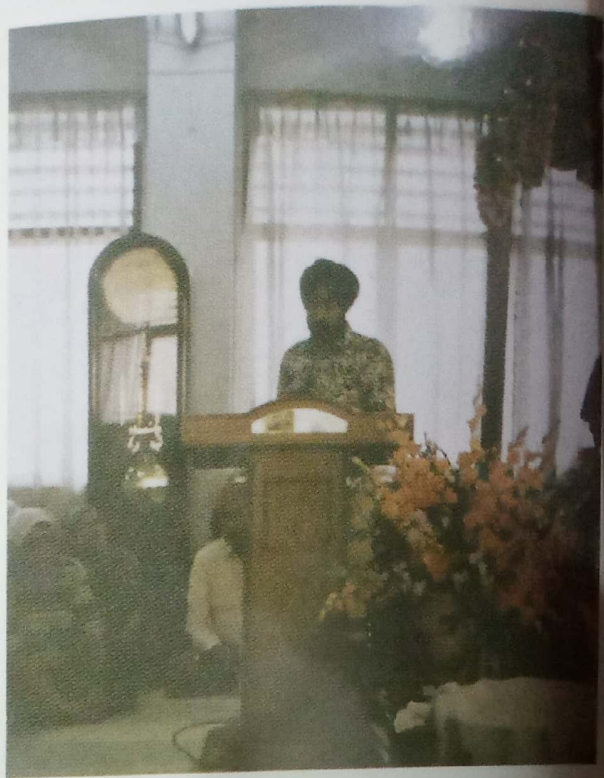
ਪੋਰਟ ਮੇਲਾਕਾ ,ਡਾਕਟਰ ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਡਿਨਰ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਫੋਟੋ

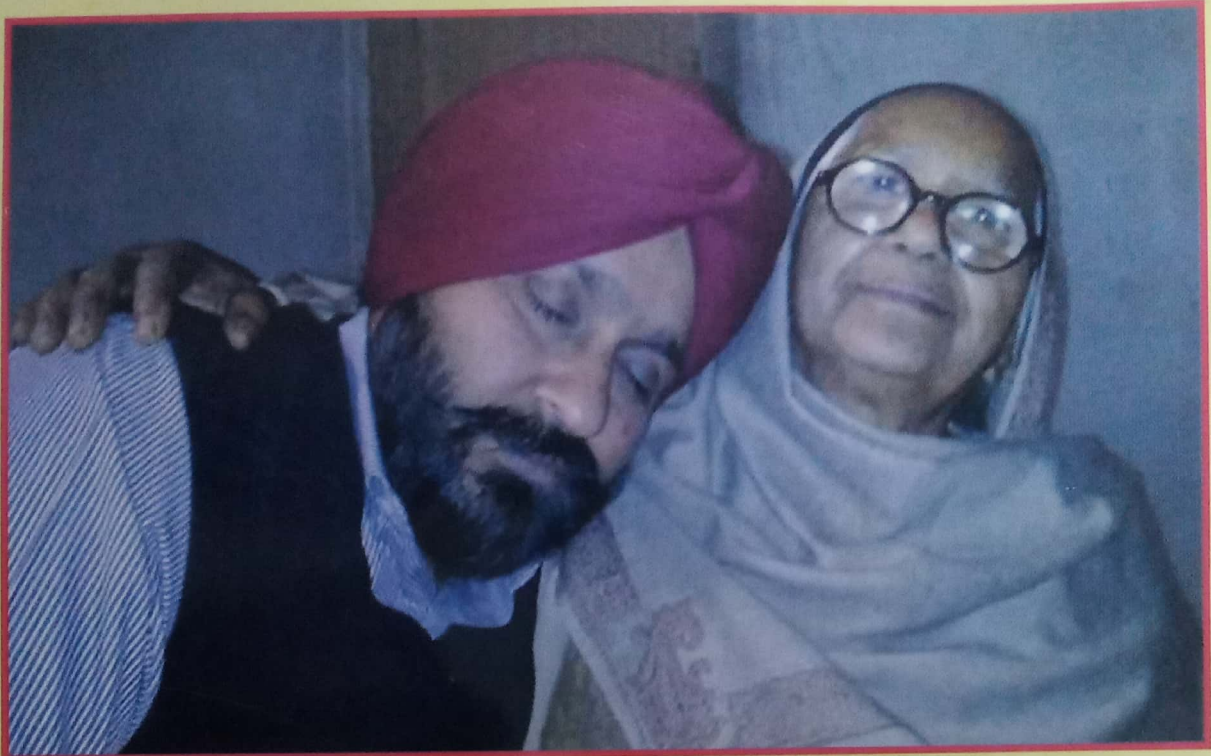
ਸੇਰੰਬਿਨ ਸਿੱਖਸ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋ

ਮੇਲਾਕਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘਰ
ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਛੜ ਚੁੱਕੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ
ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀ

ਥਾਈਲੈਂਡ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ
ਸਕੂਟਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ / 152

ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ

ਬੇਦਰਦ ਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਜਮਾਨੇ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਨੀ ਜਾਗਦੇ। ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਚਾਨਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਤੇ ਜਮਾਨਾ ਇੰਨਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਅਸਲੀ ਰੰਗ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਗੋਅਰ ਬਦਲਕੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਜੰਗ ਜੋ ਸੁਨਾਮੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਪਰ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਬੜੇ ਤੀਬਰ ਵੇਗ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਟੂਰ ਨੂੰ ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਬਣਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਭੇਦ ਖੁੱਲਦੇ-ਖੁੱਲਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰਨਾ ਪਿਆ।

TARK BHARTI PARKASHAN

Purani Sabji Mandi, K. C. Road,
Barnala-148101 (Pb.)
Ph. 01679-241744, 233244
Email : tarksheel@gmail.com

